

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Βιάννου για την Περίοδο 2014-2019 εκπονήθηκε από την Διεπιστημονική Ομάδα Έργου (ΔΟΕ), η οποία συστάθηκε με την υπ. αριθμ. 96/2015 απόφαση Δημάρχου και αποτελείται από τους:

1. Γαμαλάκη Νικήτα, Αντιδήμαρχο Δήμου Βιάννου και Πρόεδρο της ΔΟΕ
2. Καμπιτάκη Μαρίνα, Διευθυντή της Δ/σης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών
3. Νεραντζάκη Μαρία, Διευθύντρια της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος
4. Σταυρακάκης Γιώργος, ειδικός συνεργάτης του Δημάρχου, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός ΤΕ
5. Τσακμόπουλος Παναγιώτης, υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ 1 Οικονομικού-Λογιστικού
6. Ψυλλάκη Γεώργιο Αντιδήμαρχο Δήμου Βιάννου

Τη συνολική ευθύνη στο συντονισμό της κατάρτισης και παρακολούθησης της εκτέλεσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος έχει η Εκτελεστική Επιτροπή του Δήμου η οποία το εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο (αρ. 63 του Ν. 3852/2010).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ		4
ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ 2011-2014		6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ		6
1.1	Ιστορική αναδρομή	6
1.2	Βασικά γεωγραφικά και διοικητικά χαρακτηριστικά	7
1.2.1	Έκταση και πληθυσμός	7
1.2.2	Σύσταση-συγκρότηση Δήμου Βιάννου	8
1.3	Περιβάλλον και τεχνικές υποδομές	10
1.3.1	Γενικά χαρακτηριστικά	10
1.3.2	Οικοσυστήματα και φυσικοί πόροι	11
1.3.3	Υδάτινοι πόροι	13
1.3.4	Προστατευόμενες περιοχές	14
1.3.5	Χρήσεις γης	15
1.3.6	Προβλήματα ρύπανσης	17
1.3.7	Τεχνικές υποδομές	18
1.4	Χωροταξικά και πολεοδομικά χαρακτηριστικά	20
1.5	Κοινωνικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά	22
1.5.1	Πληθυσμιακές μεταβολές	22
1.5.2	Σύνθεση πληθυσμού κατά φύλλο και ηλικία	23
1.5.3	Δομές κοινωνικής υποστήριξης	25
1.5.4	Υποδομές εκπαίδευσης	25
1.5.5	Υποδομές υγείας	26
1.5.6	Πολιτιστικοί πόροι και δραστηριότητες	27
1.5.7	Αθλητικοί χώροι	29
1.6	Τοπική οικονομία και απασχόληση	29
1.6.1	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός	30
1.6.2	Εξέλιξη και διάρθρωση της απασχόλησης	30
1.6.3	Ανεργία	34
1.6.4	Παραγωγικοί τομείς και αναπτυξιακές τάσεις	35

	1.6.5	Επενδύσεις στον παραγωγικό τομέα	39
	1.6.6	Υποστηρικτικά σχήματα και δομές	39
1.7	Αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής		40
1.8	Σχέσεις και αλληλεξαρτήσεις του Δήμου Βιάννου με τους γειτονικούς ΟΤΑ και την ευρύτερη περιοχή		42
1.9	Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής τους Δήμου		43
	1.9.1	Προβλήματα και απειλές	43
	1.9.2	Αναπτυξιακές δυνατότητες και ευκαιρίες	45
	1.9.3	Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΩΝ			48
2.1	Ο Δήμος Βιάννου		48
	2.1.1	Διοικητική δομή	48
	2.1.2	Οργάνωση των Υπηρεσιών	49
	2.1.3	Λειτουργίες των Υπηρεσιών	53
	2.1.4	Ανθρώπινο δυναμικό	54
	2.1.5	Καταγραφή ακίνητης και κινητής περιουσίας	56
	2.1.6	Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση	57
	2.1.7	Συστήματα Ποιότητας	58
	2.1.8	Οικονομική ανάλυση	58
2.2	Τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Βιάννου		77
	2.2.1	Ανώνυμη Εταιρία ΟΤΑ Βιάννου	79
	2.2.2	Δημοτικός Οργανισμός Δήμου Βιάννου	80
	2.2.3	Σχολικές Επιτροπές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	81
	2.2.4	Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση Βιάννου (ΔΗ.Κ.Ε.Β.)	82
2.3	Αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων		83
	2.3.1	Αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Βιάννου	83
	2.3.2	Αξιολόγηση των Νομικών Προσώπων και των Επιχειρήσεων του Δήμου Βιάννου	84

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011-2014			87
3.1	Το πλαίσιο στρατηγικής		87
3.2	Το όραμα και οι στρατηγικοί στόχοι		92
3.3	Οι άξονες προτεραιότητας, τα μέτρα και οι ειδικοί στόχοι του Επιχειρησιακού Προγράμματος		98

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

i. Αντικείμενο και σκοποί του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Βιάννου και των Νομικών του Προσώπων για την περίοδο 2014-2019 συνιστά ένα **ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής και οργανωτικής - λειτουργικής ανάπτυξης** σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Ειδικότερα, αποτελεί ένα πλαίσιο στρατηγικών στόχων και προτεραιοτήτων που εξειδικεύονται σε δράσεις με ορίζοντα τετραετίας για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την αναβάθμιση της οργάνωσης των υπηρεσιών του Δήμου. Με άλλα λόγια το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αφορά όχι μόνον στις υποδομές και τις άλλες δράσεις στην περιοχή της Βιάννου αλλά και στη βελτίωση της υφιστάμενης οργάνωσης και λειτουργίας του ίδιου του Δήμου, ως φορέα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο του γενικότερου περιβάλλοντος στο οποίο δρα, μεριμνώντας για τη βελτίωση της διαβίωσης των δημοτών και επισκεπτών και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών σε πολίτες, επιχειρήσεις και φορείς.

Οι γενικοί σκοποί του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Βιάννου είναι:

- α) η προώθηση της τοπικής ανάπτυξης με έμφαση στην προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής του και την βελτίωση της κοινωνικής, οικονομικής και χωρικής συνοχής της περιοχής,
- β) την εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των υπηρεσιών του και
- γ) την ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών.

ii. Περιεχόμενο και διάρθρωση του Προγράμματος

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Βιάννου, σύμφωνα με την υπ. αριθμ. 18183, (ΦΕΚ 534, Β, 13/4/2007) Υπουργική Απόφαση για τη δομή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, χωρίζεται σε δύο ενότητες.

Η **Ενότητα 1** αναφέρεται στο **Στρατηγικό Σχεδιασμό** και περιλαμβάνει τρία κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο αφορά στην καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στο εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου και πιο συγκεκριμένα των βασικών γεωγραφικών, ιστορικών, δημογραφικών, κοινωνικών, οικονομικών, περιβαλλοντικών, τεχνικών και χωροταξικών χαρακτηριστικών της περιοχής του Δήμου Βιάννου. Το δεύτερο κεφάλαιο αφορά στην καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στο εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων και ειδικότερα στην οργανωτική τους δομή, τις λειτουργίες, τη στελέχωση, την υποδομή και τα οικονομικά αποτελέσματα τους. Το πρώτο και δεύτερο κεφάλαιο

ολοκληρώνονται με την αξιολόγηση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος αντίστοιχα, μέσω της καταγραφής των προβλημάτων, των δυνατοτήτων και των ευκαιριών που παρουσιάζονται. Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται μια παρουσίαση του αναπτυξιακού πλαισίου και των πολιτικών που επηρεάζουν την ανάπτυξη του Δήμου, οι οποίες σε συνδυασμό με την αξιολόγηση που προηγήθηκε καθορίζουν το όραμα και τη στρατηγική του Δήμου για την επόμενη περίοδο, η οποία ειδικεύεται σε συγκεκριμένες αναπτυξιακές προτεραιότητες για την περίοδο 2014-2019. Οι γενικοί στρατηγικοί στόχοι εξειδικεύονται σε ειδικότερους στόχους και οι άξονες προτεραιότητας σε μέτρα που αντιστοιχούν σε ένα ή περισσότερους ειδικούς στόχους.

Η **Ενότητα 2** αναφέρεται στον Επιχειρησιακό και Οικονομικό Προγραμματισμό του Δήμου για την περίοδο 2014-2019. Για την επίτευξη των ειδικών στόχων του Στρατηγικού Σχεδίου σχεδιάζεται ένα ολοκληρωμένο υποπρόγραμμα δράσεων των υπηρεσιών του Δήμου και των νομικών του προσώπων, το οποίο θα υλοποιηθεί στη βάση συγκεκριμένου χρονικού και οικονομικού προγραμματισμού.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ 2014-2019

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ

1.1 Ιστορική αναδρομή

Σύμφωνα με τα ιστορικά ευρήματα η περιοχή της Βιάννου κατοικείται από τη νεολιθική εποχή. Οι πρώτοι οικισμοί αναπτύσσονται στην Άνω Βιάννο και στο Χόνδρο και στη συνέχεια, κατά τη μινωική εποχή, στον Άγιο Βασίλειο, στη Σύμη, στην Άρβη, στην Ψαρή Φοράδα και στον Φαφλάγκο. Η περιοχή εγκαταλείπεται ολοκληρωτικά την εποχή του σεισμού της Σαντορίνης για να ξανακατοικηθεί την περίοδο 1100 έως 800 π.Χ. οπότε πήρε και την ονομασία Βιεννο ή Βιάννο την οποία και διατηρεί έως τις μέρες μας.

Η Βιάννος, όπως και ολόκληρη η Κρήτη, υπέστη τις καταστροφικές συνέπειες όχι μόνο σεισμών αλλά και των κατακτητών πρώτα από τους Ρωμαίους και στη συνέχεια από τους Άραβες, του Βενετούς, τους Τούρκους και τελευταίους τους Γερμανούς. Οι Βιαννίτες αντιστάθηκαν σθεναρά στον εκάστοτε κατακτητή, με συνέπεια να δέχονται κάθε φορά αντίποινα, λεηλασίες, ομαδικές σφαγές μέχρι ολοκληρωτικές καταστροφές χωριών. Γνωστές είναι οι εξεγέρσεις του 1367 εναντίων των Βενετών και κυρίως τα επαναστατικά κινήματα εναντίων των Τούρκων από το 1800 έως και την ίδρυση της Κρητικής Πολιτείας. Ωστόσο, η Βιάννος έχει ενταχθεί στη συλλογική μνήμη ως τόπος αντίστασης και θυσίας κατά τη γερμανική κατοχή, στη διάρκεια της οποίας οργανώθηκε στην περιοχή ισχυρό αντιστασιακό κίνημα, με καθολική συμμετοχή του πληθυσμού, από τις πρώτες ημέρες της ναζιστικής κατοχής, με αποτέλεσμα το ολοκαύτωμα του Σεπτεμβρίου του 1943, όταν οι κατακτητές εκτέλεσαν 461 κατοίκους της περιοχής και κατέστρεψαν 980 κατοικίες σε 10 χωριά που έμειναν γνωστά ως «καμμένα χωριά».

Κατά τη δεκαετία του '50 και '60 η Βιάννος γνώρισε σπουδαία ανάπτυξη και έπαιξε ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο, κυρίως εξαιτίας του ότι φιλοξενούσε όλη τη μαθητική νεολαία της νοτιοανατολικής, και όχι μόνο,

πλευράς του Νομού Ηρακλείου, σε ένα από τα τρία όλα κι όλα Γυμνάσια που υπήρχαν τότε πέρα αυτών της πόλης του Ηρακλείου.

Παραγωγικά, η Βιάννος, σε διάφορες περιόδους της πρόσφατης ιστορίας, ευημέρησε από την παραγωγή κίτρων, κηπευτικών και μπανανών. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι στον οικισμό Τέρτσα υπήρχε Τελωνείο απ' όπου εκτελωνίζονταν εξαγόμενα κίτρα, ενώ μέχρι και σήμερα στο νότιο παραλιακό τμήμα ευδοκιμούν υπαίθρια και μη κηπευτικά και μπανάνες.

1.2 Βασικά γεωγραφικά και διοικητικά χαρακτηριστικά

1.2.1 Έκταση και πληθυσμός

Ο Δήμος Βιάννου βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου. Έχει έκταση 221.000 τετρ.χιλ. και στα ανατολικά συνορεύει με το Δήμο Ιεράπετρας, στα δυτικά και βόρεια με τους Δήμους Μινώα Πεδιάδος και Οροπεδίου Λασιθίου, ενώ το νότιο σύνορό του είναι η ακτογραμμή που βρέχεται από το Λιβυκό πέλαγος.

Ο Δήμος Βιάννου

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών

Στην απογραφή του 2001 (ΦΕΚ 1319B -10.10.2002 τεύχος 2ο) ο Δήμος Βιάννου είχε πληθυσμό 6.463 κατοίκους, αριθμός που μειώθηκε στους 5.563 σύμφωνα με την απογραφή ΕΣΥΕ 2011, ΦΕΚ 698 20-03-2014, και ο οποίος αντιστοιχεί μόλις στο 1,8% του συνολικού πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου.

Η πληθυσμιακή πυκνότητα του Δήμου είναι ιδιαίτερα χαμηλή. Στη δεκαετία 2001-2011 σημείωσε σημαντική πτώση καθώς από 29 κατοίκους/ τετραγωνικό χιλιόμετρο, έφθασε στους 25 κατοίκους / τετραγωνικό χιλιόμετρο, γεγονός που υπογραμμίζει τη μειονεκτικότητα του Δήμου. Η πτωτική τάση που συνεχίστηκε και κατά την τελευταία δεκαετία είχε ως αποτέλεσμα να φθάσει σχεδόν τους 25 κατοίκους / τετραγωνικό χιλιόμετρο (ΕΣΥΕ 2011, στοιχεία απογραφής), κατέχοντας έτσι τη χαμηλότερη πυκνότητα στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου και από τις χαμηλότερες σε όλη την Κρήτη. Αντίθετα, τόσο στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου, όσο και στο σύνολο της Περιφέρειας, η πληθυσμιακή πυκνότητα εξελίσσεται θετικά τις τελευταίες δεκαετίες λόγω της γενικής μέσης αύξησης του πληθυσμού.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗΣ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑΣ 1991-2011

(μόνιμος πληθυσμός ανά τ. χλμ.)

Διοικητική Ενότητα	1991	2001	2011
Δήμος Βιάννου	32	29	25
Νομός Ηρακλείου	100	111	115
Περιφέρεια Κρήτης	65	72	75

Πηγή: ΕΣΥΕ (απογραφές 1991, 2001, 2011)

1.2.2 Σύσταση-συγκρότηση Δήμου Βιάννου

Ο Δήμος Βιάννου είναι αυτοδιοικούμενο κατά τόπο Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και αποτελεί τον πρώτο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έχει έδρα την Άνω Βιάννο και προέρχεται, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Ν.2539/97 (Σχέδιο Καποδίστριας) από την συνένωση των πρώην κοινοτήτων Αγίου Βασιλείου, Αμιρών, Άνω Βιάννου, Αφρατίου, Βαχού, Εμπάρου, Καλαμίου, Κάτω Βιάννου, Κάτω Σύμης, Κεφαλοβρυσίου, Μάρθας, Μιλλαράδων, Ξενιάκου, Πεύκου, Συκολόγου, Χόνδρου.

Η τελευταία διοικητική μεταρρύθμιση που επήλθε στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» (ν. 3852/2010) δεν επέφερε καμία μεταβολή στο Δήμο Βιάννου, ως προς τα διοικητικά και γεωγραφικά του όρια. Ο Δήμος διαιρείται σε 16 Τοπικές Κοινότητες και 47 οικισμούς. Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται οι οικισμοί του Δήμου ανά Τοπική Κοινότητα.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ

Α/Α	Τοπική Κοινότητα	Οικισμοί
1	Άνω Βιάννου	Άνω Βιάννος (η)
		Αγία Μονή (η)

A/A	Τοπική Κοινότητα	Οικισμοί
		Άγιος Νικόλαος (ο)
		Καψάλη (η)
		Κερατόκαμπος (ο)
		Λουτράκι (το)
		Μονομπούκα (η)
		Άγιος Βασίλειος (ο)
2	Αγ. Βασιλείου	Λατόμια (τα)
		Νέα Άρβη (η)
		Ξερόκαμπος (ο)
3	Αμιρών	Αμιράς (ο)
		Άρβη (η)
		Πατέλες (οι)
		Κολύμποι (οι)
4	Αφρατίου	Αφρατί (το)
5	Βαχού	Βαχός (ο)
		Βαχουδιανός Ξερόκαμπος (ο)
6	Εμπάρου	Έμπαρος (η)
		Θωμαδιανό (το)
7	Κάτω Βιάννου	Κάτω Βιάννος (η)
		Μέση (η)
8	Κάτω Σύμης	Κάτω Σύμη (η)
		Λουτράκι (το)
		Καλάμι (το)
		Αγία Παρασκευή (η)
		Κάτω Βίγλες (οι)
9	Καλαμίου	Σκαφίδια (τα)
		Σταυριά (η)
		Συνδονία (η)
		Φαφλάγκος (ο)
		Ψαρή Φοράδα (η)
10	Κεφαλοβρυσίου	Κεφαλοβρύσι (το)
		Κρεββατάς (ο)

Α/Α	Τοπική Κοινότητα	Οικισμοί
11	Μάρθας	Μάρθα (η)
12	Μιλλιαράδων	Μιλλιαράδες (οι)
13	Ξενιάκου	Ξενιάκος (ο)
		Κατωφύγι (το)
14	Πεύκου	Πεύκος (ο)
		Άγιος Δημήτριος (ο)
		Άνω Κόρνιας (ο)
		Κοκκαλαρά (η)
		Λατόμια (τα)
15	Συκολόγου	Συκολόγος (ο)
		Άνω Βίγλα (η)
		Τέρτσα (τα)
16	Χόνδρου	Χόνδρος (ο)
		Άγιος Ιωάννης (ο)
		Δέρματος (η)
		Καστρί (το)
		Περβόλα (η)
		Φασκομηλιά (η)

Πηγή: ΕΣΥΕ

1.3 Περιβάλλον και τεχνικές υποδομές

1.3.1 Γενικά χαρακτηριστικά

Ολόκληρη η περιοχή της Βιάννου χαρακτηρίζεται ως «ορεινή», σύμφωνα με το Ν. 2539/94 του Υπουργείου Γεωργίας που ορίζει «ως ορεινές περιοχές τις κοινότητες των οποίων η επιφάνεια είναι κατεξοχήν κεκλιμένη και ανώμαλη ή καλύπτεται από απότομους ορεινούς όγκους με υψομετρικές διαφορές σημείων της κοινότητας πάνω από 400 μέτρα». Ο ορεινός χαρακτήρας του Δήμου επιβεβαιώνεται και από το Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης). Το μέσο υψόμετρο στην περιοχή είναι 559 μ.

ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ

Τοπική Κοινότητα	Υψόμετρο	Π:Πεδινή	Ορεινή / Μειονεκτική
		Η: Ημιορεινή Ο: Ορεινή	
Άνω Βιάννου	560	Ο	Ορεινή

Αγίου Βασιλείου	560	0	Ορεινή
Αμιρών	680	0	Ορεινή
Αφρατίου	480	0	Ορεινή
Βαχού	600	0	Ορεινή
Εμπάρου	430	0	Ορεινή
Καλαμίου	480	0	Ορεινή
Κάτω Βιάννου	510	0	Ορεινή
Κάτω Σύμης	770	0	Ορεινή
Κεφαλοβρυσίου	760	0	Ορεινή
Μάρθας	390	0	Ορεινή
Μιλλιαράδων	510	0	Ορεινή
Ξενιάκου	500	0	Ορεινή
Πεύκου	740	0	Ορεινή
Συκολόγου	560	0	Ορεινή
Χόνδρου	410	0	Ορεινή

Γενικά, η περιοχή έχει να επιδείξει πλούσιο και υψηλής αισθητικής και οικολογικής αξίας φυσικό περιβάλλον, το οποίο χαρακτηρίζεται από πλήθος φυσικών σχηματισμών και εναλλασσόμενων τοπίων και διαμορφώνεται από ορεινούς όγκους, οροπέδια, κοιλάδες, φαράγγια, σπήλαια, παραλίες, πλούσια πανίδα και χλωρίδα.

Ο φυσικός πλούτος δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη της Βιάννου, ωστόσο στην πραγματικότητα δεν έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα ουσιαστικές ενέργειες για την ανάδειξη και αξιοποίηση του. Την ίδια στιγμή το φυσικό περιβάλλον μπορεί να αποτελέσει ένα βασικό πυλώνα για την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων, όπως ο εναλλακτικός τουρισμός που όπως έχει αποδειχθεί σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, αποτελεί ιδανική λύση για αγροτικές περιοχές με διαρθρωτικά και οικονομικά προβλήματα, όπως είναι η Βιάννος.

Συνεπώς, ζητούμενο για το Δήμο αποτελεί καταρχήν η προστασία του περιβάλλοντος, δεδομένου ότι υφίσταται πιέσεις από διάφορες πηγές (υπερβόσκηση, πυρκαγιές, φυτοφάρμακα, ασύμβατες χρήσεις, άναρχη δόμηση παραλιακών περιοχών κ.α.) και στη συνέχεια η προώθηση δράσεων και ενεργειών για την ήπια ανάδειξη και αξιοποίησή του.

1.3.2 Οικοσυστήματα και φυσικοί πόροι

Η πλούσια γεωμορφολογία, σε συνδυασμό με τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν, συνέβαλαν στη δημιουργία ενός μοναδικής ομορφιάς και βιοποικιλότητας φυσικού περιβάλλοντος. Η ποικιλότητα των φυτικών και ζωικών ειδών και η πολυμορφία των φυσικών σχηματισμών καθιστούν το τοπίο της περιοχής σπάνιας ομορφιάς και ιδιαίτερης οικολογικής σημασίας. Βασικά χαρακτηριστικά του φυσικού περιβάλλοντος αποτελούν οι ορεινοί όγκοι, τα οροπέδια, οι φυσικοί σχηματισμοί (φαράγγια, χαράδρες, σπήλαια), οι μοναδικές παραλίες και κυρίως η ύπαρξη αφενός αλπικών ζωνών και αφετέρου τυπικών παράλιων ξηροθερμικών και άνυδρων περιοχών. Διαπιστώνεται ότι ο Δήμος Βιάννου διαθέτει ένα μοναδικό συνδυασμό φυσικών πόρων που τον ξεχωρίζει από άλλους ορεινούς Δήμους της ενδοχώρας της Κρήτης.

▪ Χλωρίδα

Οι ιδιαίτερες κατά τόπους συνθήκες ευνοούν την ανάπτυξη διαφορετικών τύπων βλάστησης και ειδικότερα διαφορετικών ειδών φυτών και δέντρων. Έτσι από τον πρίνο και το σφένδαμο μέχρι τα όρια της αλπικής ζώνης, συναντά κανείς αλμυρίκι και μπανάνα στην παραλιακή ζώνη. Μεταξύ των δύο αυτών ακραίων καταστάσεων εντοπίζονται είδη όπως: σχίνος, πουρνάρι, κουμαριά, ασπάλαθος, αστοιβίδα, θυμάρι, κυπαρίσσι κ.α. Ένα από τα ενδημικά φυτά της Κρήτης, ο δίκταμος, εμφανίζει τη μεγαλύτερη εξάπλωση αλλά και καλλιέργεια στους οικισμούς του Δήμου Βιάννου και ειδικότερα στην περιοχή της Εμπάρου.

▪ Πανίδα

Η περιοχή συγκεντρώνει πανίδα που αποτελείται από στοιχεία με ετερόκλητη προέλευση, σημαντική τόσο από ποιοτική, όσο και από ποσοτική άποψη. Ειδικότερα η Βιάννος παρουσιάζει αξιόλογο ορνιθολογικό ενδιαφέρον εξαιτίας των σημαντικών πληθυσμών και της ποικιλίας των πτηνών, κυρίως των αρπακτικών που αναπαράγονται στην περιοχή. Γενικά στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Βιάννου φιλοξενούνται όλα σχεδόν τα ζωικά είδη που συναντώνται στην Κρήτη, τόσο θηλαστικά (π.χ. άρκαλος, ζουρίδα, λαγός κ.α.) όσο και πτηνά (γυπαετός, γύπας κ.α.).

▪ Φυσικοί σχηματισμοί

Λόγω του έντονου ανάγλυφου ορεινών όγκων και κλίσεων του εδάφους, στη Βιάννο δημιουργούνται πληθώρα φυσικών σχηματισμών που προσδίδουν ιδιαίτερη αξία και φυσικό κάλλος στην περιοχή. Από τους κυριότερους φυσικούς σχηματισμούς είναι τα φαράγγια και τα σπήλαια.

Από τα φαράγγια, τα σημαντικότερα είναι της Άρβης, της Πορτέλας, το Χοντριγιανό φαράγγι, το Ποροφάραγγο, του Χωστού στο Καλάμι και της Σύμης

Τα σπήλαια στα οποία έχει γίνει μέχρι σήμερα σπηλαιολογική έρευνα και έχει διαπιστωθεί η σπουδαιότητα τους είναι η Βίγλα ή Κέρατο στην Άνω Βιάννο και της Απακουγής στο Συκολόγο. Άλλα σπήλαια στην περιοχή είναι ο Βόλακας στην Άνω Βιάννο, η Σπηλιέρα ή Τράπεζα στον Άγιο Βασίλειο, το Νεραϊδοχάρακο στον Αμιρά, η Σπηλιάρια στον Ξερόκαμπο, οι σπήλιοι της Σπηλιαρίδας και του Χάρακα στην Κάτω Βιάννο, οι Περιστεράς, Αγιοθέου, Νοτικός, Στυλλωτού, Απάνω και Κάτω Σπηλιέρα στο Ξενιάκο, ο Χερόμυλος στα Τέρτσα κ.α.

Άλλοι φυσικοί σχηματισμοί που διακρίνουν το τοπίο της περιοχής και προσελκύουν επισκέπτες, είναι το Οροπέδιο του Ομαλού (1.350 μ.), ένα από τα ομορφότερα οροπέδια του νησιού αλλά και οι μεγάλης έκτασης και ομορφιάς παραλίες και όρμοι. Από τις πλέον όμορφες και γνωστές παραλίες είναι της Δέρματος και του Ληστή, ενώ άλλες αξιόλογες παραλίες υπάρχουν στους οικισμούς Καστρίου, Κερατόκαμπος, Άρβη, Φαφλάγκος, Ψαρή Φοράδα και Τέρτσα. Αξιοσημείωτο είναι ότι ενώ ο Δήμος Βιάννου είναι κατεξοχήν ορεινός, εντούτοις διαθέτει μεγάλο μήκος ακτών (45 χλμ), γεγονός που αποτελεί ένα ακόμα στοιχείο μοναδικότητας της περιοχής, το οποίο μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο τουριστικής αξιοποίησης.

Ωστόσο, θα πρέπει να γίνει αναφορά στο έντονο πρόβλημα διάβρωσης που αντιμετωπίζουν οι ακτές του Δήμου Βιάννου όπως και όλης της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου, γεγονός που οδήγησε το Δήμο στην εκπόνηση ειδικής μελέτης για την προστασία των ακτών του από την διάβρωση. Η χρηματοδότηση της εφαρμογής της μελέτης κρίνεται επιτακτική προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα, το οποίο είναι ιδιαίτερα έντονο για το Καστρί, τον Κερατόκαμπο και την Άρβη.

1.3.3 Υδάτινοι πόροι

Ο Δήμος Βιάννου διακρίνεται σε τρεις υδρογεωλογικές ζώνες: τη βόρεια υψηλή ζώνη, την κεντρική ζώνη και τη νότια χαμηλή ζώνη. Σε αυτές τις ζώνες καταγράφονται οι εξής υδροφορείς: Λεκάνη Άνω Βιάννου, Λεκάνη Εμπάρου, Καρστική Εμπάρου, Ζώνη Βιάννου – Σύμης, Άρβης, Ζώνη Χόνδρου, Ζώνη Κερατόκαμπου.¹

Οι υδατικοί πόροι της περιοχής αξιοποιούνται αφενός για την ύδρευση των οικισμών και αφετέρου για την άρδευση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (ελαιοκαλλιέργειών και εντατικών καλλιέργειών στα παράλια).

Οι κυριότερες πηγές της Βιάννου είναι του Λουτρακίου, του Αγ. Βασιλείου, της φλέγας στο Κεφαλοβρύσι, της Κρύας Βρύσης Σύμης, της Σύμης, το σύνολο ζώνης Βιάννου – Σύμης, της Άρβης, της Εμπάρου, και του Καστρί, Χόνδρου. Η συνολική παροχή τους ανέρχεται σε 1.035 M³/H. Σημειώνεται ότι

¹ 1^ο Παμβιαννίτικο Συνέδριο, Τόμος Α', Αύγουστος 2008

οι υδάτινοι πόροι της περιοχής κρίνονται επαρκείς για την κάλυψη όλων των αναγκών, πάντα υπό την προϋπόθεση της ορθολογικής και ενιαίας διαχείρισης, ιδιαίτερα των γεωτρήσεων που είναι πολλές ιδιαίτερα στα νότια του Δήμου.

1.3.4 Προστατευόμενες περιοχές

Το Όρος Δίκτη με υψόμετρο 2.148 μ. έχει ενταχθεί στο σύνολο του στο Ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο **Natura 2000**, καθώς εντός των γεωγραφικών του ορίων (βλέπε Χάρτη) έχουν οριοθετηθεί πλήθος προστατευόμενων περιοχών που ανήκουν σε δυο βασικές κατηγορίες:

A) Τόποι Κοινοτικής Σημασίας (SCI)

- GR4310006: ΔΙΚΤΗ: ΟΜΑΛΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ (ΣΥΜΗ - ΟΜΑΛΟΣ)
- GR4320002: ΔΙΚΤΗ: ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ, ΚΑΘΑΡΟ, ΣΕΛΕΝΑ, ΚΡΑΣΙ, ΣΕΛΕΚΑΝΟΣ, ΧΑΛΑΣΜΕΝΗ ΚΟΥΦΗ

B) Ζώνες Ειδικής Προστασίας (SPA)

- GR4320013: ΦΑΡΑΓΚΙ ΣΕΛΗΝΑΡΙ-ΒΡΑΧΑΣΙ
- GR4320010: ΛΑΖΑΡΟΣ ΚΟΥΦΗ-ΜΑΔΑΡΑ ΔΙΚΤΗ
- GR4310011: ΚΟΥΦΗ ΚΟΥΠΑ (ΔΥΤΙΚΗ ΚΡΗΤΗ)

ΧΑΡΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ

Περιοχές Natura (Ειδικές Ζώνες Διατήρησης)

Περιοχές Natura (Ζώνες Ειδικής Προστασίας)

Οδικό Δίκτυο

Οικισμοί

Πηγή: www.oikoskorpio.gr

Η περιοχή «Δίκτη: Ομαλός Βιάννου (Σύμη-Ομαλός)» με κωδ. GR4310006 είναι ορεινή και καλύπτει μέρος του ορεινού όγκου της νότιας Δίκτης. Ορίζεται από το Οροπέδιο του Ομαλού και το ρέμα Εργανας στο βορρά και σταματά σε υψόμετρο 700 έως 800μ. στο νότο. Περιλαμβάνει τις νοτιοανατολικές κορυφές και πλαγιές (Τουρλού, Κυνηγού, Γρασιδιάματα κ.λπ.) των βουνών της Δίκτης, την έκταση της Άνω Βιάννου στα νότια, και τη Σύμη στα νοτιοανατολικά. Πηγές και μικρά ρέματα διαλείπουσας ροής είναι διασπαρμένα σε όλη την περιοχή με παρόχθιους σχηματισμούς, κατά μήκος των διαδρομών του νερού, από πλατάνια και πικροδάφνες. Η βλάστηση στο μεγαλύτερο μέρος είναι τυπική των κρητικών ασβεστολιθικών κρημών και βράχων με σχηματισμούς φρυγάνων και πουρναριών. Επίσης απαντώνται γυμνοί βράχοι και σπηλιές.

Σύμφωνα με την *Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας* για κάθε προστατευόμενη περιοχή απαιτείται:

1. Κατάρτιση Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης, με την οποία τεκμηριώνεται η ιδιαιτερότητα του οικοσυστήματος για την ένταξη της περιοχής στο Δίκτυο NATURA.
2. Κατάρτιση 5ετούς Διαχειριστικού Σχεδίου για κάθε μια από τις προστατευόμενες περιοχές.
3. Έκδοση Προεδρικού Διατάγματος

4. Σύσταση Φορέα Διαχείρισης

Μέχρι σήμερα, με εξαίρεση την Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη που εκπονήθηκε στο παρελθόν για την περιοχή GR4320002: ΔΙΚΤΗ: ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ, ΚΑΘΑΡΟ, ΣΕΛΕΝΑ, ΚΡΑΣΙ, ΣΕΛΕΚΑΝΟΣ, ΧΑΛΑΣΜΕΝΗ ΚΟΡΥΦΗ, καμία άλλη μελέτη δεν έχει εκπονηθεί για τις προστατευόμενες περιοχές του Όρους Δίκτη, ούτε έχει ληφθεί κάποιο μέτρο για τη σύσταση Φορέα Διαχείρισης της περιοχής.

1.3.5 Χρήσεις γης

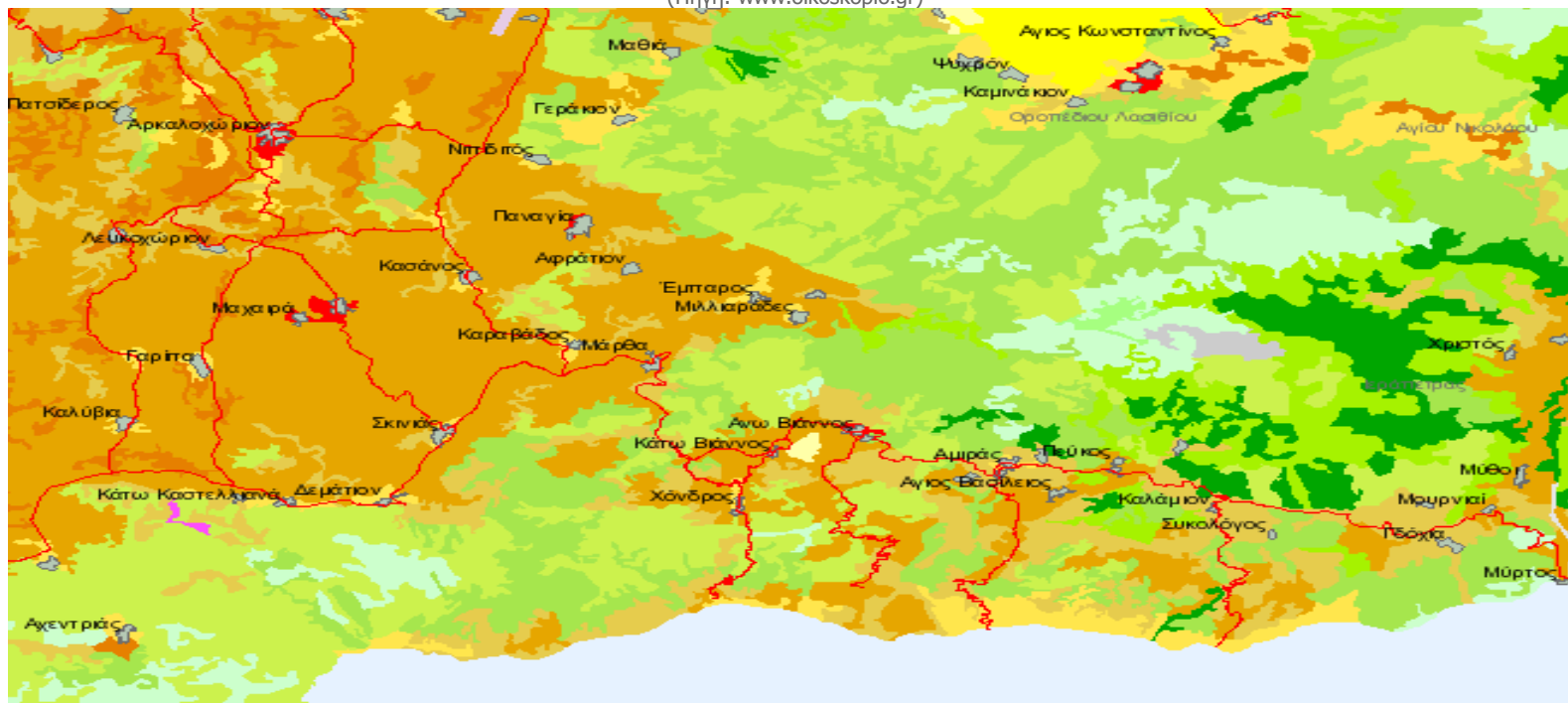
Η γεωμορφολογία της περιοχής έχει επιδράσει καθοριστικά στη διαμόρφωση του παραγωγικού της ιστού που κατά βάση στηρίζεται στη γεωργία και στην κτηνοτροφία, γεγονός που τεκμηριώνεται και από τις χρήσεις γης. Πράγματι, το μεγαλύτερο μέρος των χρήσεων γης αντιστοιχεί σε καλλιεργούμενες εκτάσεις και αγραναπαύσεις (51,66%) καθώς και σε βοσκότοπους (38,42%). Ακολουθούν τα δάση (7,20%), οι εκτάσεις που καταλαμβάνουν οι οικισμοί (1,75%) και τέλος οι εκτάσεις που καλύπτονται από νερό (0,85%) και οι λοιπές εκτάσεις (0,12%).

ΧΑΡΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ

■ 111 Συνεχής αστική δόμηση	■ 132 Χώροι απόρριψης απορριμμάτων	■ 221 Αμπελώνες	■ 244 Γεωργο-δασικές περιοχές	■ 332 Απογυμνωμένοι βράχοι	■ 422 Αλυκές
■ 112 Διακεκομμένη αστική δόμηση	■ 133 Χώροι οικοδόμησης	■ 222 Οπωροφόρα δέντρα με φυτείες και σαρκώδεις καρπούς	■ 313 Μικτό δάσος	■ 333 Εκτάσεις με αραιή βλάστηση	■ 423 Παλιρροιακά επίπεδα
■ 121 Βιομηχανικές ή εμπορικές ζώνες	■ 141 Περιοχές αστικού πρασίνου	■ 223 Ελαιώνες	■ 321 Φυσικοί βιότοποι	■ 334 Αποτεφρωμένες εκτάσεις	■ 511 Ροές υδάτων
■ 122 Οδικά και σιδηρ. δίκτυα και γειτνιαζουσα γη	■ 142 Εγκαταστάσεις αθλητισμού και πρασίνου	■ 231 Λιβάδια	■ 322 Θάμνοι και χερσότοποι	■ 335 Παγετώνες - αιώνιο χιόνι	■ 512 Συλλογές υδάτων
■ 123 Ζώνες λιμένων	■ 211 Μη αρδύσιμη αρόσιμη γη	■ 241 Ετήσιες καλλιέργειες που συνδέονται με μόνιμες καλλιέργειες	■ 323 Σκληροφυλλική βλάστηση	■ 411 Βάλτοι στην ενδοχώρα	■ 521 Πράκτιες λιμνοθάλασσες

- 124 Αεροδρόμια
- 131 Χώροι εξώρυξης ορυκτών
- 212 Μόνιμα αρδευόμενη γη
- 213 Οριζόντες
- 242 Σύνθετα συστήματα καλλιέργειας
- 243 Γη που καλύπτεται κυρίως από Γεωργία με σημαντικές εκτάσεις φυσικής βλάστησης
- 324 Μεταβατικές δασώδεις θαμνώδεις εκτάσεις
- 331 Παραλίες αμμόλοφοι, αμμουδιές
- 412 Τυρφώνες
- 421 Παραθαλάσσιοι βάλτοι
- 522 Εκβολές ποταμών
- 523 Θάλασσα και ωκεανός

(Πηγή: www.oikoskopio.gr)

Όπως φαίνεται στον προηγούμενο χάρτη, η πλειονότητα των εκτάσεων στο Δήμο καλύπτεται από φυσικούς βοσκότοπους, ελαιώνες και σύνθετα συστήματα καλλιέργειας. Γη καλυπτόμενη από γεωργία εντοπίζεται κυρίως στη νότια ζώνη, στην οποία αναπτύσσονται καλλιέργειες οπωροφόρων δέντρων και κηπευτικών. Δάση κωνοφόρων αναπτύσσονται στο ανατολικό τμήμα ενώ μικτά δάση υπάρχουν διάσπαρτα σ' όλο το Δήμο. Τέλος, πολύ λίγες εκτάσεις, όπως ήδη αναφέρθηκε, είναι αυτές που καλύπτονται από νερά.

Σημειακές συγκρούσεις χρήσεων γης συναντώνται στο τμήμα του Δήμου Βιάννου όπου έχουν κατασκευαστεί θερμοκήπια, δεδομένης της γειννίας τους με χρήσεις κατοικίας και τουρισμού. Επίσης, σημειακές συγκρούσεις παρατηρούνται εντός της ζώνης Natura, καθώς πολλοί κτηνοτρόφοι χρησιμοποιούν ως βοσκότοπους δασικές εκτάσεις εντός της συγκεκριμένης ζώνης, με αποτέλεσμα την φυσική και αισθητική τους υποβάθμιση. Η χωροθέτηση ειδικών αγροτικών περιοχών θερμοκηπιακών καλλιεργειών με τις απαραίτητες υποδομές (νόμιμους αγροτικούς δρόμους, δίκτυο όμβριων, παροχή δικτύου άρδευσης κλπ) εκτιμάται ως η καταλληλότερη λύση.² Τέλος, χαρακτηριστική περίπτωση ασύμβατων χρήσεων γης αποτελεί η οριοθέτηση (από το 1985) και λειτουργία λατομικής ζώνης εντός των ορίων προστατευόμενης περιοχής Natura 2000 και σε απόσταση μικρότερη από 1 χλμ (κατά παράβαση της νομοθεσίας) από κατοικημένη περιοχή (Βαχός). Επιπλέον, στην συγκεκριμένη περιοχή υπάρχει το μοναδικό πευκοδάσος του Ηρακλείου, το οποίο κινδυνεύει με καταστροφή από τη λειτουργία του λατομείου.

1.3.6 Προβλήματα ρύπανσης

Οι κυριότερες πηγές ρύπανσης στη Βιάννο οφείλονται αποκλειστικά σε ελλείψεις υποδομές περιβάλλοντος και σε ανεξέλεγκτες ανθρώπινες δραστηριότητες. Συγκεκριμένα, η εκτεταμένη χωροθέτηση των εγκαταστάσεων ανάπτυξης πρώιμων κηπευτικών (θερμοκήπια) δημιουργεί ποικίλες επιπτώσεις κυρίως στο νοτιοανατολικό μέτωπο του Δήμου, σε σχέση κυρίως με την όχληση στο περιβάλλον αλλά και στην ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων που θα ήταν δυνατό να αποφέρουν εναλλακτικές δυνατότητες αύξησης των εισοδημάτων των κατοίκων. Προβλήματα περιβαλλοντικής όχλησης από την χρήση φυτοφαρμάκων, τη μόλυνση του υδροφόρου ορίζοντα και τη μειωμένη αισθητική του τοπίου συναντώνται ευρέως σε όλη την έκταση όπου υπάρχουν θερμοκήπια και υπαίθριες εντατικές καλλιέργειες, συνιστώντας ανασταλτικό παράγοντα στις προσπάθειες επενδύσεων κυρίως στον τουριστικό τομέα.³

² Πρακτικά, 2^ο Παμβιαννίτικο Συνέδριο, 30-31 Αυγούστου 2008.

³ Πρακτικά, 2^ο Παμβιαννίτικο Συνέδριο, 30-31 Αυγούστου 2008.

Γενικά, οι βασικότερες υφιστάμενες πηγές ρύπανσης προέρχονται από :

- Την αλόγιστη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων (π.χ. ανεξέλεγκτη βόσκηση - υπερβόσκηση, υπεραντλήσεις του υπόγειου υδροφορέα).
- Την εκτεταμένη χρήση χημικών εισροών στη γεωργία (φυτοφάρμακα, λιπάσματα).
- Τις πυρκαγιές και την αποψίλωση των δασικών εκτάσεων.
- Τη διατάραξη / ανατροπή της φυσικής ισορροπίας και της βιοποικιλότητας.
- Τη μη ελεγχόμενη διάθεση των οικιακών απορριμμάτων και λυμάτων λόγω της ανεπάρκειας υποδομών περιβάλλοντος.

1.3.7 Τεχνικές υποδομές

▪ Οδικό δίκτυο

Ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα της Βιάννου σε σχέση με την αναπτυξιακή της πορεία, εντοπίζεται στον τομέα των τεχνικών υποδομών και συγκεκριμένα στο οδικό δίκτυο. Η γεωμορφολογία και το ανάγλυφο της περιοχής, η κατάσταση του οδικού δικτύου και η μεγάλη απόσταση από το βόρειο (ανεπτυγμένο) τμήμα του νησιού, καθιστά την πρόσβαση σε ορισμένους οικισμούς του Δήμου και ειδικά στους παραλιακούς, ιδιαίτερα δύσκολη. Η επικινδυνότητα του δικτύου, που οφείλεται κυρίως στην κακή κατάσταση του οδοστρώματος και στην ύπαρξη απότομων κλίσεων και καμπών δεν ευνοεί την ταχύτητα για τη μείωση των χρονοαποστάσεων.

Διαπιστώνεται λοιπόν η μεγάλη ανάγκη βελτίωσης των οδικών υποδομών, τόσο για την άρση της απομόνωσης όσο και για την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας. Σε αυτήν την κατεύθυνση αναμένεται να συμβάλει η ολοκλήρωση και απόδοση στην κυκλοφορία και του τελευταίου τμήματος του κάθετου οδικού άξονα Ηράκλειο-Βιάννος - Ιεράπετρα, από τον κόμβο Καραβάδου έως οικισμό Άνω Βιάννου, για το οποίο εκκρεμεί ωστόσο η μελέτη και κατασκευή όπως και του τμήματος Μάρθα – Μάρθα, οικισμός Εμπάρου. Σημαντική παρέμβαση του παραπάνω οδικού άξονα αποτελεί η ολοκλήρωση της μελέτης Καλάμι Μύρτος σημαντικής που με την χρηματοδότηση της θα συμβάλει στην αναβαθμισή του. Παράλληλα ολοκληρώνεται και παραδίδεται στην κυκλοφορία ένα σημαντικό έργο υπερτοπικής σημασίας. Πρόκειται για την κατασκευή της παράκαμψης της επαρχιακής οδού, στην ευρύτερη περιοχή του οικισμού της Άνω Βιάννου που αποτελεί τμήμα του Διευρωπαϊκού Δικτύου Ηράκλειο-Αγ. Δέκα-Βιάννος-Ιεράπετρα-Παχειά Άμμος.

Το οδικό δίκτυο του Δήμου Βιάννου διακρίνεται σε:

Α) **Πρωτεύον Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο**, το οποίο περιλαμβάνει:

- την επαρχιακή οδό (Επ.Ο.33): Καλλονή (από Επαρχ. Οδό 30) – Μελέσες – Χουμέρι – Αρκαλοχώρι – Παναγιά – Έμπαρος – Βιάννος – Αμιράς – Κεφαλοβρύσι – Πεύκος προς Γδόχια (όρια Νομού).

- την επαρχιακή οδό (Επ.Ο.36): Χάρακας – Πύργος– Μεσοχώρι – Καστελλιανά – Σκινιάς – Βιάννος (συν. Με Επαρχιακή Οδό 36).
- την επαρχιακή οδό (Επ.Ο.42): Κάτω Βιάννος – Χόνδρος – Κερασόκαμπος.
- την επαρχιακή οδό (Επ.Ο.43): Αμιράς (από Επαρχ. Οδό 33) – Άρβη.

Β) **Δημοτικό Δίκτυο**, το οποίο περιλαμβάνει τις οδούς: Καλάμι–Συνδωνία, Κερατόκαμπος–Επ.Ο. 43, Λουτράκι Βιάννου–Επ.Ο. 33, Νέα Άρβη –Συνδωνία, Συκολόγος–Τέρτσα, Συνδωνία– Τέρτσα και Τέρτσα– όρια Δήμου με την Τοπική Κοινότητα Μύρτος, Αφρατί επ. οδός 33, επ. οδός 33 Έμπαρος- Ξενιάκο- Κατωφύγι- όρια Δήμου Οροπεδίου Λασιθίου, Ξενιάκος – Μηλιαράδων, επ. οδός 33-Βαχός – Αμιράς, Κεφαλοβρύσι- Άγιος Βασίλειος – Πέυκος, επ.οδός 33- Κάτω Σύμη, επ. οδός 33 – Κοκολαρά – Λατόμια.

Το λοιπό οδικό δίκτυο που βρίσκεται εντός των ορίων του Δήμου αποτελεί τμήμα του δασικού και αγροτικού οδικού δικτύου.

Η κατάσταση κυρίως του δημοτικού και αγροτικού οδικού δικτύου κάθε άλλο παρά ικανοποιητική μπορεί να χαρακτηριστεί, αφού σε μεγάλα τμήματα του το οδόστρωμα είναι πεπαλαιωμένο και συχνά αντιμετωπίζονται προβλήματα λόγω κατολισθήσεων αλλά και έντονων βροχοπτώσεων που καθιστούν την πρόσβαση σε ορισμένα σημεία αδύνατη.

Από το Δήμο Βιάννου διέρχεται, επίσης, το τμήμα του Νότιου Οδικού Άξονα Κρήτης (ΝΟΑΚ) που συνδέει την Άνω Βιάννο με τα όρια του Νομού Ηρακλείου/Λασιθίου. Ο ΝΟΑΚ αν και έχει χαρακτηριστεί στο μεγαλύτερο του μέρος, ήδη από το 1996, ως Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών, ωστόσο χρήζει σημαντικών έργων βελτίωσης και αναβάθμισης για να μετατραπεί σε ένα σύγχρονο οδικό άξονα που θα συνδέει τα νότια παράλια του νησιού μεταξύ τους αλλά και με το Βόρειο Οδικό Άξονα (ΒΟΑΚ), μέσω των κάθετων οδικών αξόνων, εξυπηρετώντας τόσο τους κατοίκους, όσο και την τοπική οικονομία ευρύτερα. Η καθυστέρηση ολοκλήρωσης του ΝΟΑΚ παρατείνει τη δυσκολία πρόσβασης από την περιοχή προς τα δυτικά παράλια του Ηρακλείου (Μοίρες, Τυμπάκι) αλλά και ανατολικά προς το αστικό κέντρο της Ιεράπετρας.

▪ Στερεά Απόβλητα

Όσο αναφορά στις υποδομές περιβάλλοντος, στο Δήμο λειτουργεί εδώ και αρκετά χρόνια ένας Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) που εξυπηρετεί και τις 16 τοπικές κοινότητες. Με φορέα υλοποίησης τον ΕΣΔΑΚ και με χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής, ο ΧΥΤΑ αναβαθμίστηκε και

διαθέτει όλες τις απαραίτητες υποδομές (μονάδα επεξεργασίας στραγγισμάτων, σύστημα παρακολούθησης (monitoring), τα λοιπά έργα υποδομής και τον αναγκαίο κινητό εξοπλισμό.

▪ Υδρευση-Αποχέτευση

Η διαχείριση των υγρών αποβλήτων γίνεται μέσω της λειτουργίας Βιολογικού καθαρισμού στη θέση «Λιβάδια», που εξυπηρετεί τα χωριά Άνω και Κάτω Βιάννος, και Λουτράκι. Στην προηγούμενη δημοτική περίοδο 2011-2014 ολοκληρώθηκε η κατασκευή τριών νέων βιολογικών καθαρισμών στους οικισμούς Άρβης και Νέας Άρβης, Συκολόγου, και Αφρατίου, οι οποίοι τίθενται σε παραγωγική λειτουργία εντός του έτους 2015. Συνεχίζονται να εκπονούνται μελέτες και για τους υπόλοιπους οικισμούς. Να σημειωθεί ότι στους περισσότερους οικισμούς δεν υπάρχει αποχετευτικό δίκτυο, ενώ σε αυτά που διαθέτουν τα λύματα διατίθενται ανεξέλεγκτα (στα κατά τόπους ρυάκια ή στη θάλασσα), προκαλώντας αισθητικά και υγειονομικά προβλήματα και απειλές για τους υδροφορείς της περιοχής. Τέλος, σχεδόν όλοι οι οικισμοί του Δήμου έχουν δίκτυο ύδρευσης που συνδέεται με δεξαμενές, οι οποίες τροφοδοτούνται είτε από πηγές είτε από γεωτρήσεις.

▪ Λιμενικές υποδομές

Στην παραλιακή ζώνη του Δήμου Βιάννου λειτουργούν δυο αλιευτικά καταφύγια, το ένα στο Καστρί Κερατόκαμπου και το άλλο στην Άρβη, την ευθύνη λειτουργίας των οποίων έχει ο Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου. Τα δύο καταφύγια χρήζουν άμεσων τεχνικών παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση του φαινομένου της προσάμμωσης που έχει παρουσιαστεί εδώ και χρόνια όχι μόνο στην περιοχή αλλά στο σύνολο των νότιων παραλίων του Ηρακλείου.

1.4 Χωροταξικά και πολεοδομικά χαρακτηριστικά

Πολεοδομικά ο Δήμος οργανώνεται σε έξι (6) Χωρικές και τριάντα ένα (31) Πολεοδομικές Ενότητες, όπως αυτές καθορίζονται στο εγκεκριμένο Σχέδιο Χωρικής Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) του Δήμου Βιάννου (ΦΕΚ 54, 30/03/2011)

ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ

Χωρικές Ενότητες	Πολεοδομικές Ενότητες
Χωρική Ενότητα 1	Π.Ε.1α Οικισμός Άνω Βιάννου Π.Ε.1β Οικισμός Λουτράκι Άνω Βιάννου Π.Ε.1γ Οικισμός Κάτω Βιάννος Π.Ε.1δ Οικισμός Μέσης Π.Ε.1ε Οικισμός Χόνδρου – Περβόλας
Χωρική Ενότητα 2	Π.Ε.2α Οικισμός Έμπαρος Π.Ε.2β Οικισμός Αφρατίου Π.Ε.2γ Οικισμός Θωμαδιανό Π.Ε.2δ Οικισμός Μάρθα

	Π.Ε.2ε Οικισμός Μιλλιαράδων Π.Ε.2στ Οικισμός Ξενιάκος Π.Ε.2ζ Οικισμός Κατωφύγιο
Χωρική Ενότητα 3	Π.Ε.3α Οικισμοί Καστρί – Κερατόκαμπος Π.Ε.3β Επέκταση παραθεριστικής κατοικίας οικισμών Καστρί – Κερατόκαμπου
Χωρική Ενότητα 4	Π.Ε.4 Οικισμός Άρβη – Νέα Άρβη
Χωρική Ενότητα 5	Π.Ε.5α Οικισμός Αμιρά Π.Ε.5β Οικισμός Αγίου Βασιλείου Π.Ε.5γ Οικισμός Βαχού Π.Ε.5δ Οικισμός Καλαμίου Π.Ε.5ε Οικισμός Κάτω Σύμης Π.Ε.5στ Οικισμός Λουτράκι Κάτω Σύμης Π.Ε.5ζ Οικισμός Κεφαλοβρύσιο Π.Ε.5η Οικισμός Κρεββατάς Π.Ε.5θ Οικισμός Πεύκος Π.Ε.5ι Οικισμός Συκολόγος
Χωρική Ενότητα 6	Π.Ε.6α Οικισμός Συνδονία – Ψαρή Φοράδα– Κάτω Βίγλες Π.Ε.6β Οικισμός Σταυριά Π.Ε.6γ Οικισμός Φαφλάγκος Π.Ε.6δ Οικισμός Άγιος Δημήτριος – Άνω Κορνιάς – Κοκκαλάρα Π.Ε.6ε Οικισμός Άνω Βίγλα Π.Ε.6στ Οικισμός Τέρτσα

Πηγή: Δήμος Βιάννου, Μελέτη ΣΧΟΟΑΠ.

Οι Πολεοδομικές Ενότητες έχουν άμεση εξάρτηση από την Άνω Βιάννο, έδρα του Δήμου, δεδομένου ότι εξυπηρετεί βασικές ανάγκες των κατοίκων του Δήμου όπως εκπαίδευση (Γυμνάσιο – Λύκειο), διοικητικές υπηρεσίες, ΚΕΠ, τράπεζες και υγειονομική περίθαλψη (Κέντρο Υγείας).

Ο χωροταξικός σχεδιασμός βασίζεται στον ευρύτερο χωροταξικό σχεδιασμό της Περιφέρειας Κρήτης όπως αυτός εκφράζεται μέσα από το εγκεκριμένο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης (2003) και εξειδικεύεται με το ΣΧΟΟΑΠ του Δήμου. Το ΣΧΟΟΑΠ αναφέρεται στη χωρική συνιστώσα της ανάπτυξης σε επίπεδο Δήμου και στον καθορισμό χρήσεων γης. Με βάση αυτόν το σχεδιασμό, πρέπει στη συνέχεια να προχωρήσουν οι πολεοδομικές μελέτες στους οικισμούς του Δήμου Βιάννου.

Όσο αφορά στην οργάνωση των χρήσεων γης και στην προστασία του περιβάλλοντος το ΣΧΟΟΑΠ του Δήμου ορίζει:

- Περιοχές Ελέγχου και Περιορισμού της Δόμησης (Π.Ε.Π.Δ.), οι οποίες εκτείνονται στην κεντρική ζώνη του Δήμου (αρδευόμενη γεωργική γη, γεωργική γη, γεωργική γη με θερμοκήπια, περιοχή τουρισμού – αναψυχής κ.α.)

- Περιοχές Ειδικής Προστασίας (Π.Ε.Π.) που περιλαμβάνουν εκτάσεις με ιδιαίτερη οικολογική, αισθητική και πολιτιστική αξία (αρχαιολογικοί χώροι, ρέματα, φαράγγια, δάση και δασικές εκτάσεις εντός και εκτός ζώνης NATURA).
- Οικιστικοί Υποδοχείς (υφιστάμενοι οικισμοί με εγκεκριμένα όρια, περιοχές επεκτάσεων οικισμών με πολεοδόμηση (α' κατοικία) και περιοχές δεύτερης (β') κατοικίας προς πολεοδόμηση).

Στο επόμενο του ΣΧΟΟΑΠ επίπεδο σχεδιασμού, τον πολεοδομικό σχεδιασμό, έχουν ξεκινήσει στο παρελθόν προσπάθειες, αλλά δεν έχουν επιτευχθεί αξιόλογα αποτελέσματα. Σε εξέλιξη αλλά με σοβαρές εκκρεμότητες είναι τρεις πολεοδομικές μελέτες (της Συνδωνίας, του Κερατόκαμπου – Καστρίου και της Αρβης), ενώ απαιτείται η ανάθεση εκπόνησης πολεοδομικών μελετών και για τους υπόλοιπους οικισμούς του Δήμου Βιάννου.

1.5 Κοινωνικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά

1.5.1 Πληθυσμιακές μεταβολές

Ο πληθυσμός του Δήμου βαίνει διαχρονικά μειούμενος. Την τελευταία εικοσαετία η ποσοστιαία μεταβολή έφθασε το -21,03%. Αντίθετα, στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης ο πληθυσμός στο ίδιο διάστημα αυξήθηκε κατά 13,29% και 13,33% αντίστοιχα.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ 1991, 2001, 2011

Διοικητική Ενότητα	Έτος			Μεταβολή 1991-2011
	1991	2001	2011	
Δήμος Βιάννου	7.129	6.463	5.563	-21,03%
Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου	264.906	292.489	305.490	13,29%
Περιφέρεια Κρήτης	540.054	601.131	623.065	13,33%

Πηγή: ΕΣΥΕ, ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ 1991, 2001, 2011

1.5.2 Σύνθεση πληθυσμού κατά φύλλο και ηλικία

Σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία της τελευταίας απογραφής της ΕΣΥΕ (2011) από τον μόνιμο πληθυσμό των 5.563 κατοίκων της Βιάννου οι 2.719 είναι άνδρες και οι 2.844 γυναίκες. Αναλυτικά στοιχεία ως προς την ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού δεν έχουν δημοσιευθεί ακόμα.

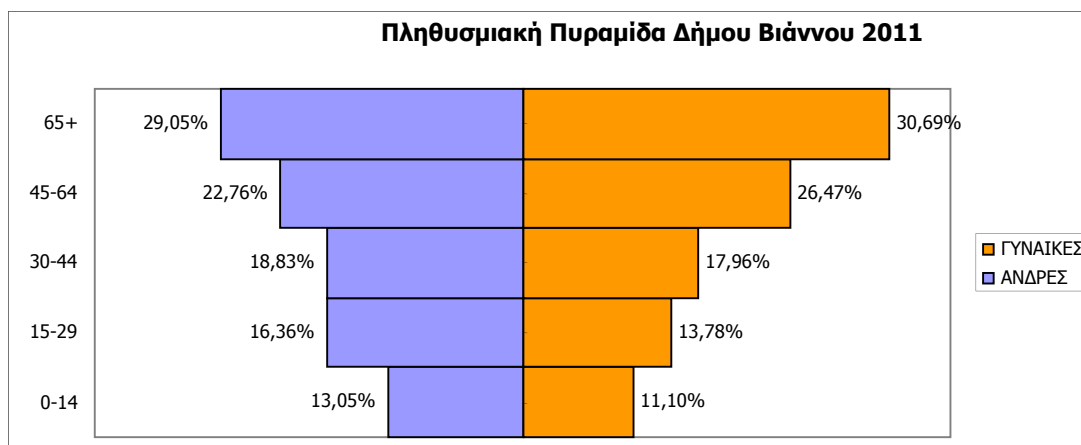
Με βάση λοιπόν τα στοιχεία της προηγούμενης απογραφής (2001) το δημογραφικό προφίλ του Δήμου δεν είναι καθόλου ικανοποιητικό. Καταγράφονται χαμηλά ποσοστά νεανικού πληθυσμού (12,08%) και υψηλά ποσοστά ατόμων τρίτης ηλικίας (29,82%), γεγονός που υπογραμμίζει την ύπαρξη σοβαρού δημογραφικού προβλήματος, το οποίο μάλιστα κατά την τελευταία δεκαετία έχει οξυνθεί ακόμα περισσότερο.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ 2001, 2011

Έτος 2001				
Ομάδας Ηλικιών	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	%
0-14	413	332	745	11,53
15-29	601	442	1.043	16,14
30-44	601	520	1.121	17,34
45-64	742	798	1.540	23,83
65+	925	1089	2.014	31,16
Σύνολο	3.282	3.181	6.463	100,00
Έτος 2011				
Ομάδας Ηλικιών	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	%
0-14	353	315	668	12,08
15-29	445	392	837	15,05
30-44	512	511	1.023	18,39
45-64	619	753	1.372	24,66
65+	790	873	1.663	29,82
Σύνολο	2.719	2.844	5.563	100,00

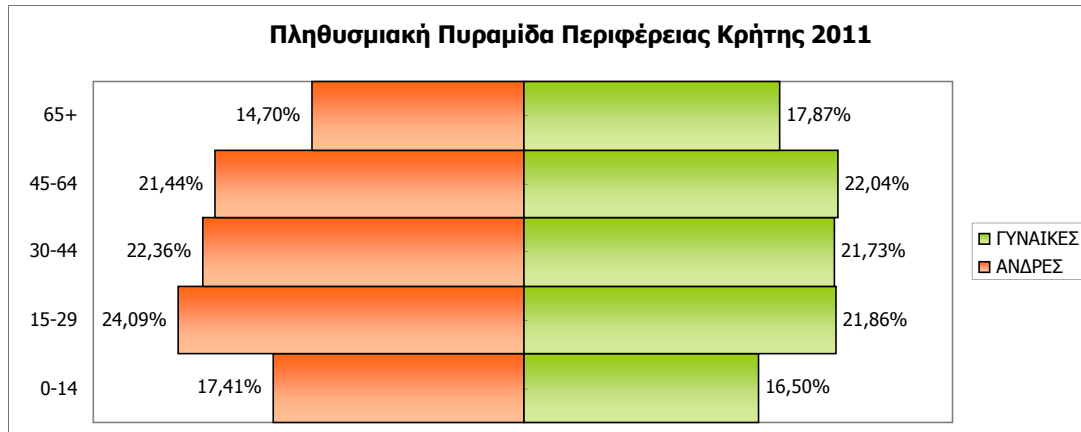
Πηγή: ΕΣΥΕ, ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ 2001,2011

Η πληθυσμιακή πυραμίδα του Δήμου εκφράζει παραστατικά την ένταση του προβλήματος και αποτυπώνει έναν φθίνοντα πληθυσμό. Συγκεκριμένα διαπιστώνεται ότι η βάση της πυραμίδας που αντιστοιχεί στον παιδικό πληθυσμό είναι στενή, ενώ όσο προχωράμε προς μεγαλύτερες ομάδες ηλικιών η πυραμίδα διογκώνεται. Τούτο συνεπάγεται ότι η σημερινή αναπαραγωγική γενιά θα αντικατασταθεί από μικρότερη σε μέγεθος μελλοντική γενιά.

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

Συγκρίνοντας την ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού της Βιάννου με την αντίστοιχη της Περιφέρειας Κρήτης, διαπιστώνεται ότι δεν παρουσιάζουν καμία ομοιότητα, δεδομένου ότι εκείνη του Δήμου εκφράζει έναν φθίνοντα και γηρασμένο πληθυσμό σε αντίθεση με της Περιφέρειας που εκφράζει έναν πληθυσμό χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα, με σχετικά υψηλό ποσοστό νεανικού πληθυσμού (16,96%) και χαμηλό ποσοστό γεροντικού πληθυσμού (16,26%).

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

Όσο αφορά στην κατά φύλο κατανομή, διαπιστώνεται ότι στο Δήμο Βιάννου οι άνδρες υπερéχουν σε όλες σχεδόν τις ηλικιακές ομάδες, με εξαίρεση τις ομάδες 45-64 ετών και 65 ετών και άνω, όπου η κατάσταση αντιστρέφεται και υπερτερούν πλέον οι γυναίκες. Τούτο παρατηρείται τόσο για το 2001, όσο και για το 2011. Η ίδια τάση καταγράφεται και σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης.

Προκειμένου να αποτυπωθεί καλύτερα το δημογραφικό προφίλ της περιοχής εξετάζονται τρεις δημογραφικοί δείκτες, α) ο δείκτης γήρανσης⁴, β) ο δείκτης νεανικότητας⁵ και γ) ο δείκτης εξάρτησης⁶. Ο δείκτης γήρανσης στην περιοχή είναι ιδιαίτερα υψηλός και αποκλίνει σημαντικά του αντίστοιχου δείκτη, σε επίπεδο Νομού Ηρακλείου και Περιφέρειας Κρήτης. Αντίθετα, ο δείκτης νεανικότητας είναι ιδιαίτερα χαμηλός, το ίδιο και ο δείκτης εξάρτησης που αναδεικνύει την επιβάρυνση που δέχεται ο ενεργός πληθυσμός (15-64 ετών) από το γεροντικό και το νεανικό πληθυσμό (65+ και 0-14 ετών).

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ, 2011

Διοικητική Ενότητα	Δείκτης Γήρανσης	Δείκτης Νεανικότητας	Δείκτης Εξάρτησης
Δήμος Βιάννου	270,34	12,08	74,49
Νομός Ηρακλείου	88,43	17,16	47,80
Περιφέρεια Κρήτης	95,87	16,96	49,76

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία στοιχείων

1.5.3 Δομές κοινωνικής υποστήριξης

Ο Δήμος Βιάννου εκτός από το ΚΑΠΗ που διαθέτει, έχει πρωτοστατήσει με το να αναλάβει πρωτοβουλίες ένταξης σε επιδοτούμενα προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και από εθνικούς πόρους, για την ενίσχυση των ασθενέστερων κοινωνικών τάξεων. Δύο από αυτά τα προγράμματα που υλοποιεί, μέσω της Κοινωφελούς Επιχείρησης, είναι το "Βοήθεια στο σπίτι" και τα "ΚΗΦΗ", που συντελούν στην εξυπηρέτηση και την φροντίδα των ηλικιωμένων ή ανθρώπων με ειδικές ανάγκες του Δήμου Βιάννου σε όλες τις Τοπικές Κοινότητες. Επίσης, ο Δημοτικός Οργανισμός Δήμου Βιάννου συμμετέχει στο Πρόγραμμα «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», το οποίο επιδοτεί τη φροντίδα και φιλοξενία βρεφών και νηπίων στον παιδικό σταθμό του Δήμου.

1.5.4 Υποδομές εκπαίδευσης

Η περιοχή της Βιάννου υπήρξε πρωτοπόρος στην εκπαίδευση αφού από τα μέσα του 18 αιώνα λειτούργησαν δημοτικά σχολεία στα Αμιρά, στον Άγιο Βασίλειο και στον Πεύκο. Το 1864 ιδρύθηκε το πρώτο οργανωμένο δημοτικό σχολείο στην Άνω Βιάννο. Στις αρχές του 20αι. ιδρύθηκαν στην Άνω Βιάννο Σχολαρχείο και χωριστό Παρθεναγωγείο, τα οποία λειτούργησαν μέχρι το 1909. Το 1921 ιδρύθηκε με Βασιλικό Διάταγμα το Γυμνάσιο Βιάννου, από τα πρώτα που ιδρύθηκαν όχι μόνο στην Κρήτη αλλά και

⁴ Δ. Γήρανσης: (πληθυσμός 65+ / πληθυσμό 0-14 ετών) X 100

⁵ Δ. Νεανικότητας: (πληθυσμός 0-14 ετών / σύνολο πληθυσμού) X 100

⁶ Δ. Εξάρτησης: [(πληθυσμός 0-14 ετών) + (πληθυσμός 65+)] / (πληθυσμό 15-64 ετών) X 100

σε ολόκληρη την Ελλάδα. Στα σχολεία της Βιάννου μαθήτευσαν μαθητές όχι μόνο από την πρώην επαρχία Βιάννου αλλά και από την ευρύτερη περιοχή της Μεσαράς και του Νομού Λασιθίου.⁷

Σήμερα στη Βιάννο λειτουργούν σχολεία και των δύο βαθμίδων βασικής εκπαίδευσης (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια), καθώς και ο Δημοτικός παιδικός σταθμός.

Σύμφωνα με στοιχεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ηρακλείου, λειτουργούν πέντε (5) νηπιαγωγεία σε: Άνω Βιάννο, Άρβη, Ψαρή Φοράδα, Έμπαρο και Καστρί και έξι (6) δημοτικά σχολεία στους οικισμούς: Άνω Βιάννος, Άρβη, Έμπαρος, Ψαρή Φοράδα, Αμιρά, εκ των οποίων εκείνο της Άνω Βιάννου είναι ολοήμερο. Στον τομέα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, λειτουργεί ένα ημερήσιο Γυμνάσιο και ένα ημερήσιο Λύκειο στην Άνω Βιάννο.

Στην πρωτοβάθμια αλλά και δευτεροβάθμια εκπαίδευση σημειώνονται πολλές ελλείψεις όσον αφορά τις υλικοτεχνικές υποδομές, με συνέπεια η κατάσταση να χαρακτηρίζεται ως μη ικανοποιητική. Μεταξύ των προβλημάτων που αναφέρονται, περιλαμβάνονται: χώροι που δεν ανταποκρίνονται στα κριτήρια των σύγχρονων σχολείων, απουσία χώρων για ασφαλείς παράλληλες δραστηριότητες (π.χ. παιδική χαρά, γήπεδο μπάσκετ, κ.α.), σημαντικές ελλείψεις σε σύγχρονο εκπαιδευτικό υλικό. Στα προηγούμενα πρέπει να προστεθούν, το ζήτημα της μεταφοράς των μαθητών, ειδικά των μικρών και απομακρυσμένων οικισμών καθώς και της στελέχωσης του παιδικού σταθμού (και του βρεφονηπιακού του τμήματος) με εξειδικευμένο προσωπικό, ζητήματα που εκτός των άλλων λειτουργούν ανασταλτικά στη συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού.

Τέλος, σημειώνεται ότι στο Δήμο λειτουργεί Σχολή Βυζαντινής Μουσικής, που χρηματοδοτείται από την Εκκλησία και στεγάζεται στο δημοτικό σχολείο της Άνω Βιάννου και Σχολή Αγιογραφίας στην Άρβη. Επίσης, ο Δήμος διαθέτει Δημοτική Βιβλιοθήκη, που στεγάζεται προσωρινά στο Βλαχάκειο Πνευματικό Κέντρο Άνω Βιάννου η οποία όμως προς το παρόν δεν είναι προσβάσιμη στο κοινό, κυρίως λόγω ελλείψεων σε εξειδικευμένο προσωπικό.

1.5.5 Υποδομές υγείας

Στο Δήμο Βιάννου λειτουργούν δομές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας. Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται τα τρία (5) Αγροτικά/ Περιφερειακά Ιατρεία που εδρεύουν στους οικισμούς Άρβης, Εμπάρου, Ψαρής Φοράδας, Κερατόκαμπου και Πεύκου. Τα Περιφερειακά Ιατρεία είναι στελεχωμένα με τέσσερις (5) Αγροτικούς Ιατρούς, που έχουν ως βασική αρμοδιότητα την αντιμετώπιση απλών περιστατικών και τη συνταγογράφηση.

⁷ Εφημερίδα ΠΑΤΡΙΣ 10/10/2011.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ

Οικισμός	Θέσεις	Εξυπηρετούμενοι κάτοικοι
Άρβης	1 θέση	1300
Εμπάρου	1 θέση	1100
Πεύκου	2 θέση	800
Ψαρής Φοράδος	1 θέση	750
Κερατόκαμπου	1 θέση	450

Πηγή : ΔΥΠΕ ΚΡΗΤΗΣ – Μάρτιος 2014

Τα Περιφερειακά Ιατρεία υπάγονται διοικητικά στο Κέντρο Υγείας που εδρεύει στην Άνω Βιάννο. Στο Κέντρο Υγείας παρέχεται δευτεροβάθμια φροντίδα υγείας, απασχολούνται δέκα (10) Γιατροί και λειτουργούν τα εξής τμήματα:

- Γενικής Ιατρικής/Παθολογικό
- Παιδιατρικό
- Οδοντιατρικό
- Μικροβιολογικό
- Ακτινολογικό

Το Κέντρο Υγείας διαθέτει 7 κλίνες για βραχεία νοσηλεία και ένα (1) ασθενοφόρο. Τέλος, σε ολόκληρο το Δήμο λειτουργούν μόνο δύο (2) φαρμακεία (στον Πεύκο και στην Άνω Βιάννο).

Οι υποδομές υγείας δεν καλύπτουν πλήρως τις ανάγκες των κατοίκων της περιοχής, οι οποίοι σε περίπτωση σοβαρών περιστατικών είναι υποχρεωμένοι να επισκέπτονται τα νοσοκομεία του Ηρακλείου (Βενινζέλειο ΠΑΓΝΗ) καθώς και της Ιεράπετρας. Το γεγονός αυτό λειτουργεί ανασταλτικά στη συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού στα χωριά της περιοχής, ενώ συχνά θέτει σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές για περιστατικά εύκολα διαχωρίσιμα από τοπικές μονάδες υγείας.

Σήμερα έχουν ολοκληρωθεί οι νέες εγκαταστάσεις του Περιφερειακού Ιατρείου Άρβης και αναμένεται η λειτουργία του στο νέο κτήριο. Επίσης προτάσσονται για κατασκευή νέων κτιρίων τα περιφερειακά ιατρεία του Πεύκου και της Ψαρής Φοράδος, καθώς και η μεταφορά του Περιφερειακού Ιατρείου Εμπάρου σε κτίριο της Ελληνικής Αστυνομίας.

1.5.6 Πολιτιστικοί πόροι και δραστηριότητες

Στην κατηγορία των ιστορικών / πολιτιστικών πόρων εντάσσονται τα επιμέρους στοιχεία του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος όπως: οι αρχαιολογικοί χώροι, τα θρησκευτικά μνημεία (εκκλησίες, μονές, κ.λπ.), τα νεώτερα μνημεία, τα μουσεία, οι παραδοσιακοί οικισμοί, οι πολιτιστικοί σύλλογοι κ.α.

Ειδικότερα:

Αρχαιότητες: Οι πιο γνωστοί σήμερα αρχαιολογικοί χώροι είναι: η αρχαία Άρβη, το Ιερό του Ερμή και της Αφροδίτης στη Σύμη (το μακροβιότερο σε λειτουργία Ιερό της αρχαιότητας) και ο μινωικός οικισμός στο Χόνδρο και το Καστρί. Επίσης, στην περιοχή υπάρχουν υπολείμματα δύο αρχαίων πόλεων, η Αρκαδία στο Αφρατί και η Έργαμος / Έργανος στο Κατωφύγι. Εντούτοις, οι ανασκαφικές έρευνες που έχουν γίνει είναι ιδιαίτερα περιορισμένες, ενώ επισκέψιμο, με υποτυπώδεις όμως υποδομές πληροφόρησης, είναι το Ιερό του Ερμή και της Αφροδίτης στη Σύμη.

Εκκλησίες/ξωκλήσια και μοναστήρια: Σε όλους τους οικισμούς του Δήμου Βιάννου υπάρχουν περισσότερες από 100 εκκλησίες και ξωκλήσια σε διάφορα σημεία που αποτελούν απόδειξη της άρρηκτης σχέσης που υπάρχει μεταξύ της τοπικής ιστορίας και της χριστιανικής πίστης. Αξίζει να υπογραμμισθεί ότι οι περισσότερες από τις εκκλησίες, διατηρούν μέχρι σήμερα το ρόλο τους και λειτουργούν ως λατρευτικοί χώροι για τους ντόπιους και ως πόλοι έλξης για τους επισκέπτες, αν και η προβολή τους δεν είναι μέχρι σήμερα η επιθυμητή. Πολλές από τις εκκλησίες της Βιάννου εικάζεται ότι παλαιότερα ήταν μοναστήρια, όπως το εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία στον Κερατόκαμπο και ο Άγιος Δημήτριος ο Γαλατόκτιστος. Από τις πιο γνωστές Μονές του Δήμου Βιάννου είναι η Μονή Αγίου Αντωνίου της Άρβης, η Αγία Μονή στην Άνω Βιάννο και η Μονή Αγίου Δημητρίου στο Καστρί Χόνδρου.

Μουσεία: Στο Δήμο Βιάννου λειτουργεί Ιστορικό – Λαογραφικό Μουσείο που ιδρύθηκε το 1997 από τους Δημήτρη και Αλίκη Σπανάκη και στην συνέχεια αγοράσθηκε και περιήλθε στην ιδιοκτησία του Δήμου Βιάννου. Στο Δημοτικό Λαογραφικό Μουσείου Βιάννου φιλοξενούνται εκθέματα από την παραδοσιακή ζωή των ντόπιων καθώς και αντικείμενα και χειρόγραφα του Βιαννίτη λογοτέχνη Ιωάννη Κονδυλάκη. Σήμερα στεγάζεται στον χώρο του πρώην Δημοτικού Σχολείου της Άνω Βιάννου. Επίσης, στον Κερατόκαμπο λειτουργεί Πινακοθήκη που φέρει το όνομα του ιδρυτού της Σάββα Πετράκη, και η οποία διαθέτει στη συλλογή της 200 έργα επιφανών εικαστικών καλλιτεχνών (Ζωγράφοι-γλύπτες-χαράκτες κλπ), τα οποία αποτελούν αποκλειστική δωρεά προς τον Εκπολιτιστικό – Εξωραϊστικό Σύλλογο Κερατόκαμπου – Καψάλων «Η ΒΙΓΛΑ» που είχε την πρωτοβουλία ίδρυσης της πινακοθήκης.

Πολιτιστικοί σύλλογοι-εκδηλώσεις: Στο Δήμο Βιάννου δραστηριοποιούνται 19 σύλλογοι που συμβάλουν στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και της τοπικής παράδοσης. Στους περισσότερους οικισμούς λειτουργεί από ένας πολιτιστικός σύλλογος που αναλαμβάνει συνήθως τη

διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων π.χ. χοροεσπερίδων, κυρίως κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων, εντάσσεται και το ετήσιο μνημόσυνο που πραγματοποιείται για τα θύματα του Ολοκαυτώματος της Βιάννου από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής. Επίσης, τα τελευταία χρόνια έχει καθιερωθεί η πραγματοποίηση του Παμβιαννίτικου Συνεδρίου, και συνεδρίων για την διεκδίκηση των γερμανικών αποζημιώσεων που συνδιοργανώνεται από τον Δήμο Βιάννου τον Σύλλογο Βιαννιτών Ηρακλείου «Ο Πατούχας», την Ένωση θυμάτων Ολοκαυτώματος Βιάννου με την συνεργασία της Περιφέρειας Κρήτης. Ορισμένοι από τους συλλόγους δραστηριοποιούνται ενεργά στη δημιουργία πολιτιστικών υποδομών αλλά και στη διατήρηση της τοπικής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Ιδιαίτερο ρόλο ειδικά στο μεγάλο εθνικό θέμα των γερμανικών αποζημιώσεων διαδραματίζει η Ένωση θυμάτων Ολοκαυτώματος Βιάννου.

Αρχιτεκτονική κληρονομιά: Στο Δήμο Βιάννου δεν υπάρχουν χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί οικισμοί. Εντούτοις, οι ορεινοί οικισμοί της ενδοχώρας διακρίνονται για την παραδοσιακή αρχιτεκτονική τους, αν και η σταδιακή εγκατάλειψη της υπαίθρου έχει προκαλέσει σημαντικές φθορές και αλλοιώσεις στα παραδοσιακά κτίσματα. Επίσης, παραδοσιακά κτίσματα είναι διάσπαρτα σε διάφορα σημεία της ευρύτερης περιοχής, ενώ υπάρχουν και κτίσματα που έχουν χαρακτηριστεί ως «διατηρητέα νεώτερα μνημεία» όπως η πλατεία του Δημοτικού Σχολείου στην Άνω Βιάννο, η κρήνη (κοινοτική βρύση) στην Κάτω Βιάννο κ.α. Η κατάσταση διαφοροποιείται σημαντικά αναφορικά με τους παράκτιους οικισμούς, οι οποίοι δημιουργήθηκαν πιο πρόσφατα ως αποτέλεσμα της σταδιακής τουριστικής ανάπτυξης και της ανάπτυξης δεύτερης κατοικίας και δεν ανταποκρίνονται σε παραδοσιακά αρχιτεκτονικά πρότυπα, αντίθετα κατά κανόνα υστερούν αισθητικά, πολεοδομικά δε σε πολλές περιπτώσεις δεν είναι σύμφωνοι.

Γενικά, η περιοχή χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη ενός αξιόλογου δομημένου και άυλου πολιτισμικού περιβάλλοντος που αντανάκλα την πλούσια ιστορία και την εξέλιξη της από την αρχαιότητα ως και σήμερα. Αρχαιολογικοί χώροι, εκκλησίες, μοναστήρια, μουσεία, γραφικοί οικισμοί και μνημεία αγροτικής κληρονομιάς (π.χ. νερόμυλοι παλαιές φάμπρικες, ελαιουργεία), αποτελούν τα συνθετικά στοιχεία της πολιτιστικής παράδοσης και ιστορίας της. Ωστόσο, ένα σημαντικό τμήμα του πολιτιστικού πλούτου της περιοχής παραμένει του αναξιοποίητος, παρά τις σημαντικές προσπάθειες που έχουν αναληφθεί (αποκατάσταση νερόμυλου στην Άνω Βιάννο αποκαταστάσεις παλαιών διδακτηρίων δημιουργία μουσείου Εθνικής Αντίστασης), ενώ δε συνιστά ένα σαφές πολιτιστικό δίκτυο. Αυτό σημαίνει ότι οι αρχαιολογικοί χώροι και τα υπόλοιπα μνημεία λειτουργούν μεμονωμένα χωρίς να συνδέονται μεταξύ τους αλλά ούτε και με την ευρύτερη περιοχή. Η προώθηση μέτρων περαιτέρω προβολής, διασύνδεσης μεταξύ τους και με την τοπική ιστορία και φυσιογνωμία, αποτελεί προοπτική και πρόκληση για το μέλλον που εκτιμάται ότι θα συμβάλλει σημαντικά στην ενίσχυση της ισόρροπης ανάπτυξης της περιοχής. Επίσης, ο πολιτιστικός πλούτος σε συνδυασμό με το φυσικό περιβάλλον δύνανται να αποτελέσουν ένα

ισχυρό τουριστικό προϊόν για την περιοχή, στο πλαίσιο της ανάπτυξης του μοντέλου του εναλλακτικού τουρισμού. Δυστυχώς στην προσπάθεια που καταβάλουν οι Δημοτικές Αρχές συναντούν εμπόδια από κρατικές υπηρεσίες που δεν χορηγούν αδειοδοτήσεις λόγω του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου.

1.5.7 Αθλητικοί χώροι

Στον τομέα των αθλητικών υποδομών, ο Δήμος Βιάννου έχει στην ιδιοκτησία του ένα ημιτελές κλειστό γυμναστήριο που βρίσκεται στον προαύλιο χώρο του Γυμνασίου – Λυκείου Άνω Βιάννου και το οποίο ξεκίνησε να κατασκευάζεται το 2005. Πρόσφατα ολοκληρώθηκε η κατασκευή του στεγάστρου και αναμένεται η ολοκλήρωσή του σε εξοπλισμό και λοιπές εργασίες. Επιπρόσθετα, υπάρχει και ένα γήπεδο ποδοσφαίρου το οποίο ανήκει στην τοπική ομάδα του Δήμου, τον "ΠΑΤΟΥΧΑ", που και αυτό χρήζει παρεμβάσεων σε βοηθητικές υποδομές. Επίσης έχει εκπονηθεί η μελέτη για την κατασκευή του στεγάστρου του Γηπέδου Πατούχα καθώς και για την ηλεκτροδότησή του και αναζητείται η χρηματοδότηση για την κατασκευή τους.

1.6 Τοπική οικονομία και απασχόληση

Η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης όσο αφορά στην τοπική οικονομία και την απασχόληση στη Βιάννο βασίστηκε αναγκαστικά σε στατιστικά στοιχεία των προηγούμενων απογραφών (2001, 2011).

1.6.1 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου αποτελεί το 40,12% του συνολικού πληθυσμού. Κατά τη δεκαετία 2001-2011 εξελίχθηκε θετικά αφού αυξήθηκε από 2.593 άτομα το 2001 σε 2.742 το 2011, σημειώθηκε δηλαδή μια μεταβολή της τάξης του 5,51%. Η τάση αυτή μπορεί, εκ πρώτης όψεως, να φαίνεται ικανοποιητική, όμως η σύγκριση με την αντίστοιχη τάση σε επίπεδο Περιφέρειας (αύξηση κατά 27,66%) δείχνει μια σημαντική υστέρηση της τοπικής οικονομίας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001, 2011

Δήμος Βιάννου	2001	2011
Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός	2.593	2.742
Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός / Συνολικό Πληθυσμό	40,12%	49,28%
Περιφέρεια Κρήτης	2001	2011
Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός	255.647	275.321
Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός / Συνολικό Πληθυσμό	42,52%	44,19%

Πηγή: ΕΣΥΕ

Εξετάζοντας το εργατικό δυναμικό κατά φύλο, διαπιστώνεται ότι τόσο το 2001, όσο και το 2011 η συμμετοχή των ανδρών είναι αρκετά υψηλότερη από εκείνη των γυναικών, δυσμενές στοιχείο, τυπικό της ελληνικής και περιφερειακής οικονομίας.

1.6.2 Εξέλιξη και διάρθρωση της απασχόλησης

Το μέγεθος της απασχόλησης στο διάστημα 2001-2011 εξελίσσεται θετικά, με τον αριθμό των απασχολούμενων να αυξάνεται από 2.426 άτομα σε 2.635 άτομα.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ 2001, 2011

Διοικητική Ενότητα	2001	2011	2001-2011
Δήμος Βιάννου	2.426	2.635	7,94%
Περιφέρεια Κρήτης	233.685	269.873	13,41%

Πηγή: ΕΣΥΕ

Δεν ισχύει ωστόσο το ίδιο σε επίπεδο Περιφέρειας, καθώς στο ίδιο διάστημα η απασχόληση αυξήθηκε κατά 13,41%.

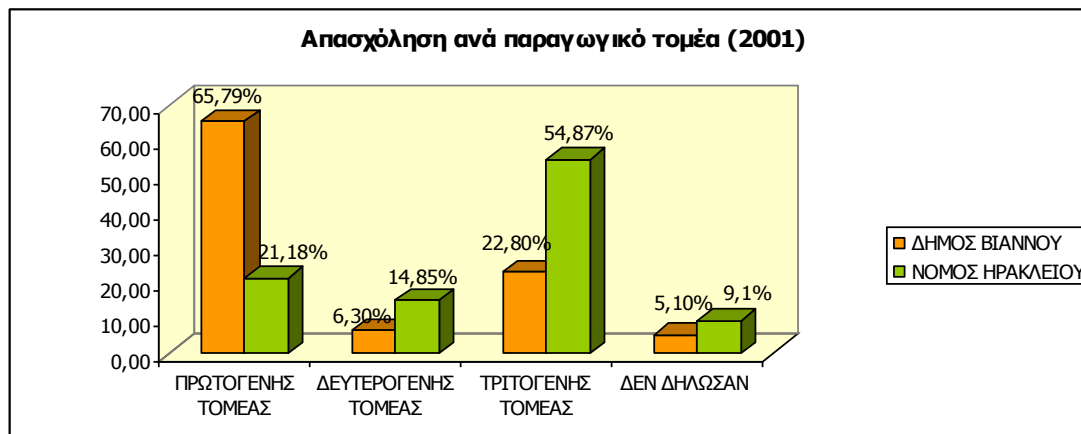
Η οικονομία του Δήμου στηρίζεται κατά βάση στον πρωτογενή τομέα (γεωργία κτηνοτροφία) καθώς σ' αυτόν απασχολείται η πλειονότητα του εργατικού δυναμικού. Δεύτερος σε σπουδαιότητα είναι ο τριτογενής τομέας (εμπόριο, υπηρεσίες, τουρισμός), ενώ τελευταίος, με τον μικρότερο αριθμό απασχολούμενων, είναι ο δευτερογενής τομέας (μεταποίηση-κατασκευές).

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΑΝΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ 2001, 2011

Έτος	Πρωτογενής		Δευτερογενής		Τριτογενής	
	Αριθμός	%	Αριθμός	%	Αριθμός	%
2001	1.581	63,7	188	7,6	714	28,8
2011	1.710	64,9	205	7,7	720	27,40
Μεταβολή 2001 - 2011	129	8,3	17	8,5	6	0,97

Πηγή: ΕΣΥΕ

Στη δεκαετία 2001-2011 παρατηρήθηκε αύξηση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα (8,3%) και αύξηση στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα (8,5% και 0,97% αντίστοιχα).

Συγκρίνοντας την απασχόληση ανά παραγωγικό τομέα στο Δήμο Βιάννου και το Νομό Ηρακλείου, διαπιστώνεται ότι το ποσοστό των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα είναι πολύ υψηλότερο στο Δήμο (64,90%) από το μέσο όρο του νομού (23,14%). Αντίθετα, τα ποσοστά απασχόλησης στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα υπολείπονται σημαντικά των αντίστοιχων σε επίπεδο νομού.

Σύμφωνα με την απογραφή του 2011, η πλειονότητα των απασχολούμενων (65,5%) δραστηριοποιούνται ως γεωργοί – κτηνοτρόφοι και ακολουθούν με μεγάλη απόκλιση οι απασχολούμενοι στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο – επισκευή αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και ειδών οικιακής χρήσης (6,19%), στις κατασκευές και στον κλάδο των ξενοδοχείων – εστιατορίων (4,25% και 4,35% αντίστοιχα).

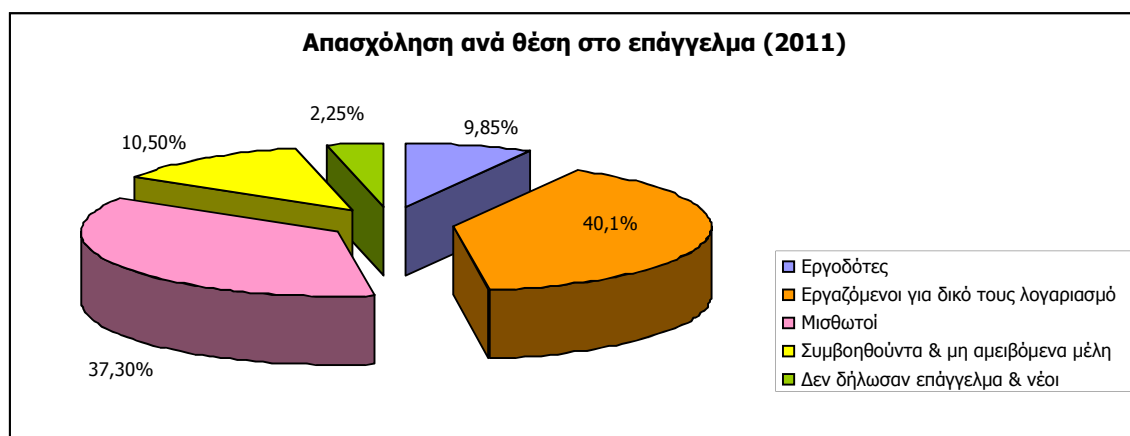
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΗΜΟΥ 2001,2011

Κλάδοι Οικονομικής Δραστηριότητας	2001	2011	2001- 2011
Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα και δασοκομία, αλιεία	1.581	1710	8,3%
Ορυχεία και λατομεία	0	0	0,00%
Μεταποιητικές βιομηχανίες	47	45	
Κατασκευές	132	105	
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού	9	11	-
Εκπαίδευση	94	90	
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	65	60	%
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	89	85	%
Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	99	95	-%
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	116	120	%

Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής και οικιακής χρήσης	140	135	%
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, διαχείριση ακίνητης περιουσίας	61	60	
Λοιπές υπηρεσίες	50	40	
Νέοι μη δυνάμενοι να καταταγούν κατά κλάδο	241	260	23,59%

Πηγή: ΕΣΥΕ, απογραφή πληθυσμού 2001, 2011

Από την ανάλυση της απασχόλησης ανά θέση στο επάγγελμα προκύπτει ότι στο Δήμο Βιάννου το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολούμενων είναι εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό (40,1%) και ακολουθούν με μικρή απόκλιση οι μισθωτοί (37,30%). Αρκετά μεγάλο είναι το ποσοστό των ατόμων που απασχολούνται ως συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη (10,50%), ενώ ένα μικρό μόνο μέρος των απασχολούμενων είναι εργοδότες (9,85%).

Η συμμετοχή των δύο φύλων στην απασχόληση είναι άνιση καθώς επί του συνόλου των απασχολούμενων του 2011, το 64,5% αντιστοιχεί σε άνδρες και μόλις το 35,5% σε γυναίκες.

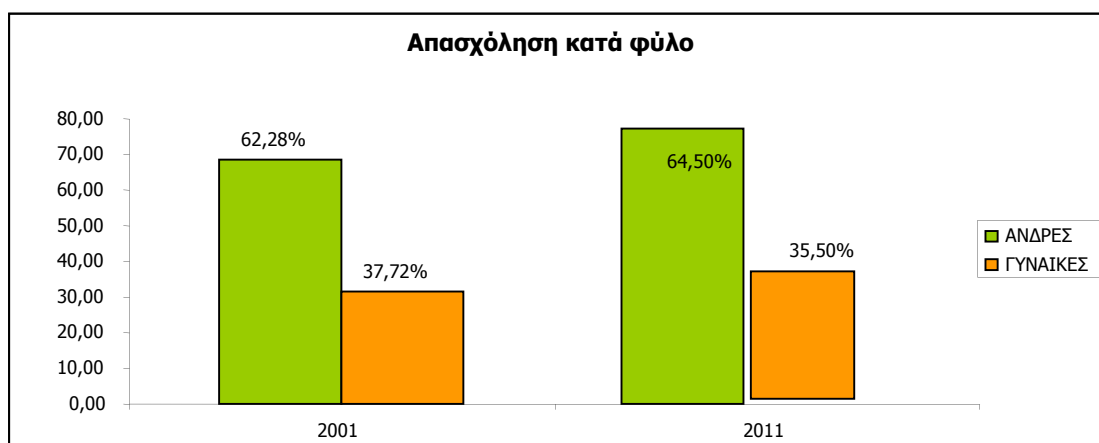
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΗΜΟΥ 2001, 2011

Φύλο και ομάδες ηλικιών	Απασχολούμενοι ανά έτος		Ποσοστιαία Μεταβολή 2001-2011
	2001	2011	
Σύνολο	2.426	2.635	8,04
Άνδρες	1.511	1.655	8,83
10-19	44	50	

20-24	114	185	
25-29	177	210	
30-44	517	540	
45-64	522	570	
65+	137	100	
Γυναίκες	915	980	
10-19	6	5	-0,7
20-24	68	70	0,98
25-29	174	180	3,34
30-44	356	360	1,2
45-64	363	345	-5,01
65+	48	20	59,45

Πηγή: ΕΣΥΕ

Διαχρονικά ενισχύεται η απασχόληση στους άνδρες σε σχέση με τον γυναικείο πληθυσμό του Δήμου παρά την αύξηση που έχει σε απόλυτους αριθμούς .

Εξετάζοντας την απασχόληση ανά ηλικία διαπιστώνεται ότι τόσο για τους άνδρες, όσο και τις γυναίκες τα ποσοστά απασχόλησης είναι αυξημένα στις ομάδες ηλικιών 30 - 64 ετών.

1.6.3 Ανεργία

Ο δείκτης ανεργίας στο Δήμο Βιάννου ανέρχονταν το 2011 στο 14,65 %, ενώ σε επίπεδο νομού στο 14,60% και σε επίπεδο Περιφέρειας στο 14,90%.

Εξετάζοντας την ανεργία κατά φύλο προκύπτει ότι το ποσοστό των άνεργων ανδρών είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των γυναικών τόσο το 2001, όσο και το 2011. Εντούτοις, με την πάροδο του χρόνου καταγράφεται μείωση του ποσοστού ανεργίας για τους άνδρες και αντίστοιχα, αύξηση για τις γυναίκες.

Όσον αφορά στην ανεργία κατά ηλικία, βάσει των στοιχείων του 2011, τα υψηλότερα ποσοστά εντοπίζονται για τους άνδρες στις ομάδες ηλικιών 20-24 ετών και 30-44 ετών, ενώ για τις γυναίκες στις ηλικίες 30 - 44 ετών και 45-64 ετών.

1.6.4 Παραγωγικοί τομείς και αναπτυξιακές τάσεις

1.6.4.1 Ο πρωτογενής τομέας

▪ Βασικά Χαρακτηριστικά

Σύμφωνα με την Απογραφή Γεωργίας – Κτηνοτροφίας 1999/2011 της ΕΣΥΕ, ο αριθμός των καλλιεργήσιμων εκτάσεων ανέρχεται στα 47.875,9 στρέμματα στο σύνολο του Δήμου. Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις ανέρχονται περίπου στις 1.950 εκ των οποίων οι 1.840 είναι αρδευόμενες (94,36%), στοιχείο που δείχνει την εντατική μορφή της τοπικής γεωργίας. Η έκταση των αρδευόμενων εκτάσεων ανέρχεται στα 35.660,00 στρέμματα.

Αναφορικά με τις βασικές χρήσεις της αγροτικής γης, από τη συνολική έκταση του Δήμου το 71,44% αντιστοιχεί σε εκτάσεις με δενδρώδεις καλλιέργειες (ελιές), το 15,48% σε εκτάσεις που αποτελούν μόνιμα λιβάδια και βοσκοτόπους, το 1,97% σε αγραναπαύσεις, το 9,50% σε ετήσιες καλλιέργειες πρώιμων κηπευτικών και το υπόλοιπο 1,61% σε εκτάσεις με αμπέλια και σταφιδάμπελα καθώς και σε οικογενειακούς λαχανόκηπους.

Η αγροτική παραγωγή αποτελείται κυρίως από ελαιόλαδο (σε όλη την έκταση του Δήμου) που έχει καθιερωθεί ως Προϊόν Ονομασίας Προέλευσης, και πρώιμα κηπευτικά όπως αγγούρι, τομάτα, πιπεριά, μελιτζάνα, κολοκύθι, φασολάκια (στις παραλιακές περιοχές), ενώ αξιόλογη είναι και η παραγωγή μπανάνας (στην περιοχή της Άρβης).

Στην κτηνοτροφία κυριαρχούν οι εκμεταλλεύσεις με πουλερικά (πλην όμως οικόσιτα ως επί το πλείστον) και ακολουθούν οι εκμεταλλεύσεις με αίγες και προβατοειδή. Η κτηνοτροφική παραγωγή συνίσταται σε κρέας από αρνιά, ερίφια και αιγοπρόβατα όπως επίσης σε γάλα, τυροκομικά προϊόντα (γλυκιά και ξινή μυζήθρα, ανθότυρο) και άλλα προϊόντα παράγωγα του γάλακτος όπως γιαούρτι και βούτυρο.

Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία του 2011, ένας αριθμός κατοίκων, περίπου 90 άτομα, απασχολούνται με τη μελισσοκομία και συντηρούν 7.200 κυψέλες με μέση ετήσια παραγωγή 108 τόνων μελιού. Σήμερα η εν λόγω παραγωγή είναι πολύ μεγαλύτερη, ενώ τα πευκόφυτα σημεία των νότιων οικισμών (π.χ. Πεύκος)

επιλέγονται για την εποχική εγκατάσταση κυψελών και από παραγωγούς άλλων περιοχών του Ν. Ηρακλείου και του Ν. Λασιθίου.

Τέλος, αξιόλογη είναι και η ανάπτυξη της αλιείας στις παράκτιες περιοχές του Δήμου (Κερατόκαμπος, Καστρί, Ψαρή Φοράδα, Τέρτσα, Δέρματος), ειδικά τα τελευταία χρόνια λόγω και της κατασκευής των αλιευτικών καταφυγίων στην Άρβη (δυναμικότητας 150 σκαφών) και στον Κερατόκαμπο (δυναμικότητας 100 σκαφών). Ο αριθμός των επαγγελματιών αλιέων της περιοχής ανέρχεται στους είκοσι πέντε (25). Αξίζει να αναφερθεί ότι το 50% των αλιέων δραστηριοποιούνται ταυτόχρονα στον γεωργικό κλάδο αλλά και στον τουρισμό (τη θερινή περίοδο), πρόκειται δηλαδή για μερικώς απασχολούμενους αλιείς. Τα κυριότερα αλιευόμενα είδη είναι: μπαρμπούνια, κουτσομούρες, σαργοί, φαγκριά, συναγρίδες, ξιφίες, ροφοί, σφυρίδες, σαυρίδια, σουπιές, χταπόδια, καλαμάρια, θράψαλα, μοσχοί, αστακοί, γαλέοι κ.α. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η αλιευτική παραγωγή ανά έτος και ανά σκάφος ανέρχεται στους ένα με δύο τόνους ενώ το σύνολο της αλιευτικής παραγωγής κατ' έτος εκτιμάται στους 15 -30 τόνους. Θα πρέπει να σημειωθεί τέλος ότι τα δυο αλιευτικά καταφύγια Άρβης και Κερατόκαμπου αλλά και η ευρύτερη τους περιοχή αντιμετωπίζουν προβλήματα προσάμμωσης αλλά και διάβρωσης των ακτών, γεγονός με σημαντικές συνέπειες τόσο στην αλιεία, όσο και στις παράκτιες κατασκευές (δρόμοι, κτίσματα κλπ). Για το λόγο αυτό εκπονείται από τον Δήμο ακτομηχανική μελέτη των νότιων παραλίων, η οποία θα πρέπει να εφαρμοστεί άμεσα.

▪ Αναπτυξιακές Τάσεις

Ο πρωτογενής τομέας αν και διαχρονικά εμφανίζει σημάδια συρρίκνωσης και εγκατάλειψης, εξακολουθεί να αποτελεί τον τομέα εκείνο της οικονομίας της Βιάννου στον οποίο απασχολείται η πλειονότητα του εργατικού δυναμικού. Η ελαιοκαλλιέργεια και τα κηπευτικά εκτιμάται ότι θα συνεχίσουν να αποτελούν τις κύριες εργασίες του αγροτικού πληθυσμού δεδομένης της υψηλής ζήτησης για τα συγκεκριμένα προϊόντα αν και οι τιμές τα τελευταία χρόνια διακυμαίνονται δυσμενώς.

Μια ακόμα δυναμική καλλιέργεια με ευοίωνες προοπτικές για το μέλλον είναι και η μπανανοκαλλιέργεια, δεδομένου ότι κερδίζει συνεχώς έδαφος στις προτιμήσεις των καταναλωτών, ο ρυθμός ζήτησης είναι μεγαλύτερος από τον ρυθμό επέκτασης της καλλιέργειας, η ποιότητα του προϊόντος είναι υψηλή, υπάρχει ομάδα παραγωγών που στηρίζει το προϊόν, ενώ και η ζήτηση βιολογικής παραγωγής είναι υψηλή.

Όσον αφορά στην αμπελοκαλλιέργεια, πρόκειται για κλάδο που παρουσιάζει δυσοίωνες προοπτικές για το μέλλον. Η παραγωγή αμπελοοινικών προϊόντων σταδιακά συρρικνώνεται και περιορίζεται στην ικανοποίηση των αναγκών των ίδιων των παραγωγών (οικιακή κατανάλωση), ενώ οι αμπελώνες αντικαθίστανται σταδιακά από καλλιέργειες πρώιμων κηπευτικών ή ελιές.

Θετικές προοπτικές υπάρχουν και στον κλάδο της μελισσοκομίας τόσο λόγω της καταλληλότητας του εδαφοκλιματολογικού περιβάλλοντος, όσο και λόγω της τεχνογνωσίας των παραγωγών.

Οι ανάγκες στον πρωτογενή τομέα, που ίσως καθορίσουν και τις μελλοντικές τάσεις, εντοπίζονται στην αύξηση της παραγωγής βιολογικών προϊόντων, στην πιστοποίηση των προϊόντων ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ, στην τυποποίηση των προϊόντων και στην ανάπτυξη νέων καλλιεργειών που μπορούν να ευδοκιμήσουν στα εδάφη της περιοχής.

Τέλος, σχετικά με τον κλάδο της αλιείας αναφέρεται ότι με τα αλιευτικά καταφύγια που κατασκευάστηκαν σε Άρβη και Κερατόκαμπο η μελλοντική του πορεία προβλέπεται ιδιαίτερα θετική τουλάχιστον σε όρους υποδομών.

1.6.4.2 Ο δευτερογενής τομέας

▪ Βασικά Χαρακτηριστικά

Στο Δήμο Βιάννου, όπως άλλωστε και στο σύνολο της Περιφέρειας Κρήτης, ο δευτερογενής τομέας κατέχει, συγκριτικά με τους λοιπούς παραγωγικούς τομείς, περιορισμένη βαρύτητα, γεγονός που οφείλεται, ανάλογα με την εκάστοτε περιοχή, στη ραγδαία ανάπτυξη του τουριστικού κλάδου και των υπηρεσιών γενικότερα αλλά και της γεωργικής δραστηριότητας.

Στο Δήμο εδρεύει και δραστηριοποιείται μικρός αριθμός επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα, οι οποίες εντάσσονται στους κλάδους της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών, της κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού μ.α.κ. της κατασκευής επίπλων και των κατασκευών.

▪ Αναπτυξιακές Τάσεις

Ο δευτερογενής τομέας είναι ο λιγότερο ανεπτυγμένος τομέας στο Δήμο και απορροφά μικρό ποσοστό εργατικού δυναμικού. Ωστόσο, στο διάστημα της δεκαετίας 2001-2011 καταγράφηκε μικρή αύξηση στον αριθμό των απασχολούμενων, στοιχείο που υπογραμμίζει τη σταδιακή αναβάθμιση του εν λόγω τομέα.

Μελλοντικά και δεδομένης της τουριστικής ανάπτυξης που επιδιώκεται να επιτευχθεί στην περιοχή, ο δευτερογενής τομέας και συγκεκριμένα ο κλάδος των κατασκευών αναμένεται να ενισχυθεί περαιτέρω. Επίσης, οι γενικότερες τάσεις στον αγροτικό τομέα για τυποποίηση των προϊόντων, εκτιμάται ότι μπορούν να δώσουν ώθηση στην ίδρυση τέτοιων επιχειρήσεων.

1.6.4.3 Ο τριτογενής τομέας

▪ Βασικά Χαρακτηριστικά

Ο τριτογενής τομέας αποτελεί τον κυρίαρχο τομέα οικονομικής δραστηριότητας στο Δήμο Βιάννου, ο οποίος αν και χαρακτηρίζεται από τη διατήρηση της σημαντικότητας του αγροτικού τομέα, ωστόσο ακολουθεί τη γενικότερη τάση της Περιφέρειας, όπου η τριτογενοποίηση της οικονομίας είναι υψηλή. Στο Δήμο λειτουργούν συνολικά εκατό (100) επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 73% των τοπικών επιχειρήσεων και το 0,57% των επιχειρήσεων του τριτογενή τομέα που λειτουργούν στο νομό. Επίσης, στον τριτογενή τομέα απασχολείται το 26,2% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου.

Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία ο κύριος όγκος των επιχειρήσεων συγκεντρώνεται στους κλάδους: Ξενοδοχεία – Εστιατόρια (40%), Λιανικό Εμπόριο (35%), Χονδρικό Εμπόριο (10%) και Εμπόριο, Συντήρηση και Επισκευή Αυτοκινήτων (7%). Χωρικά, οι περισσότερες επιχειρήσεις συγκεντρώνονται στην Άνω Βιάννο, έδρα του Δήμου, αλλά και στο παράκτιο τμήμα του που παρουσιάζει τουριστική ανάπτυξη.

▪ Αναπτυξιακές Τάσεις

Ο τριτογενής τομέας έχει αρχίσει να αναπτύσσεται την τελευταία δεκαετία. Μάλιστα καταγράφεται τάση μείωσης της απασχόλησης από τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα και στροφή των εργαζομένων στον τριτογενή τομέα. Τούτο παρατηρείται κυρίως στους παράκτιους οικισμούς του Δήμου όπου, όπως ήδη σημειώθηκε, ο τουρισμός βρίσκεται σε τροχιά ανάπτυξης.

Σύμφωνα με τους διαθέσιμους πόρους της περιοχής ήτοι, φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, ποιοτικά τοπικά προϊόντα κ.α., ο τουρισμός αποτελεί μια οικονομική δραστηριότητα με ιδιαίτερες προοπτικές για το Δήμο, τώρα πλέον που η χρονοαπόσταση έχει μειωθεί σημαντικά με τη νέα οδική σύνδεση Ηρακλείου-Βιάννου.

Σύμφωνα με τις νέες τάσεις της τουριστικής αγοράς οι ανάγκες των επισκεπτών δεν περιορίζονται μόνο στον ήλιο και τη θάλασσα, αλλά επιδιώκουν να «καταναλώσουν» ένα ολοκληρωμένο τουριστικό προϊόν που θα τους εξασφαλίζει μοναδικές εμπειρίες. Με άλλα λόγια, το μοντέλο του μαζικού τουρισμού υφίσταται κορεσμό και πλέον καταγράφεται ζήτηση για εναλλακτικές μορφές τουρισμού όπως πολιτιστικός τουρισμός, οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, τουρισμός της υπαίθρου κ.α.

Ο Δήμος είναι σε θέση να προωθήσει ένα τέτοιο μοντέλο τουρισμού καθώς μπορεί να προσφέρει στους επισκέπτες μια ευρεία γκάμα δραστηριοτήτων και επιλογών (βουνό ή θάλασσα) και αποτελεί μια οικονομική δραστηριότητα που μπορεί να δώσει νέα αναπτυξιακή ώθηση και πνοή στην περιοχή.

1.6.5 Επενδύσεις στον παραγωγικό τομέα

Στον πρωτογενή τομέα παρατηρείται σχετική στροφή των καλλιεργητών σε βιολογικές και ολοκληρωμένης διαχείρισης μεθόδους παραγωγής.⁸ Οι αγρότες του Δήμου τα τελευταία χρόνια εντάσσονται σε προγράμματα στήριξης της βιολογικής γεωργίας (καλλιέργεια ελιάς, μπανάνας και κηπευτικών) και προβλέπεται ότι ο αριθμός τους θα αυξηθεί χάρη στις νέες κατευθυντήριες γραμμές της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Τέλος, ένας μικρός αριθμός γεωργών και κτηνοτρόφων εντάχθηκε σε προγράμματα νέων αγροτών με τα οποία ενισχύθηκαν οικονομικά κατά την διάρκεια της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου,⁹ ενώ περισσότεροι είναι εκείνοι που εντάχθηκαν στο εθνικό πρόγραμμα οικονομικών ενισχύσεων για την επέκταση των εκμεταλλεύσεων τους (λ.χ. ένταξη στον Αναπτυξιακό Νόμο για επέκταση και εκσυγχρονισμό θερμοκηπίων). Είναι χαρακτηριστικό το μεγάλο ύψος των επενδύσεων που υλοποιούν παράλληλα με τραπεζικό δανεισμό και επιτυγχάνουν να αποπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους.

Στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα, οι ιδιωτικές επενδύσεις, εστιάζονται κυρίως σε έργα στον τομέα της μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και σε υπηρεσίες που αφορούν στον τουρισμό. Παραδείγματα τέτοιων επενδύσεων τα τελευταία χρόνια αποτελούν ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση ελαιοτριβείων και η δημιουργία συνεταιρισμών για την παρασκευή παραδοσιακών γλυκών. Οι επιχειρήσεις αυτές επιδοτήθηκαν μερικώς από προγράμματα όπως το Leader και τα Ο.Π.Α.Α.Χ. Επίσης, με βάση τις καταγραφές στις αρχές της δεκαετίας του '90 παρατηρήθηκε επενδυτικό ενδιαφέρον για την δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων και επιχειρήσεων εστίασης που όμως τα τελευταία χρόνια έχει σχετικά μετριασθεί.

1.6.6 Υποστηρικτικά σχήματα και δομές

Η ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου Βιάννου στηρίζεται κατά κύριο λόγο στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (Δήμος Βιάννου), και στην Αναπτυξιακή Ηρακλείου, η οποία παρέχει ενημέρωση και συμβουλευτική υποστήριξη στους κατοίκους της περιοχής για την ένταξή τους σε διάφορα επενδυτικά και εν γένει συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Άλλοι αναπτυξιακοί φορείς που δραστηριοποιούνται στην περιοχή και στηρίζουν τον αγροτικό τομέα και εν γένει την τοπική οικονομία είναι: το Αγροτικό Κτηνιατρείο, το Κέντρο Αγροτικής Ανάπτυξης, ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Συκολόγου, ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Ελαιοπαραγωγών Δήμου Βιάννου, ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Εμπάρου, ο Συνεταιρισμός εναλλακτικών Καλλιεργειών Δήμου Βιάννου, ο Σύλλογος Αλιέων Βιάννου και ο Γυναικείος Αγροτικός Οικοτεχνικός Συνεταιρισμός «Η Έργανος».

⁸ Το 2004 με βάση το δελτία τύπου (5/10/2004) της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στον Δήμο Βιάννου είχαν ενταχθεί σε προγράμματα βιολογικής καλλιέργειας 30 γεωργοί με 450 στρέμματα ελιάς, 12 στρέμματα μπανάνας και 7 στρέμματα κηπευτικών.
⁹ Σύμφωνα με το ίδιο δελτίο σε προγράμματα νέων αγροτών εντάχθηκαν 22 άτομα.

1.7 Αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής

Βασικό χαρακτηριστικό της αναπτυξιακής φυσιογνωμίας της Βιάννου είναι οι έντονες ενδοδημοτικές οικονομικές, αναπτυξιακές και χωρικές ανισότητες, μεταξύ των οικισμών που βρίσκονται στο ορεινό τμήμα του δήμου και αυτών που βρίσκονται στα παράλια. Συγκεκριμένα, στους ορεινούς οικισμούς ασχολούνται κυρίως με τον πρωτογενή τομέα και ιδιαίτερα με την ελαιοκαλλιέργεια και την κτηνοτροφία, με εξαίρεση ορισμένους κατοίκους του οικισμού της Άνω Βιάννου που δραστηριοποιούνται και σε υπηρεσίες του τριτογενή τομέα. Αντίθετα, οι κάτοικοι των παραλιακών οικισμών δραστηριοποιούνται σε αγροτικές καλλιέργειες, όπως είναι τα πρώιμα οπωροκηπευτικά (θερμοκήπια, μπανάνες) και παράλληλα ασχολούνται με υπηρεσίες του τριτογενή τομέα (τουρισμός, εμπόριο, εστίαση), που τους αποφέρουν συγκριτικά υψηλότερα εισοδήματα.¹⁰

Σε ότι αφορά την οικονομική εξέλιξη, στο παρελθόν βασική οικονομική δραστηριότητα των κατοίκων της περιοχής υπήρξε η γεωργία και η κτηνοτροφία, ενώ το γνωστό δίστιχο: «*Από την Έμπορο Κρασί και από τη Βιάννο λάδι, και από το Μυλοπόταμο ελιές και παξιμάδι*» αποτελεί απόδειξη της φήμης και της ποιότητας των τοπικών προϊόντων. Αξίζει να σημειωθεί ότι σε προηγούμενες δεκαετίες ευδοκίμησαν κίτρα, σιτηρά, αμπέλια και μπανάνες σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με σήμερα. Στις μέρες μας ο πρωτογενής τομέας εξακολουθεί να διαδραματίζει κυρίαρχο ρόλο στην παραγωγική διαδικασία. Η καλλιέργεια πρώιμων κηπευτικών και μπανανών στα θερμοκήπια που εκτείνονται στο νοτιοανατολικό τμήμα του δήμου, καθώς και οι εκτεταμένες καλλιέργειες ελαιόδεντρων (κατά κανόνα αρδευόμενων), αποτελούν τον κυρίαρχο παραγωγικό κλάδο της οικονομίας της περιοχής.¹¹ Η κτηνοτροφία (αιγοπροβατοτροφία) είναι αρκετά αναπτυγμένη, με κύρια παραγόμενα προϊόντα το γάλα και το κρέας. Σημαντική επίσης συνεισφορά στην τοπική οικονομία έχει η μελισσοκομία.

Εντούτοις, ο γεωργικός τομέας στη διάρκεια κυρίως της τελευταίας εικοσαετίας αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα, γεγονός άμεσα συνυφασμένο με τον υψηλό ανταγωνισμό σε εσωτερικό και εξωτερικό. Με στόχο την αναστροφή αυτής της κατάστασης αναπτύχθηκαν σε σημαντικό βαθμό θερμοκηπιακές καλλιέργειες, οι οποίες ωστόσο επιβαρύνουν σημαντικά το περιβάλλον. Σήμερα η πλειονότητα του τοπικού πληθυσμού απασχολείται στον πρωτογενή τομέα, και ακολούθως στον τριτογενή τομέα, σε εμπορικά καταστήματα, καφενεία, μπαρ και εστιατόρια και ορισμένες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις.

Παρά το μεγάλο παραλιακό μέτωπο του Δήμου, ο τουρισμός άρχισε να αναπτύσσεται μόλις τα τελευταία χρόνια, όχι όμως με τον ίδιο ρυθμό και στον ίδιο βαθμό που συμβαίνει στα βόρεια του Ηρακλείου αλλά

¹⁰ Πρακτικά, 2^ο Παμβιαννίτικο Συνέδριο, 30-31 Αυγούστου 2008.

¹¹ Στατιστικά η Ελλάδα έχει 46.000 στρ. θερμοκηπίου (44% στην Κρήτη) και ο Δήμος Βιάννου 1.400-1700 στρ.

και σε άλλες ζώνες στα νότια παράλια του νησιού. Η σχετική βραδύτητα της τουριστικής ανάπτυξης συνδέεται άμεσα με τον ορεινό χαρακτήρα της περιοχής, το είδος των επισκεπτών (ημερήσιοι επισκέπτες), τη μη αξιοποίηση-ανάδειξη του παράκτιου μετώπου, την έντονη επέκταση των θερμοκηπίων σε μεγάλο τμήμα των παραλίων, την ανυπαρξία ουσιαστικών τουριστικών υποδομών, την απόσταση από τις βασικές πύλες εισόδου (αεροδρόμιο και λιμάνι Ηρακλείου), σε συνδυασμό με τις ελλείψεις του διαδημοτικού οδικού δικτύου (με έμφαση στον παραλιακό δρόμο), και την ανεπαρκή σύνδεση με την Ιεράπετρα και το Λασιθί κατ' επέκταση. Σήμερα η περιοχή δέχεται κυρίως ντόπιους επισκέπτες και τουρίστες από το εσωτερικό που διαμένουν σε μικρά ξενοδοχειακά συγκροτήματα και ενοικιαζόμενα δωμάτια, όμως υπάρχει μεγάλη δυνατότητα για την διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και την αύξηση της τουριστικής ζήτησης.

Να σημειωθεί επίσης ότι τα τελευταία χρόνια καταγράφεται μια αύξηση της ζήτησης γης από κατοίκους του εξωτερικού, οι οποίοι επιθυμούν να μετοικήσουν κυρίως στο παραλιακό τμήμα του Δήμου ενώ ανάπτυξη σημειώνει και η λεγόμενη δεύτερη-παραθεριστική κατοικία.

Σε ότι αφορά τα κοινωνικά χαρακτηριστικά, γενικά η περιοχή χαρακτηρίζεται από πληθυσμιακή συρρίκνωση, με τον αριθμό των ηλικιωμένων να αυξάνεται εις βάρος των νεότερων ηλικιακών ομάδων. Επίσης, τα ποσοστά ανεργίας στην περιοχή κινούνται σε υψηλότερα επίπεδα από τα αντίστοιχα σε επίπεδο νομού και Περιφέρειας, ενώ σημαντικός είναι και ο αριθμός των οικονομικών μεταναστών, κυρίως από την Αλβανία και άλλες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, οι οποίοι απασχολούνται κυρίως στη γεωργία και τις κατασκευές. Αξίζει να υπογραμμισθεί ότι η Βιάννος, όπως και άλλες περιοχές στο νοτιοανατολικό τμήμα της Κρήτης, δέχεται υψηλό αριθμό λαθρομεταναστών, ιδιαίτερα την χειμερινή περίοδο. Σε ότι αφορά τις κοινωνικές υποδομές αυτές κρίνονται σχετικά επαρκείς, αν και υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και τη συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού.

Ένα ακόμα στοιχείο που επηρεάζει την αναπτυξιακή φυσιογνωμία του Δήμου είναι οι φυσικοί πόροι. Πιο συγκεκριμένα, το πλούσιο φυσικό περιβάλλον αναμένεται να αποτελέσει μελλοντικά εκείνον τον πλουτοπαραγωγικό πόρο που θα θέσει σε νέα αναπτυξιακή τροχιά το Δήμο. Η δασική βλάστηση, έτσι όπως εξαπλώνεται από την αλπική ζώνη, με το πολυάριθμο των ειδών της και το πολυποίκιλο των μορφών, παρέχει ευκαιρίες παρατήρησης και απόλαυσης του τοπίου και της άγριας ζωής, προσφέροντας στον επισκέπτη ανεπανάληπτες εμπειρίες. Το πολυποίκιλο λοιπόν φυσικό περιβάλλον συνιστά βασικό στοιχείο για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (π.χ. οικοτουρισμός), μια οικονομική δραστηριότητα που θα διαφοροποιήσει το μέχρι σήμερα οικονομικό ιστό της περιοχής, θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες απασχόλησης, νέες οικονομικές δραστηριότητες και θα συμβάλλει, με τη σειρά του, στην

τόνωση του τοπικού εισοδήματος και στη συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο. Τονίζεται βέβαια ότι η αξιοποίηση και ανάδειξη των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος θα πρέπει να γίνει με παρεμβάσεις ήπιας μορφής και μικρής κλίμακας, με γνώμονα την αειφόρο ανάπτυξη.

Σημαντική είναι και η συμβολή των τεχνικών υποδομών στην αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής. Οι οδικοί άξονες Ηράκλειο – Αρκαλοχώρι – Άνω Βιάννος – Ιεράπετρα και ο Νότιος Οδικός Άξονας Κρήτης (Ν.Ο.Α.Κ.), που αναμένεται να ολοκληρωθούν τα επόμενα χρόνια, είναι δυνατό να αναγάγουν τη Βιάννο σε σημαντικότατο οικονομικό κέντρο της νότιας Κρήτης, καθώς θα αποτελέσει τον κύριο κόμβο σύνδεσης των οδικών αξόνων που θα εξασφαλίσουν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την καλύτερη μετακίνηση προϊόντων και κατοίκων.¹²

Σε γενικές γραμμές, οι αναπτυξιακές προοπτικές της περιοχής είναι σημαντικές, δεδομένων των σπουδαίων ιδιαιτεροτήτων που συνδυάζει τόσο γεωγραφικά και μορφολογικά, όσο και σε επίπεδο μικροκλίματος. Παρ' όλα αυτά, δεν έχουν ακόμη δημιουργηθεί οι προϋποθέσεις για μια βιώσιμη, ισόρροπη και ορθολογική ανάπτυξη και δεν έχουν αμβλυυνθεί οι ανισορροπίες όσον αφορά στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των αναγκαίων υποδομών, σε σχέση με άλλες περιοχές της Περιφέρειας. Επιπλέον, η έλλειψη, μέχρι πρότινος, ΣΧΟΟΑΠ επέτρεψε όπως είναι λογικό την αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος και την ανάπτυξη της περιοχής χωρίς συγκεκριμένο σχεδιασμό και στόχευση.

1.8. Σχέσεις και αλληλεξαρτήσεις του Δήμου Βιάννου με τους γειτονικούς ΟΤΑ και την ευρύτερη περιοχή

Όπως σημειώθηκε ήδη η Βιάννος είναι μια περιοχή της ενδοχώρας του Ηρακλείου που αντιμετωπίζει σημαντικά μειονεκτήματα και αδυναμίες, λόγω της γεωγραφικής θέσης και της ιδιαίτερης γεωμορφολογία της. Πρόκειται για μια αρκετά απομονωμένη περιοχή, με ατελή παραγωγική βάση, ελλειμματικές υποδομές (κυρίως οδικό δίκτυο, βιολογικοί και δίκτυα αποχέτευσης) και ελλιπής παροχή δημοσίων υπηρεσιών. Τα χαρακτηριστικά αυτά δημιουργούν όπως είναι φυσικό σχέσεις εξάρτησης της Βιάννου με τα μικρότερα αλλά και τα μεγαλύτερα γειτονικά και μη αστικά κέντρα όπως το Καστέλι, το Αρκαλοχώρι, την Ιεράπετρα και το Ηράκλειο. Από την άλλη μεριά, έντονη αλληλεξάρτηση προκύπτει από το γεγονός ότι η Βιάννος, όπως και κάθε άλλη ορεινή περιοχή, λειτουργεί σαν δεξαμενή ανθρώπινου δυναμικού που μετακινείται είτε μόνιμα, είτε εποχιακά, προς τις πλουσιότερες αναπτυγμένες τουριστικά περιοχές των βορείων ακτών του νομού και τα μεγάλα αστικά κέντρα.

Η πρόσφατη διοικητική μεταρρύθμιση (Πρόγραμμα Καλλικράτης) παραχώρησε στους ΟΤΑ α' βαθμού πρόσθετες αρμοδιότητες χωρίς όμως να φροντίσει μέχρι σήμερα να τις συνοδεύσει από τους

¹² Πρακτικά, 2^ο Παμβιαννίτικο Συνέδριο, 30-31 Αυγούστου 2008.

αντίστοιχους πόρους και το αναγκαίο προσωπικό. Η σημερινή αρνητική οικονομική συγκυρία στερεί από το Δήμο Βιάννου την άσκηση του συνόλου των αρμοδιοτήτων του λόγω της μείωσης του πόρων που κατευθύνονται στην Αυτοδιοίκηση και της αδυναμίας πρόσληψης του αναγκαίου προσωπικού. Από την άλλη μεριά το προσωπικό της πρώην Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ηρακλείου (πολεοδομικές και προνοιακές αρμοδιότητες) και της καταργηθείσας Τ.Υ.Δ.Κ. Ηρακλείου (τεχνικές υπηρεσίες) μετατάχθηκε υποχρεωτικά στο Δήμο Ηρακλείου, ο οποίος ως μητροπολιτικός δήμος, έτσι και αλλιώς συγκεντρώνει σημαντικό αριθμό δημοσίων υπηρεσιών και υποδομών που εξυπηρετούν το σύνολο του νομού. Με αυτή την εξέλιξη η εξάρτηση του Δήμου Βιάννου από το Δήμο Ηρακλείου σε όρους διοικητικής και τεχνικής κατάργηση τοπικών-περιφερειακών γραφείων δημοσίων υπηρεσιών (π.χ. Εφορία, ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΙΚΑ Ειρηνοδίκαιο), και η συγκέντρωση τους στο Ηράκλειο, στο πλαίσιο μείωσης των δημοσίων δαπανών αναμένεται να αυξήσει ακόμα περισσότερο την εξάρτηση της περιοχής από το μητροπολιτικό κέντρο.

1.9 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου

Με τον όρο «Τοπική Ανάπτυξη» ορίζεται τόσο η θετική μεταβολή των οικονομικοκοινωνικών παραμέτρων (αύξηση της απασχόλησης και του τοπικού εισοδήματος), όσο και η διεύρυνση της κοινωνικής συνοχής (υποστήριξη όλων των κοινωνικών ομάδων), η αναβάθμιση των κοινωνικών υποδομών, η προστασία και ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και εν γένει η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων μιας περιοχής. Στην ενότητα που ακολουθεί καταγράφονται πρώτον, οι σημαντικότεροι παράγοντες που αναστέλλουν αλλά και εκείνοι που ενισχύουν την αναπτυξιακή πορεία του Δήμου Βιάννου και δεύτερον, τα συμπεράσματα που προκύπτουν με τη μορφή κρίσιμων ζητημάτων ανάπτυξης.

1.9.1 Προβλήματα και απειλές

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	ΑΠΕΙΛΕΣ
Θεματικός τομέας 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	
<ul style="list-style-type: none"> Γεωγραφική απόσταση από τα αστικά κέντρα και τις βασικές πύλες εισόδου του νησιού Δύσκολη προσβασιμότητα σε όλους τους οικισμούς του Δήμου Έντονες πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον λόγω ελλιπών υποδομών και ανεξέλεγκτων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (π.χ. θερμοκήπια, λατομείο, αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων, πολεοδομικές παραβάσεις κ.α.) 	<ul style="list-style-type: none"> Υποβάθμιση και ερημοποίηση (κατά τόπους) του τοπίου Υποβάθμιση ποιότητας και ποσότητας υπόγειων υδατικών πόρων λόγω απουσίας διαχείρισής τους και ρύπανσης από τις δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα Αλόγιστη χρήση χημικών και φυτοφαρμάκων Καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση των συμπληρωματικών έργων του άξονα Ηράκλειο-Βιάννος του Νότιου Οδικού Άξονα, και της αναβάθμισης της παραλιακού άξονα Άνω

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> Προβλήματα προσάμμωσης των αλιευτικών καταφυγίων και διάβρωσης των ακτών Καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού της περιοχής Συγκρούσεις χρήσεων γης 	Καστελιανά, Φιλίπποι, Ποταμός Μύντρι, Τσουτσουρας, Δέρματος, Κερατόκαμπος, Άρβη, Ψαρή Φοράδα, Τέρτσα, Μύρτος.
Θεματικός τομέας 2: Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός	
<ul style="list-style-type: none"> Πληθυσμιακή συρρίκνωση-αποδυνάμωση και δυσκολία ανανέωσης πληθυσμού Ελλιπής αξιοποίηση πολιτιστικών πόρων Έλλειμμα σε κοινωνικές υποδομές και υποδομές φροντίδας υγείας Ατελής εκπαίδευση και κατάρτιση 	<ul style="list-style-type: none"> Περαιτέρω γήρανση πληθυσμού, εγκατάλειψη της ενδοχώρας του Δήμου και μετεγκατάσταση στους παραλιακούς οικισμούς ή σε μεγαλύτερα αστικά κέντρα Αδυναμία της Πολιτείας να στηρίξει τη νέα διοικητική μεταρρύθμιση (Καλλικράτης) Ουσιαστική παρουσία και παρεμβάσεις πολιτιστικών φορέων
Θεματικός τομέας 3: Τοπική οικονομία και απασχόληση	
<ul style="list-style-type: none"> Έντονες οικονομικές - αναπτυξιακές ανισότητες μεταξύ του βόρειου (ορεινού) και του νότιου (παραλιακού) τμήματος του δήμου Εξάρτηση του τοπικού εισοδήματος από την ελαιοκαλλιέργεια και τα πρώιμα κηπευτικά Πολυτεμαχισμός των αγροτικών εκμεταλλεύσεων Μειωμένη συμμετοχή των γυναικών στο εργατικό δυναμικό Χαμηλό επίπεδο μεταποίησης και τυποποίησης αγροτικών προϊόντων Δραστηριότητες χαμηλής προστιθέμενης αξίας Ανύπαρκτες τουριστικές υποδομές στο ορεινό τμήμα και ανεπαρκείς στο παραλιακό τμήμα. Αναξιοποίητος πολιτιστικός και φυσικός πλούτος και ελλιπής μεταξύ τους διασύνδεση και προβολή Περιορισμένη ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στις παραγωγικές διαδικασίες 	<ul style="list-style-type: none"> Επιπτώσεις από τη νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική Σταδιακή εγκατάλειψη πρωτογενούς τομέα Υιοθέτηση μοντέλου μαζικού τουρισμού με μεγάλες τουριστικές εγκαταστάσεις με δυσμενείς συνέπειες στο περιβάλλον και στην κοινωνική συνοχή του Δήμου Αδυναμία των διοικητικών και αναπτυξιακών δομών να στηρίζουν την τοπική οικονομία Έλλειψη κεφαλαίων για τη στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας Υψηλό κόστος παραγωγής σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες και ελαιοκαλλιέργειες Απουσία νέων αγροτών Πληθυσμιακή αποδυνάμωση

1.9.2 Αναπτυξιακές δυνατότητες και ευκαιρίες

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Θεματικός τομέας 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Θεσμοθετημένος χωροταξικός σχεδιασμός (ΣΧΟΟΑΠ) • Ιδιαίτερο και ελκυστικό ανάγλυφο που συνδυάζει εκτεταμένο παραλιακό μέτωπο με μεγάλο ορεινό όγκο • Πλούσιο και μοναδικής οικολογικής αξίας φυσικό περιβάλλον • Ορειβατικές διαδρομές και Ευρωπαϊκό Μονοπάτι E4 • Ήπιο κλίμα • Σημαντικό δυναμικό Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) 	<ul style="list-style-type: none"> • Άρση της γεωγραφικής απομόνωσης με την ολοκλήρωση των μεγάλων οδικών έργων • Νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες για την προστασία-ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής • Αξιοποίηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων αγροτικού χώρου • Μοναδική σχέση βουνού και θάλασσας • Αναξιοποίητος ορεινός όγκος
Θεματικός τομέας 2: Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός	
<ul style="list-style-type: none"> • Πλούσιοι πολιτιστικοί πόροι • Ικανοποιητικό επίπεδο κοινωνικής συνοχής • Αξιόλογη αρχιτεκτονική κληρονομιά • Σχολή Βυζαντινής Μουσικής (Άνω Βιάννος) και Σχολή Αγιογραφίας (Άρβη) • Ιστορικό Λαογραφικό Μουσείο και Πινακοθήκη Βιάννου • Ο Σύλλογος «Πατούχας» και οι συνολικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες του 	<ul style="list-style-type: none"> • Επαναπροσδιορισμός ρόλου και πρακτικών των πολιτιστικών φορέων • Νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες για τη βελτίωση των κοινωνικών υποδομών • Αξιοποίηση προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας για την αξιοποίηση πολιτιστικών πόρων • Εφαρμογή της μελέτης της Διεύθυνσης Δασών για την ανάπτυξη δικτύου πολιτιστικών διαδρομών στην περιοχή
Θεματικός τομέας 3: Τοπική οικονομία και απασχόληση	
<ul style="list-style-type: none"> • Παραγωγή ποιοτικών γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων με έμφαση στα βιολογικά προϊόντα • Παραγωγή προϊόντων ΠΟΠ (ελαιόλαδο Βιάννου) Τυποποίηση του ελαιολάδου • Πρώιμη πρωτογενής παραγωγή • Ποικιλία αρωματικών φυτών – ανάδειξη και εμπορική εκμετάλλευσή τους • Αλιευτικές υποδομές • Ανάπτυξη νέων καλλιεργειών που μπορούν να ευδοκιμήσουν στα εδάφη της περιοχής • Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος με στροφή στον εναλλακτικό τουρισμό • Ενίσχυση της μικρής βιοτεχνίας (μεταποίηση προϊόντων αγροτικού τομέα) • Δομές κοινωνικής οικονομίας με προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης (Γυναικείος Αγροτικός Οικοτεχνικός Συνεταιρισμός «Η Έργανος») • Έντονο αγροτικό, αλιευτικό και τουριστικό ενδιαφέρον των παράκτιων περιοχών του Δήμου • Ανάπτυξη της μελισσοκομίας και συσσωρευμένη τεχνογνωσία των 	<ul style="list-style-type: none"> • Επανεκκίνηση του αγροτικού χώρου • Νέος νόμος για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς • Κρητικό διατροφικό πρότυπο • Διεθνής αναγνωσιμότητα των κρητικών προϊόντων • Δημιουργία νέου αεροδρομίου στο Καστέλι Ηρακλείου • Συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας μέσω δράσεων κοινωνικής οικονομίας • Νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας • Αυξημένη ζήτηση βιολογικών προϊόντων διεθνώς • Νέος οδικός άξονας Ηράκλειο-Βιάννος-Ιεράπετρα • Ερευνητικό-ακαδημαϊκό δυναμικό της Κρήτης • Στροφή των καταναλωτών σε τοπικά προϊόντα • Τάσεις εγκατάστασης στην ύπαιθρο

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
παραγωγών σε συνδυασμό με την καταλληλότητα της χλωρίδας και του κλίματος	

1.9.3 Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

Από την ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης συμπεραίνεται ότι η περιοχή της Βιάννου αποτελεί μια χωρική ενότητα της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου, η οποία διαθέτει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα όπως: κομβική γεωγραφική θέση στον οδικό άξονα Ηράκλειο-Βιάννος-Ιεράπετρα, ήπιο κλίμα, πλούσιο και υψηλής ποιότητας φυσικό περιβάλλον, ποιοτικά τοπικά προϊόντα, πληθώρα πολιτιστικών πόρων, αξιόλογη τοπική παράδοση κλπ., τα οποία χρήζουν άμεσης ανάδειξης και αξιοποίησης για την περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής και τη διαφοροποίηση του παραγωγικού μοντέλου της.

Από την άλλη πλευρά υπάρχουν και πολλά προβλήματα όπως πληθυσμιακή αποδυνάμωση, χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, γεωγραφική απομόνωση, περιορισμένη διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης και εξάρτηση από τον πρωτογενή τομέα, επιβάρυνση του φυσικού περιβάλλοντος, γήρανση του πληθυσμού, δυσμενές οδικό δίκτυο, έλλειμμα σε τεχνικές και κοινωνικές υποδομές, τα οποία χρήζουν αντιμετώπισης ώστε να πάψουν να λειτουργούν ανασταλτικά στην αναπτυξιακή προσπάθεια και την πρόοδο της περιοχής.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης, ανά θεματικό τομέα, για την Βιάννο, όπως προέκυψαν από την ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή.

Κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης ανά θεματικό τομέα
Θεματικός τομέας 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής
<ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση τεχνικών υποδομών και υποδομών περιβάλλοντος, με έμφαση στο οδικό δίκτυο όλων των κατηγοριών, στην αξιοποίηση των υδάτινων πόρων και στη διαχείριση των υγρών αποβλήτων. • Πρωτοβουλίες για την προστασία του περιβάλλοντος, την ευαισθητοποίηση και περιβαλλοντική εκπαίδευση των κατοίκων και την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων. • Αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. • Εφαρμογή του εγκεκριμένου χωροταξικού σχεδιασμού του Δήμου (ΣΧΟΟΑΠ) με υλοποίηση των επιτρεπόμενων χρήσεων γης για οικιστικές, παραγωγικές, αναπτυξιακές και άλλες δραστηριότητες και ολοκλήρωση των πολεοδομικών μελετών που εκκρεμούν. • Ανάδειξη και προστασία της χλωρίδας και της πανίδας της περιοχής. • Ορθολογική χρήση του ορεινού όγκου και των παράκτιων περιοχών (σύνδεση-συνέργεια) με έμφαση στους φυσικούς πόρους (υδατικούς, εδαφικούς και γεωλογικούς).

Κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης ανά θεματικό τομέα**Θεματικός τομέας 2: Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός**

- Δημιουργία προϋποθέσεων (θεσμικού χαρακτήρα) για την παραμονή του παραγωγικού πληθυσμού (ειδικά των νέων) στην περιοχή και την προσέλκυση νέων κατοίκων.
- Άρση της κοινωνικής απομόνωσης και του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω και της αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών.
- Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής.
- Ανάδειξη και προστασία της τοπικής ταυτότητας και των πολιτιστικών πόρων της περιοχής.

Θεματικός τομέας 3: Τοπική οικονομία και απασχόληση

- Οικονομική και χωρική σύνδεση ορεινών και παραλιακών περιοχών του Δήμου.
- Αξιοποίηση φυσικών και πολιτιστικών πόρων για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Διατήρηση του δυναμισμού της αγροτικής παραγωγής.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας.
- Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών σε όλους τους παραγωγικούς κλάδους.
- Διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης.
- Δημιουργία ικανού και εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού με δυνατότητα ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών.
- Συνδυασμός παραδοσιακών προϊόντων, τρόπου ζωής, περιβάλλοντος και πολιτιστικού πλούτου μέσω επενδύσεων σε νέα γνώση και καινοτομίες.
- Δημιουργία τουριστικής προσφοράς υψηλής στάθμης με χαρακτηριστικά ποιότητας και καινοτομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:**ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΩΝ****2.1 Ο Δήμος Βιάννου****2.1.1 Διοικητική δομή**

Το σύστημα διοίκησης του Δήμου Βιάννου, ως Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού, διέπεται από τις διατάξεις του Νόμου 3852/2010 (ΦΕΚ 87Α– Πρόγραμμα Καλλικράτης).

Ο Δήμος διοικείται από το Δημοτικό Συμβούλιο, την Οικονομική Επιτροπή, την Εκτελεστική Επιτροπή και τον Δήμαρχο. Επίσης, τα όργανα σε επίπεδο τοπικών κοινοτήτων είναι: α) το συμβούλιο και ο πρόεδρος ή ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας (προκειμένου για κοινότητες με λιγότερους από 300 κατοίκους). Ο δήμαρχος και οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι της τοπικής κοινότητας και οι εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας εκλέγονται κάθε πέντε (5) χρόνια με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία. Η δημοτική αρχή του Καλλικρατικού Δήμου Βιάννου που αναδείχτηκε με τις γενικές δημοτικές εκλογές της 16^{ης} Μαΐου 2014 εγκαταστάθηκε την 1/9/2014 και η θητεία της λήγει την 31/8/2019.

Ο **Δήμαρχος** προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα, κατευθύνει τις δράσεις του δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας.

Το δήμαρχο επικουρούν οι **Αντιδήμαρχοι**. Αντιδήμαρχοι είναι οι σύμβουλοι της πλειοψηφίας που ορίζει ο δήμαρχος και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην και κατά τόπο, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οπωσδήποτε και οι αρμοδιότητες για θέματα διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Κάθε Αντιδήμαρχος αναλαμβάνει την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία των Υπηρεσιών του Δήμου που ανήκουν στην αρμοδιότητά του και την παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων και των εργασιών στους θεματικούς τομείς που τους αφορούν. Στο Δήμο Βιάννου με βάση την υπ. αριθμ.363/2014 απόφαση Δημάρχου έχουν οριστεί δύο (2) Αντιδήμαρχοι με θητεία δύο ετών, καθώς και δύο εντεταλμένοι Σύμβουλοι οι οποίοι έχουν συγκεκριμένες αρμοδιότητες:

- Αντιδήμαρχος με καθ' ύλην αρμοδιότητες: α) Τεχνικών Έργων, Χωροταξικού Σχεδιασμού, Πολεοδομίας και Πολιτικής Προστασίας, β) Καθημερινότητας του Πολίτη, Καθαριότητας και Ανακύκλωσης, γ) Την ευθύνη Συντήρησης και Επισκευής του

συνόλου των Μηχανημάτων του Δήμου, δ) Διοικητικών θεμάτων ε) Λειτουργία του Λαογραφικού Μουσείου και στ) Τέλεση Πολιτικών Γάμων

- Αντιδήμαρχος με καθ' ύλην αρμοδιότητες: α) Ύδρευσης, άρδευσης, αποχέτευσης, βιολογικού καθαρισμού, β) Καταστημάτων, επιχειρήσεων και εμπορίου και γ) Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Πολιτισμού, δ) Αγροτικής παραγωγής και ανάπτυξης και ε) Τέλεση Πολιτικών Γάμων.
- Εντεταλμένος Δημοτικός Σύμβουλος που εκτελεί χρέη αμισθί Αντιδημάρχου με καθ' ύλην αρμοδιότητες: α) Λειτουργία του Μουσείου Εθνικής Αντίστασης Ολοκαυτώματος Βιάννου, β) Αξιοποίηση ανάδειξη φαραγγιού Άρβης, Χόνδρου και λοιπών φαραγγιών Δήμου, γ) Ολοκλήρωση διαδικασιών ωρίμανσης Μελετών και ένταξης τους σε χρηματοδοτούμενα προγράμματα των φαραγγιών Αμιρών, Αγίου Βασιλείου και Καλαμίου και δ) Την προβολή και ανάδειξη του Ιστορικού Πλούτου του Δήμου.
- Εντεταλμένος Δημοτικός Σύμβουλος που εκτελεί χρέη αμισθί Αντιδημάρχου με τις καθ' ύλην αρμοδιότητες: α) Οικονομικών Θεμάτων, β) Δημοτικής συγκοινωνίας – Κυκλοφοριακό, γ) Ανάπτυξης και Προγραμματισμού και δ) Ηλεκτροφωτισμού

Το **Δημοτικό Συμβούλιο** αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν το δήμο, εκτός από εκείνα που ανήκουν εκ του νόμου στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή άλλου οργάνου του δήμου ή το ίδιο το δημοτικό συμβούλιο μεταβίβασε σε επιτροπή του. Η **Οικονομική Επιτροπή** είναι όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του δήμου. Η **Εκτελεστική Επιτροπή** λειτουργεί ως συλλογικό επιχειρησιακό-εκτελεστικό όργανο του Δήμου, ενισχύοντας τη διαφάνεια της δημοτικής δράσης και προωθώντας το συντονισμό των δράσεων και των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του δήμου. Τέλος, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου συνιστώνται **ειδικές ομάδες εργασίας – επιτροπές**, ως συμβουλευτικά όργανα, οι οποίες επεξεργάζονται συγκεκριμένα θέματα, γνωμοδοτούν επ' αυτών και είτε εισηγούνται για τον τρόπο χειρισμού του αντικειμένου ευθύνης τους είτε έχουν τη δικαιοδοσία να παίρνουν και τις σχετικές αποφάσεις επ' αυτών. Στο Δήμο Βιάννου έχει ληφθεί απόφαση για τη σύσταση Επιτροπών Παιδείας, Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, ενώ μέχρι στιγμής έχει συσταθεί μονό η πρώτη.

2.1.2 Οργάνωση των Υπηρεσιών

Σύμφωνα με το άρθρο 10 του κυρωτικού Νόμου 3584/2007 (ΦΕΚ 143Α) η εσωτερική διάρθρωση των υπηρεσιών του Δήμου, οι αρμοδιότητες και οι θέσεις κατά κατηγορία και κλάδους προσωπικού ορίζονται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας. Με το άρθρο 97 του

Νόμου 3852/2010 (ΦΕΚ 87Α– Πρόγραμμα Καλλικράτης) καθορίζονται τα αντικείμενα¹³ που πρέπει να έχουν συμπεριληφθεί στους ΟΕΥ και στις υπηρεσιακές μονάδες των Καλλικρατικών Δήμων έως την 31/12/2012.

Με την υπ. αριθμ. 115/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Βιάννου ψηφίσθηκε το σχέδιο του Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών (Ο.Ε.Υ.) του Καλλικρατικού Δήμου, το οποίο εγκρίθηκε από το Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, με τη σύμφωνη γνώμη του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου, δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ Β' 2022, 09.09.2011).

Οι Κεντρικές Υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες στην Άνω Βιάννο, έδρα του Δήμου, και περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικείμενου.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ

Ενότητα	Οργανικές Μονάδες
ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου. 2. Νομική Υπηρεσία 3. Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας 4. Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία: <ol style="list-style-type: none"> α) Γραφείο Επιχειρησιακού Σχεδιασμού β) Γραφείο Αστυνόμευσης
ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Πληροφορικής, Διαφάνειας και Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία: <ol style="list-style-type: none"> α) Γραφείο Προγραμματισμού β) Γραφείο Πληροφορικής γ) Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής δ) Γραφείο Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων ε) Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού
ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αυτοτελές Γραφείο Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού
ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω τμήματα:

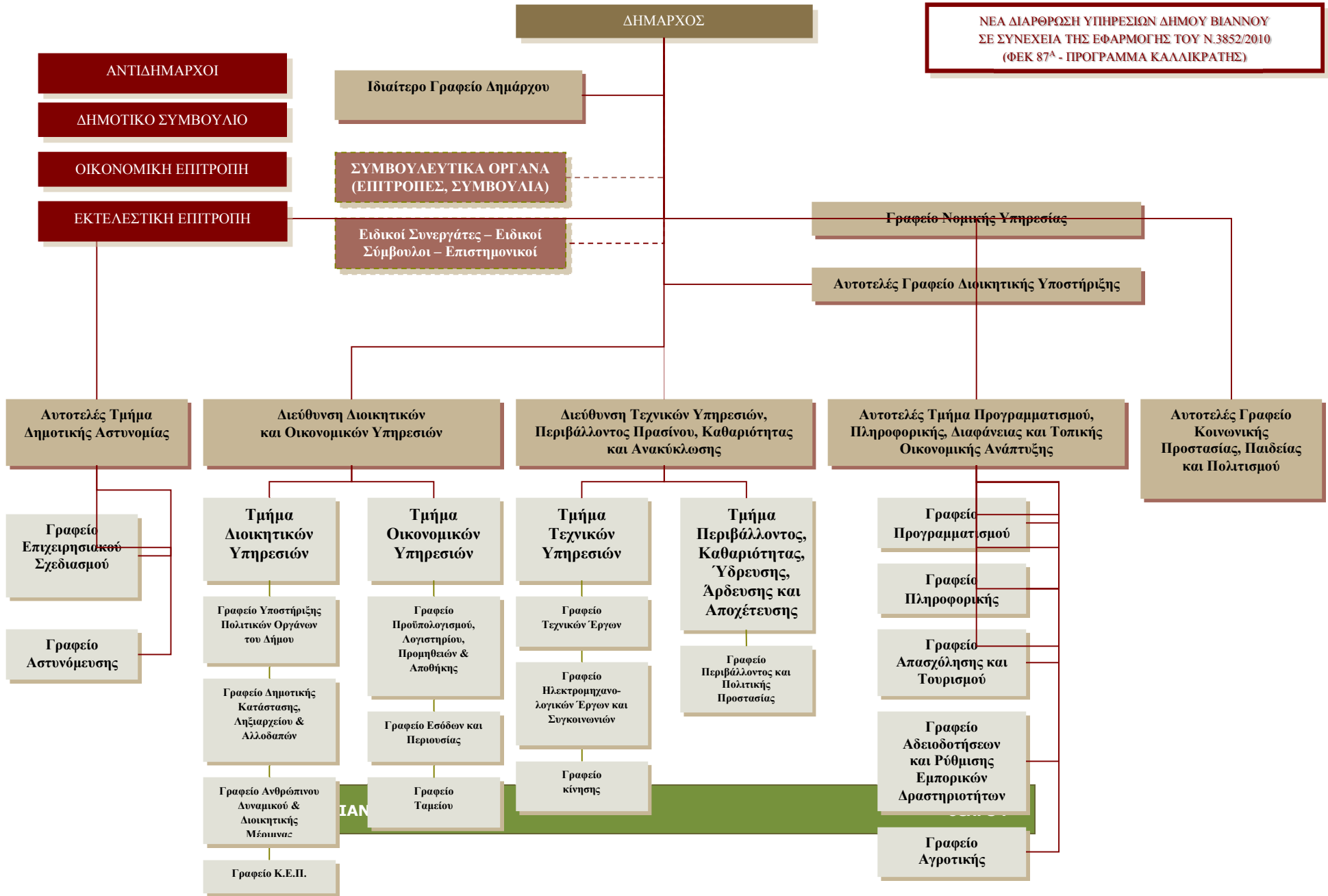
¹³ Προγραμματισμός και ανάπτυξη, οικονομική υπηρεσία, τεχνική υπηρεσία, τεχνολογία – πληροφορική – επικοινωνίες, διαφάνεια, νομική υποστήριξη, διοίκηση – διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, άσκηση κοινωνικής πολιτικής και πολιτικών ισότητας των φύλων, περιβάλλοντος – πολιτικής προστασίας, παιδείας – πολιτισμού – αθλητισμού – νέας γενιάς, γεωργίας – κτηνοτροφίας – αλιείας.

	<p>A) Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Γραφείο Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων του Δήμου 2. Γραφείο Δημοτικής Κατάστασης, Ληξιαρχείου και Αλλοδαπών 3. Γραφείο Ανθρώπινου Δυναμικού και Διοικητικής Μέριμνας 4. Γραφείο Κ.Ε.Π. <p>B) Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Γραφείο Προϋπολογισμού, Λογιστηρίου, Προμηθειών και Αποθήκης 2. Γραφείο Εσόδων και Περιουσίας 3. Γραφείο Ταμείου <p>2. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, Περιβάλλοντος Πρασίνου, Καθαριότητας και Ανακύκλωσης που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω τμήματα:</p> <p>A) Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Γραφείο Τεχνικών Έργων 2. Γραφείο Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Συγκοινωνιών 3. Γραφείο κίνησης <p>B) Τμήμα Περιβάλλοντος, Καθαριότητας, Ύδρευσης, Άρδευσης και Αποχέτευσης που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Γραφείο Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας 2. Γραφείο Καθαριότητας και Πρασίνου 3. Γραφείο Ύδρευσης, Άρδευσης και Αποχέτευσης
--	--

Στην πράξη το οργανόγραμμα δεν εφαρμόζεται πλήρως καθώς το Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας δεν στελεχώνεται ενώ και οι υπόλοιπες οργανικές μονάδες είναι υποστελεχωμένες, με τους υπάρχοντες υπαλλήλους να αναλαμβάνουν παράλληλες αρμοδιότητες και σχετικές εργασίες προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες του Δήμου κατά το δυνατόν καλύτερα.

Ακολουθεί η σχηματική απεικόνιση της δομής (οργανόγραμμα) του Δήμου Βιάννου, σύμφωνα με τη νέα διάρθρωση των υπηρεσιών του, στο πλαίσιο εφαρμογής της Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης (Ν. 3852/2010 – ΦΕΚ 87Α).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ 2011-2014
Ενότητα 1: Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΝΕΑ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ
 ΣΕ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ Ν.3852/2010
 (ΦΕΚ 87^Α - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ)

2.1.3 Λειτουργίες των Υπηρεσιών

Οι προβλεπόμενες λειτουργίες των υπηρεσιών του Δήμου Βιάννου συνάδουν με τις αρμοδιότητες των ΟΤΑ α' βαθμού, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 75 του Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114^Α - Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων), όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 94 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87^Α – Πρόγραμμα Καλλικράτης).

Ειδικότερα, η Δημοτική Αρχή διευθύνει και ρυθμίζει όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Σε αυτό το πλαίσιο, οι αρμοδιότητες του Δήμου Βιάννου καλύπτουν τους τομείς:

- α) Ανάπτυξης
- β) Περιβάλλοντος
- γ) Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών
- δ) Απασχόλησης
- ε) Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης
- στ) Παιδείας, Πολιτισμού και αθλητισμού
- ζ) Πολιτικής Προστασίας
- η) Αγροτικής Ανάπτυξης – Κτηνοτροφίας – Αλιείας.

Επιπλέον, ο Δήμος ασκεί, σε τοπικό επίπεδο, κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες, οι οποίες του έχουν ανατεθεί για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία (δημοτολόγιο, ληξιαρχείο, χορήγηση βεβαιώσεων και αδειών κ.λπ.).

Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων από το Δήμο Βιάννου, λαμβάνονται υπόψη και προωθούνται τα ακόλουθα:

1. οι εθνικές, περιφερειακές και ευρωπαϊκές πολιτικές που σχετίζονται με τις συγκεκριμένες αρμοδιότητες,
2. η ανάγκη συνεργασίας και συντονισμού με άλλες τοπικές ή δημόσιες αρχές και οργανισμούς, οι οποίοι έχουν την αρμοδιότητα να δρουν και να διαθέτουν πόρους στην Περιφέρεια Κρήτης και στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή που ανήκει στα διοικητικά όρια του Δήμου Βιάννου
3. η διασφάλιση των διαθέσιμων πόρων για την κάλυψη των αρμοδιοτήτων και της αποτελεσματικής χρήσης και ισόρροπης κατανομής τους,
4. η ανάγκη οργάνωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η επάρκεια, η ποιότητα και αποτελεσματικότητά τους, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών,
5. η ανάγκη υψηλής ποιότητας περιβαλλοντικής προστασίας και προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και η ανάγκη προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

2.1.4 Ανθρώπινο Δυναμικό

Στο Δήμο εργάζονται συνολικά 44 υπάλληλοι από τους οποίους, το 50% ανήκει στην κατηγορία ΔΕ, το 18% στην κατηγορία ΥΕ, το 13,6% στην κατηγορία ΤΕ και μόλις το 18% ανήκει στην κατηγορία ΠΕ.

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού ανά υπηρεσία και κατηγορία εκπαίδευσης.

ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Υπηρεσία	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
Γραφείο Δημάρχου	0	0	1	0	1
Ειδικοί Συνεργάτες-Ειδικοί Σύμβουλοι	0	1	0	0	1
Γραφείο Νομικής Υποστήριξης	0	0	0	0	0
Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης	0	0	1	0	1
Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας	0	0	0	0	0
Αυτοτελές Γραφείο Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού	1	0	0	0	1
Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Πληροφορικής, Διαφάνειας και Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης	2	1	0	0	3
Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	4	2	6	0	12
Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, Περιβάλλοντος, Πρασίνου, Καθαριότητας και Ανακύκλωσης	1	2	9	7	19
Σύνολο	8	6	17	7	38

Από το σύνολο των στελεχών του Δήμου Βιάννου, το 88,6% ανήκει στο μόνιμο προσωπικό και το υπόλοιπο ποσοστό αφορά υπαλλήλους αορίστου χρόνου στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και υπαλλήλους με συμβάσεις ορισμένου χρόνου στο Γραφείο των Ειδικών Συνεργατών, στο Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού και στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών. Επίσης, το Γραφείο Νομικής Υποστήριξης δε στελεχώνεται σε μόνιμη βάση, αλλά η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου προχωρεί σε ανάθεση υπηρεσιών νομικής υποστήριξης κατά περίπτωση.

ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ ΑΝΑ ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Υπηρεσία	Μόνιμο	Αορίστου	Σύμβαση έργου	Μερ. Απασχόληση	Σύμβαση Ορισμένου Χρόνου-Ανάθεση υπηρεσιών	Σύνολο
Γραφείο Δημάρχου	1	0	0	0	0	1
Ειδικοί Συνεργάτες-Ειδικοί Σύμβουλοι	0	0	0	0	1	1
Γραφείο Νομικής Υποστήριξης	0	0	0	0	0	0
Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης	1	0	0	0	0	1
Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας	0	0	0	0	0	0
Αυτοτελές Γραφείο Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού	1	0	0	0	0	1
Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Πληροφορικής, Διαφάνειας και Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης	2	0	0	0	1	3
Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	12	0	0	0	0	12
Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, Περιβάλλοντος, Πρασίνου, Καθαριότητας και Ανακύκλωσης	17	2	0	0	0	19
Σύνολο	34	2	0	0	2	38

Εκτός από το Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας, όλα τα υπόλοιπα τμήματα και υπηρεσίες του Δήμου στελεχώνονται, παρά τις όποιες ελλείψεις διαπιστώνονται. Για την εύρυθμη λειτουργία του Δήμου απαιτείται η πλήρωση των 33 κενών οργανικών θέσεων που προβλέπονται στο νέο ΟΕΥ. Εξ αυτών οι 7 ανήκουν στο Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας, οι 3 στο Γραφείο Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού, οι 5 στο Τμήμα Προγραμματισμού, οι 4 στη Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών και οι 14 στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών. Όσο αφορά τις κατηγορίες προσωπικού

μεγαλύτερη ανάγκη υπάρχει για πρόσληψη υπαλλήλων ΠΕ και ΔΕ (10 και 12 αντίστοιχα) και δευτερευόντως ΤΕ και ΥΕ.

ΚΕΝΕΣ ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΝΕΟ ΟΕΥ ΑΝΑ ΚΑΤΑΓΟΡΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Ν 4024/11 ΑΡΘΡΟ 33

Υπηρεσία	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
Γραφείο Δημάρχου	0	0	0	0	0
Ειδικοί Συνεργάτες - Ειδικοί Σύμβουλοι	0	0	0	0	0
Γραφείο Νομικής Υποστήριξης	0	0	0	0	0
Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης	0	0	0	0	0
Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας	0	0	0	0	0
Αυτοτελές Γραφείο Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού	0	1	0	0	1
Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Πληροφορικής, Διαφάνειας και Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης	0	1	0	0	1
Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	0	0	0	0	0
Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, Περιβάλλοντος, Πρασίνου, Καθαριότητας και Ανακύκλωσης	1	1	0	0	2
Σύνολο	1	3	0	0	4

Σύμφωνα με το άρθρο 33 του Ν. 4024/2011 παρ.1.α. «Οι κενές, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, οργανικές θέσεις πολιτικών δημοσίων υπαλλήλων, υπαλλήλων των Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καταργούνται με την επικύλαξη των διατάξεων των επόμενων εδαφίων της παρούσας παραγράφου». Ως εκ τούτου ο Δήμαρχος με την με αρ. 154/11154/18-11-2011 απόφαση του προχώρησε σε αυτοδίκαιη κατάργηση των κενών οργανικών θέσεων πολιτικού προσωπικού με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου του Δήμου Βιάννου. Οι κενές οργανικές θέσεις του Δήμου με βάση τον αρχικό Οργανισμό Εσωτερική Υπηρεσίας ανέρχονται σε 33 σε κάθε περίπτωση που η Πολιτεία θα ενεργοποιήσει σχετική νομοθεσία που θα βάζει τέλος στον περιορισμό – αναστολή των προσλήψεων προσωπικού.

2.1.5 Καταγραφή Ακίνητης και Κινητής Περιουσίας Δήμου

Η ακίνητη και κινητή περιουσία του Δήμου Βιάννου καταγράφεται αναλυτικά στην Έκθεση Απογραφής, η οποία διενεργήθηκε στις αρχές του 2011 από ειδική επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 1 της απόφασης 74445/27.12.2010, του Υπουργού Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, το οποίο προβλέπει ότι «Στους δήμους, που δεν επέρχεται καμία μεταβολή κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν.3852/2010 και στους οποίους εφαρμόζεται Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο, συγκροτείται, με απόφαση του δημάρχου, Επιτροπή Απογραφής έως την 3-1-2011».

Περιγραφή	Αξία κτήσης	Αποσβέσεις	Αναπόσβεστη αξία
Γήπεδα-οικόπεδα	3.421.751,67	0,00	3.421.751,67
Πλατείες - Πάρκα - Παιδότοποι κοινής χρήσεως	1.144.857,73	252.566,46	892.291,27
Οδοί - Οδοστρώματα - κοινής χρήσεως	3.156.821,04	585.342,69	2.571.478,35
Κτίρια & τεχνικά έργα	9.189.255,06	2.837.379,33	6.351.875,73
Εγκαταστάσεις ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	65.317,19	47.853,30	17.463,89
Μηχαν/τα -Τεχνικές εγκαταστάσεις και λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός	137.308,95	133.539,86	3.769,09
Μεταφορικά μέσα	200.835,95	158.492,86	42.343,09
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	318.190,86	171.531,84	146.659,02
Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	761.509,80	0,00	761.509,80
ΣΥΝΟΛΟ	18.395.848,25	4.186.706,34	14.209.141,91

Αντικείμενο της επιτροπής ήταν η απογραφή της περιουσίας του Δήμου Βιάννου, κατά την 1.1.2011. Η συγκεντρωτική κατάσταση των περιουσιακών στοιχείων, όπως προσδιορίστηκε από την καταγραφή και αποτίμηση τους είναι η ακόλουθη:

Πηγή: Δήμος Βιάννου

2.1.6 Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

Ο Δήμος Βιάννου διαθέτει ιστοσελίδα (www.viannos.gov.gr), στην οποία οι δημότες και επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να αναζητήσουν πληροφορίες για την περιοχή της Βιάννου, τη δημοτική αρχή, την οργάνωση και διοίκηση του δήμου και όλα τα θέματα που αφορούν τις παρεχόμενες υπηρεσίες, την εξυπηρέτηση του πολίτη και την καθημερινή λειτουργία του δήμου.

Στην είσοδο του Δημαρχείου στην Άνω Βιάννο υπάρχει ειδικά διαμορφωμένος χώρος με κατάλληλο εξοπλισμό (Η/Υ) που λειτουργεί ως τοπικό κέντρο πρόσβασης στο διαδίκτυο για τους δημότες και τους επισκέπτες.

Επίσης, στο Δήμο Βιάννου έχουν υλοποιηθεί λιγιστές δημόσιες υποδομές ασύρματης πρόσβασης στο διαδίκτυο. Συγκεκριμένα, με την υποστήριξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας Α.Ε. έχουν εγκατασταθεί υποδομές HOT SPOT στην πλατεία της Άνω Βιάννου και στην Άρβη. Επίσης, με την υποστήριξη της ΤΕΔΚ εγκαταστάθηκε την προηγούμενο περίοδο ασύρματο ευρυζωνικό δίκτυο στην Άνω Βιάννο, για τη

σύνδεση του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου Άνω Βιάννου, του ΚΑΠΗ και την παροχή δωρεάν τηλεφωνίας και πρόσβασης στο διαδίκτυο.

Το προσεχές διάστημα ο Δήμος θα βελτιώσει σημαντικά τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με την υλοποίηση του έργου «Εξυπηρέτησης του Πολίτη για τον Δήμο Βιάννου», το οποίο έχει ενταχθεί στο Ε.Π. «Ψηφιακή Σύγκλιση», και εφόσον το αρμόδιο Υπουργείο προχωρήσει στην χρηματοδότησή του. Το έργο αφορά στην ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης στρατηγικής αειφορίας και δημόσιας διαβούλευσης, με τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Ειδικότερα το σύστημα θα περιλαμβάνει διαδικτυακά εργαλεία, εφαρμογές και υπηρεσίες που επιτρέπουν:

- την αποτύπωση της στρατηγικής μέσω καταγραφής και μέτρησης τυποποιημένων δεικτών αειφορίας,
- την άντληση και επεξεργασία επιχειρησιακών δεδομένων του δήμου από υφιστάμενα ΟΠΣ,
- τη συλλογή και διάθεση πληροφοριών που αφορούν στην ποιότητα υδάτων του Δήμου
- τη συστηματική, ανοικτή δημόσια διαβούλευση με του πολίτες επί όλων των βασικών επιλογών της δημοτικής αρχής για την αειφορία και την πράσινη ανάπτυξη και την ενσωμάτωση των αποφάσεων στην στρατηγική.

Τα συστήματα αυτά αναμένεται να αναβαθμίσουν σημαντικά τις δυνατότητες των υπηρεσιών του Δήμου και των αιρετών οργάνων στο σχεδιασμό και υλοποίηση πολιτικών προς την κατεύθυνση της αειφόρου ανάπτυξης και θα προωθήσουν την έννοια της συμμετοχικής δημοκρατίας στο Δήμο.

2.1.7 Συστήματα Ποιότητας

Ο Δήμος Βιάννου έχει λάβει επιβεβαίωση Διαχειριστικής Επάρκειας από την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας Κρήτης για την υλοποίηση έργων δημοσίου χαρακτήρα Τύπου Α και Β. Επίσης, διαθέτει Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας σύμφωνα με το πρότυπο ISO 9001:2008 στο αντικείμενο διαχείρισης συγχρηματοδοτούμενων έργων. Οι υπηρεσίες του Δήμου επικαιροποίησαν πρόσφατα τα εγχειρίδια διαδικασιών και των δυο Συστημάτων με βάση το νέο ΟΕΥ (ΦΕΚ τ. Β', 2022/09.09.2011).

2.1.8 Οικονομική Ανάλυση

Η αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου Βιάννου βασίστηκε στα διαθέσιμα στοιχεία των ετών 2011-2013. Πιο συγκεκριμένα, τα επεξεργασμένα στοιχεία προέκυψαν κυρίως από τον ταμειακό απολογισμό εσόδων – εξόδων του Δήμου για την περίοδο 2011-2013, καθώς και από τον 2^ο ισολογισμό της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2012 για τον Δήμο Βιάννου.

2.1.8.1 Έσοδα

Τα έσοδα των ταμειακών απολογισμών του Δήμου Βιάννου, διακρίνονται στις ακόλουθες ομάδες:

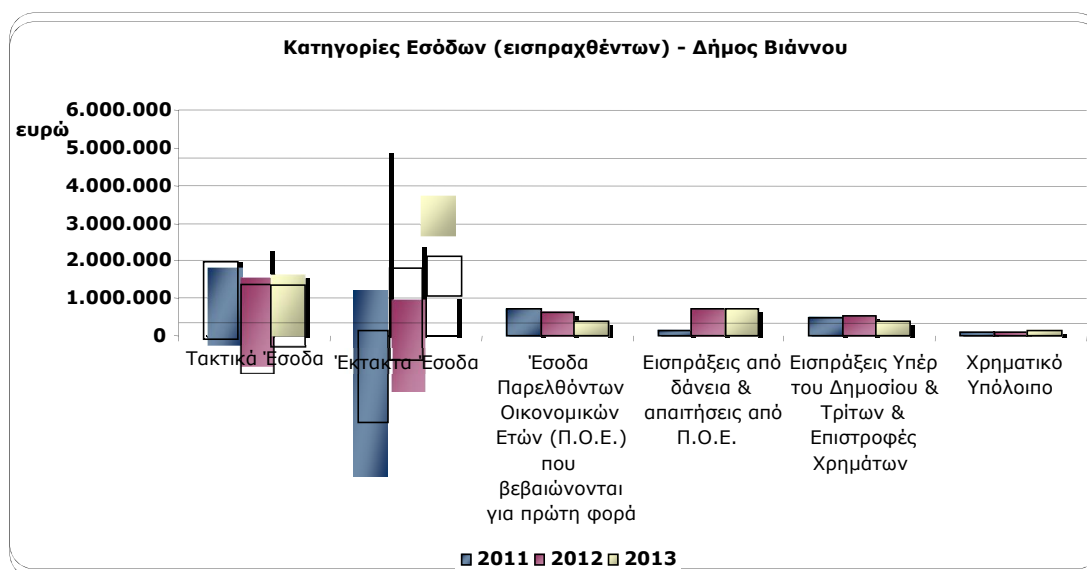
- Τακτικά έσοδα
- Έκτακτα έσοδα
- Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.) που θα βεβαιωθούν για πρώτη φορά
- Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.
- Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων
- Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης

Η εξέλιξη των εσόδων που εισπράχθηκαν από το Δήμο Βιάννου την περίοδο 2008-2010, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία των ταμειακών απολογισμών, παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Απολογιστικά Οικονομικά Στοιχεία Δήμου Βιάννου Έσοδα Εισπραχθέντα (σε ευρώ)			
	2011	2012	2013
0. Τακτικά Έσοδα			
1	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία		
2	Έσοδα από κινητή περιουσία	7.807,54	2318,21
3	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη & δικαιώματα	430.447,14	471.088,33
4	Έσοδα από λοιπά τέλη δικαιώματα & παροχή υπηρεσιών	78.711,82	68.115,77
5	Φόροι & εισφορές	9.188,36	4.854,00
6	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	1.324.337,98	1.138.349,75
7	Λοιπά τακτικά έσοδα	20.623,46	24.793,58
	Γενικό Σύνολο Τακτικών Εσόδων	1.871.116,30	1.709.519,64
1. Έκτακτα Έσοδα			
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	173.256,19	11.026,13
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	375.734,90	802.303,54
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - παράβολα	43.735,37	51.365,24
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	61.375,58	100.645,56
	Γενικό Σύνολο Έκτακτων Εσόδων	654.102,04	965.340,47
2. Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά			
21	Έσοδα ΠΟΕ τακτικά	531.116,78	432.832,26
22	Έσοδα Π.Ο.Ε έκτακτα	0,00	0,00
	Γενικό Σύνολο Εσόδων Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά	707.708,23	628.604,89
3. Εισπράξεις από δάνεια & απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.			
31	Εισπράξεις από δάνεια	157.800,00	0,00
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	319.790,21	203.142,56
	Γενικό Σύνολο Εισπράξεων από δάνεια & απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.	477.590,21	203.142,56
4. Εισπράξεις Υπέρ του Δημοσίου & Τρίτων & Επιστροφές Χρημάτων			

41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου & τρίτων	431.886,93	410.376,95	592.318,99
42	Επιστροφές χρημάτων	2.858,59	2.000,00	2.000,00
Γενικό Σύνολο Εισπράξεων υπέρ του Δημοσίου & Τρίτων & Επιστροφές Χρημάτων		434.745,52	412.376,95	594.318,99
5 Χρηματικό Υπόλοιπο				
51	Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης	262.398,71	114.910,90	191.515,39
Γενικό Σύνολο Χρηματικού Υπολοίπου		262.398,71	114.910,90	191.515,39
E1.	Γενικό Σύνολο Εσόδων (1+2+3+4+5)	4.231.069,56	3.838.122,78	6.638.013,52

Το ύψος των εσόδων που εισπράχθηκαν παρουσίασαν την περίοδο 2011-2013 κατακόρυφη μείωση, καθώς σχεδόν υποδιπλασιάστηκαν. Το γενικό σύνολο των εισπραχθέντων εσόδων για το Δήμο Βιάννου προσέγγισε τα 4.231.069,56 € το 2011, για να μειωθεί σε 3.838.122,78 € το 2012 και να αυξηθεί το 2013 σε 6.638.013,52 € με τη μείωση τριετίας να προσεγγίζει το 30,% σε σχέση με την τριετία 2008 2009 και 2010. Βασική αιτία της κατακόρυφης αυτής μείωσης, ήταν κυρίως η εντυπωσιακή πτώση των επιχορηγήσεων για επενδύσεις, καθώς και οι τακτικές επιχορηγήσεις λειτουργικών δαπανών που παρουσιάζουν μείωση άνω του 65%.

Αναλυτικά, τα έσοδα που εισπράχθηκαν ανά κατηγορία εμφάνισαν τις εξής μεταβολές:

- **Τακτικά Έσοδα**

Τα τακτικά έσοδα του Δήμου Βιάννου προέρχονται από έξι (6) διαφορετικές πηγές εσόδων, η κάθε μία από τις οποίες έχει διαφορετική συμβολή στη διαμόρφωση τους.

Κυριότερη πηγή τακτικών εσόδων για το Δήμο Βιάννου αποτελούν τα έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες. Κατά μέσο όρο τριετίας, το ύψος των επιχορηγήσεων αυτών αντιστοιχεί στο 69,50% του συνόλου των τακτικών εσόδων, ενώ για τα έτη 2011 2012, και 2013 παρουσιάζεται μια σταθερή αύξηση των εσόδων άλλων κατηγοριών είχε σαν συνέπεια το 59,77% των συνολικών τακτικών εσόδων να προέρχεται από επιχορηγήσεις, και το υπόλοιπο 40% από τα λοιπά έσοδα. Πιο συγκεκριμένα, το ύψος των επιχορηγήσεων από θεσμοθετημένους πόρους για κάλυψη λειτουργικών αναγκών ανήλθε σε 905.519,19 € μειωμένο περίπου κατά 30%σε σχέση με το ποσό του 1.316.622,40 € που εισέπραξε ο Δήμος για το 2010.

Η δεύτερη σημαντικότερη πηγή τακτικών εσόδων αποτελούν τα έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα, το μέγεθος των οποίων όμως παρουσίασε σταθερή αύξηση από το 2011 έως το 2013. Κατά μέσο όρο τριετίας η συγκεκριμένη κατηγορία εσόδων αντιστοιχεί στο 28,01% του συνόλου των τακτικών εσόδων. Το 2011 και το 2012 το ύψος των ανταποδοτικών τελών και δικαιωμάτων ξεπέρασε τις 400 χιλ. €, ενώ το 2013 ανήλθε σε περίπου σε 520 χιλ. €.

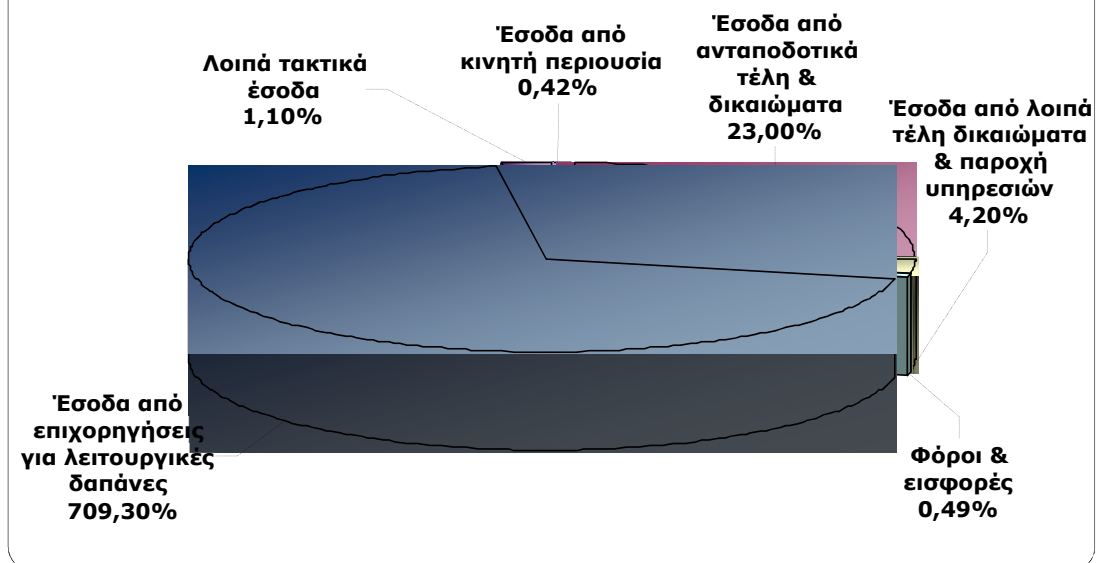
Αυξητική παρουσιάζεται η τάση στα έσοδα από λοιπά δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών, τα οποία ανήλθαν το 2013 σε 78.390,52 € από 68.115,77 € το προηγούμενο έτος. Η αύξηση αυτή οφείλεται στα έσοδα από τέλη διαφήμισης που αντιστοιχούν σε 10 χιλ. € περίπου, ενώ τα προηγούμενα έτη το έσοδο αυτό ήταν μικρότερο.

Τα λοιπά τακτικά έσοδα, τα οποία σχετίζονται κυρίως με έσοδα από παράβολα αδειών παραμονής αλλοδαπών (άρθρο 36 Ν 2160/93), ανήλθαν σε 525,00 €, παρουσιάζοντας μείωση και πλέον δεν υφίστανται λόγω μη αρμοδιότητας των Δήμων σε αυτή την κατηγορία.

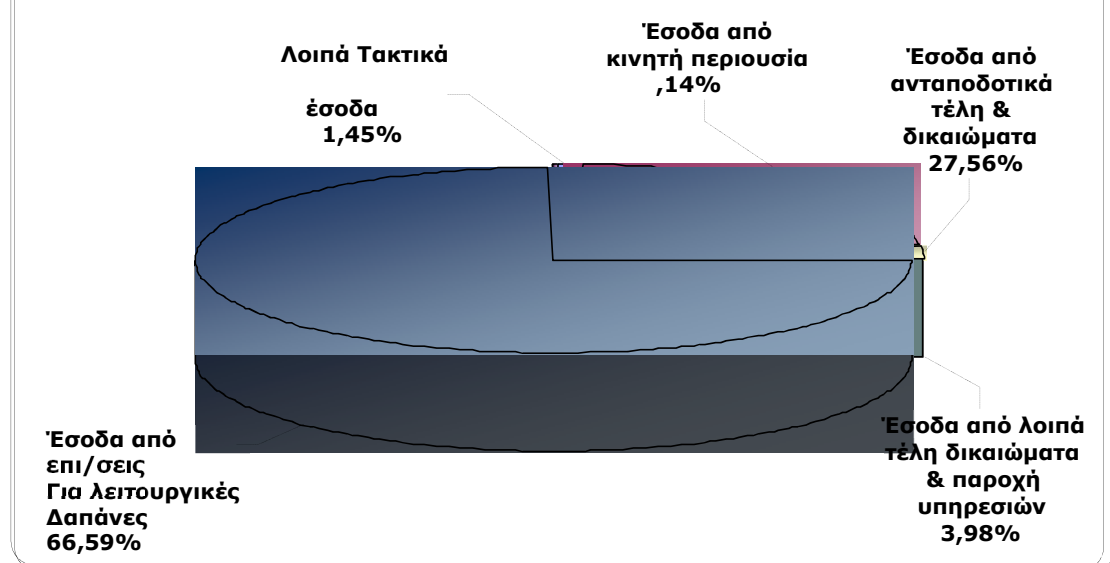
Επιπλέον, μικρό μέρος των τακτικών εσόδων προέρχεται από φόρους και εισφορές καθώς και από την εκμετάλλευση κινητής περιουσίας. Οι τόκοι των χρηματικών καταθέσεων του Δήμου Βιάννου δεν ξεπέρασαν τα 1.593,29 € το 2013, ενώ οι φόροι ζύθου (άρθρο 9 ΝΔ 703/70, άρθρο 12 Ν 1080/80) προσέγγισαν τα 12.300,30 €.

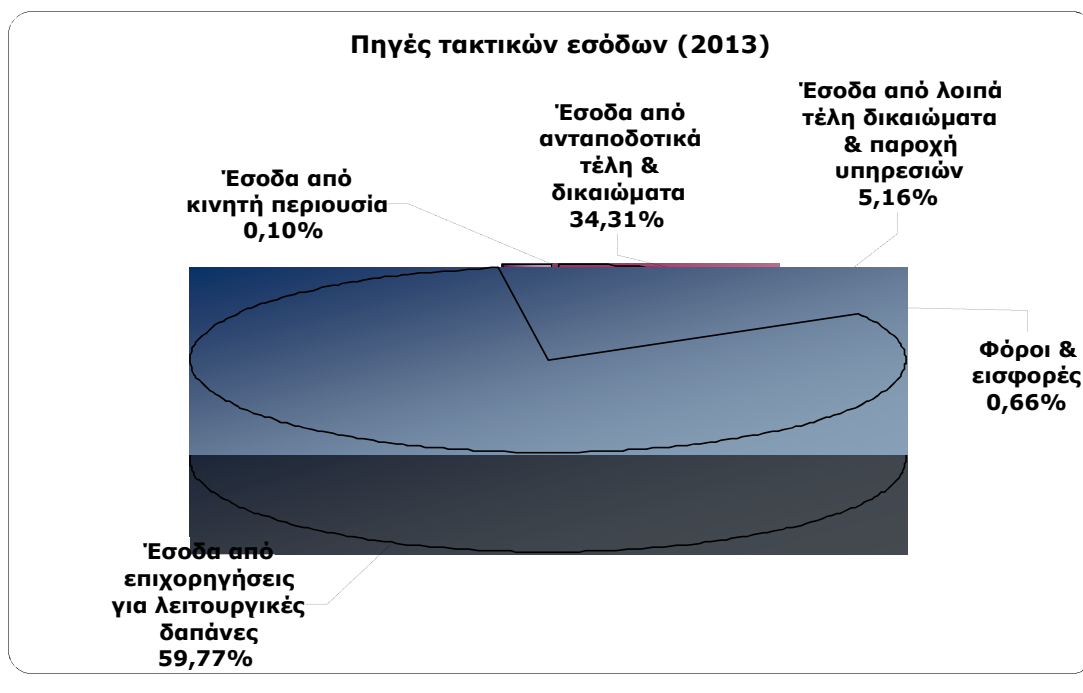
Αναλυτικά, οι πηγές τακτικών εσόδων και η συμβολή τους στην διαμόρφωση του τελικού ύψους τους, ανά έτος, είναι οι εξής:

Πηγές τακτικών εσόδων (2011)

Πηγές τακτικών εσόδων (2012)

▪ Έκτακτα Έσοδα

Τα σημαντικότερα έκτακτα έσοδα για κάθε Δήμο αποτελούν οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις καθώς και οι έκτακτες επιχορηγήσεις για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών.

Οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις παρουσίασαν σημαντική αύξηση στα έτη 2012 και 2013 λόγω της ένταξης πολλών νέων χρηματοδοτούμενων έργων κυρίως από Ευρωπαϊκά Προγράμματα, όταν το 2010 το συνολικό ύψος των επιχορηγήσεων για επενδύσεις δεν ξεπέρασε τις 600.000,00 €.

Πιο συγκεκριμένα, το 2011 οι επιχορηγήσεις από θεσμοθετημένους πόρους για επενδυτικές δαπάνες ανήλθαν σε 375.734,90 €, για να αυξηθούν σε 802.303,54 €, το 2012 και σε 1.788.365,10 € το 2013. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι πλέον δεν εκτελούνται επενδύσεις από το πρόγραμμα Δημοσίων επενδύσεων και των εσόδων από ΣΑΤΑ, λόγω των περικοπών που έχουν συντελεστεί λόγω της μεγάλης οικονομικής κρίσης που αντιμετωπίζει η Χώρα μας. Σημειώνουμε επίσης ότι τελείωσε και η χρηματοδότηση των προγραμμάτων Πράσινη Ανάπτυξη και «ΘΗΣΕΑΣ», που γινόταν από εθνικούς πόρους.

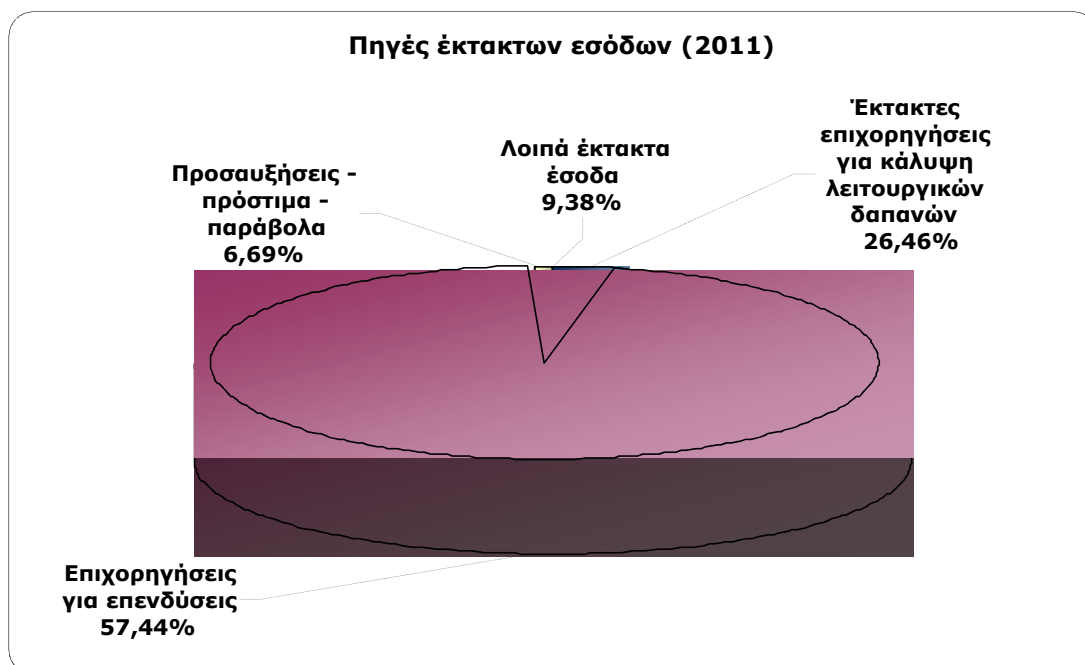
Επιπλέον, μία σημαντική πηγή έκτακτων εσόδων, για το Δήμο Βιάννου αποτέλεσαν τα έτη αυτά τα Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ), τα οποία συνολικά πρόσφεραν στο Δήμο για έργα το ποσό των 2.000.000 €. περίπου.

Οι έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών δεν υπήρξαν τα τελευταία χρόνια στον Δήμο.

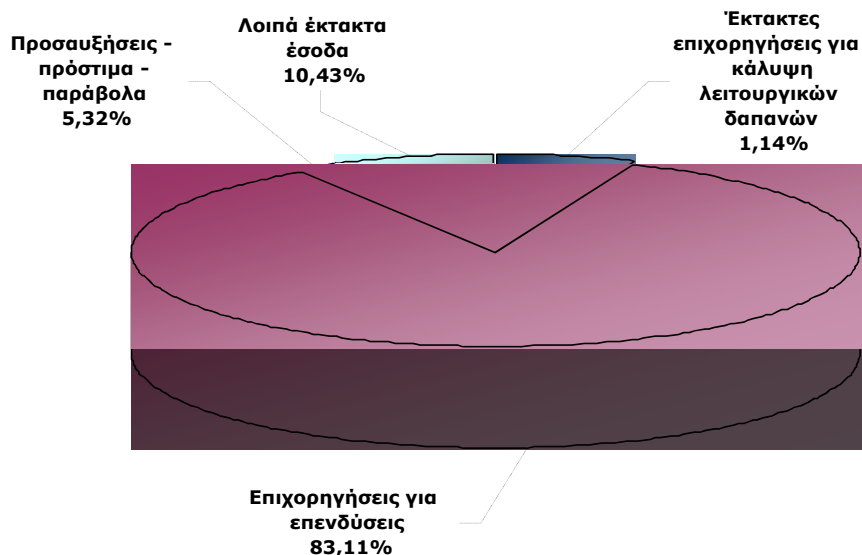
Ένα άλλο έκτακτο έσοδο, αυτό των προστίμων, των παραβόλων και των προσαυξήσεων καταβολής χρεών (άρθρο 6 ΝΔ 356/74, άρθρο 16 Ν 2130/93) παρουσίασε αύξηση το 2013. Ειδικότερα, το έκτακτο έσοδο αυτής της κατηγορίας ανήλθε σε 69.600,16 € σε σχέση με τα 51.365,240 € του προηγούμενου έτους.

Τέλος, τα λοιπά έκτακτα έσοδα ανήλθαν για το 2013 σε 61.278,16 €, σημαντικά μειωμένα σε σχέση με τα 100.645,56 € του 2012.

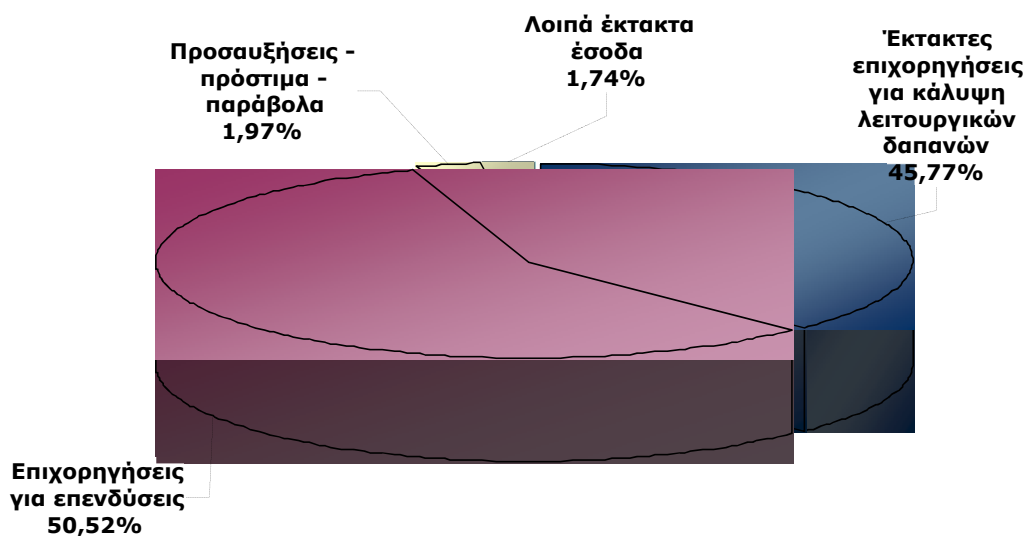
Στο γράφημα που ακολουθεί παρίστανται οι πηγές έκτακτων εσόδων και η συμβολή τους στην διαμόρφωση του τελικού ύψους τους ανά έτος:

Πηγές έκτακτων εσόδων (2012)

Πηγές έκτακτων εσόδων (2013)

- Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.) που θα βεβαιωθούν για πρώτη φορά

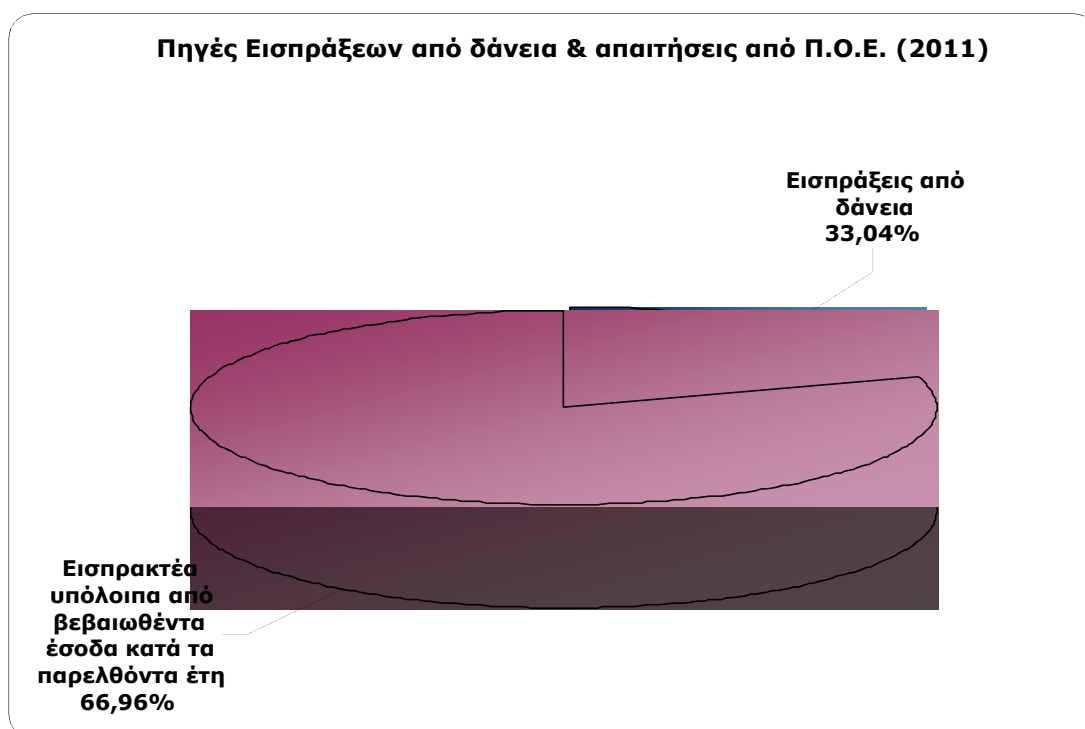
Τα έσοδα της συγκεκριμένης κατηγορίας αφορούν σχεδόν αποκλειστικά τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε. και ειδικότερα τακτικά έσοδα από τέλη και δικαιώματα ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης. Αθροιστικά τα έκτακτα έσοδα της εν λόγω κατηγορίας προσέγγισαν τις 465 χιλ. € για το 2013, αυξημένα κατά περίπου 33 χιλ. € σε σχέση με το 2012.

Το 2013 δεν υπήρξαν έκτακτα έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών που να εισπραχθούν για πρώτη φορά, ύψους 78.422 €.

- **Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.**

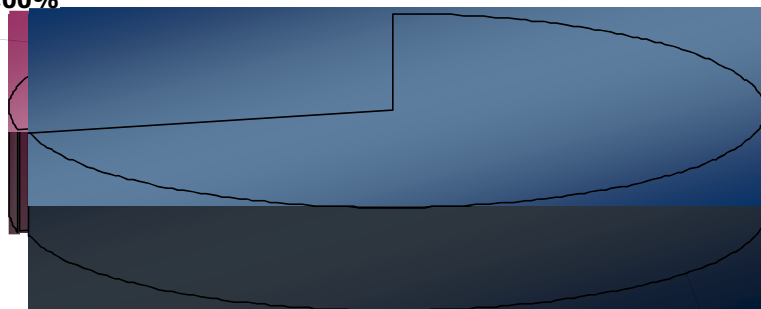
Μία άλλη πηγή εσόδων με ανοδικές τάσεις αποτελούν οι εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε. Κατά τη διάρκεια της χρήσης 2013 η συγκεκριμένη κατηγορία εσόδων ανήλθε σε 330.956,03 €, παρουσιάζοντας σταθερότητα σε σχέση με το 2011. Οι εισπράξεις από δάνεια του ταμείου παρακαταθηκών και δανείων ανήλθε σε 157.800 € το 2011, που αφορά σε υπόλοιπο συναφθέντος δανείου για ανόρυξη γεωτρήσεων από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων το 2008..

Τα εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη τακτικά έσοδα αφορούν κυρίως τέλη και δικαιώματα ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης. Για το 2013 το ποσό που εισπράχθηκε ανήλθε σε 330.956,03 €, παρουσιάζοντας αύξηση 120.000 ευρώ περίπου σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

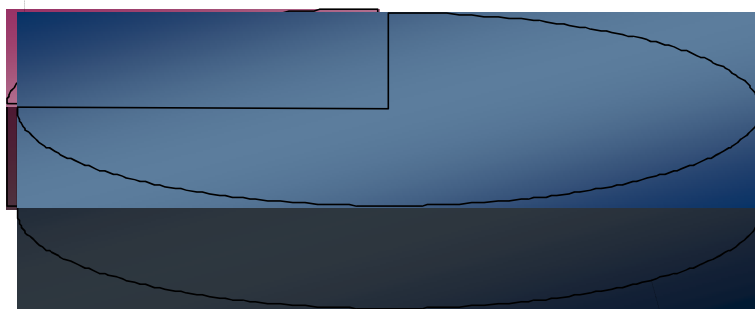

Πηγές Εισπράξεων από δάνεια & απαιτήσεις από Π.Ο.Ε. (2012)

Εισπρακτέα
υπόλοιπα από
βεβαιωθέντα
έσοδα κατά τα
παρελθόντα έτη
100,00%

Πηγές Εισπράξεων από δάνεια & απαιτήσεις από Π.Ο.Ε. (2013)

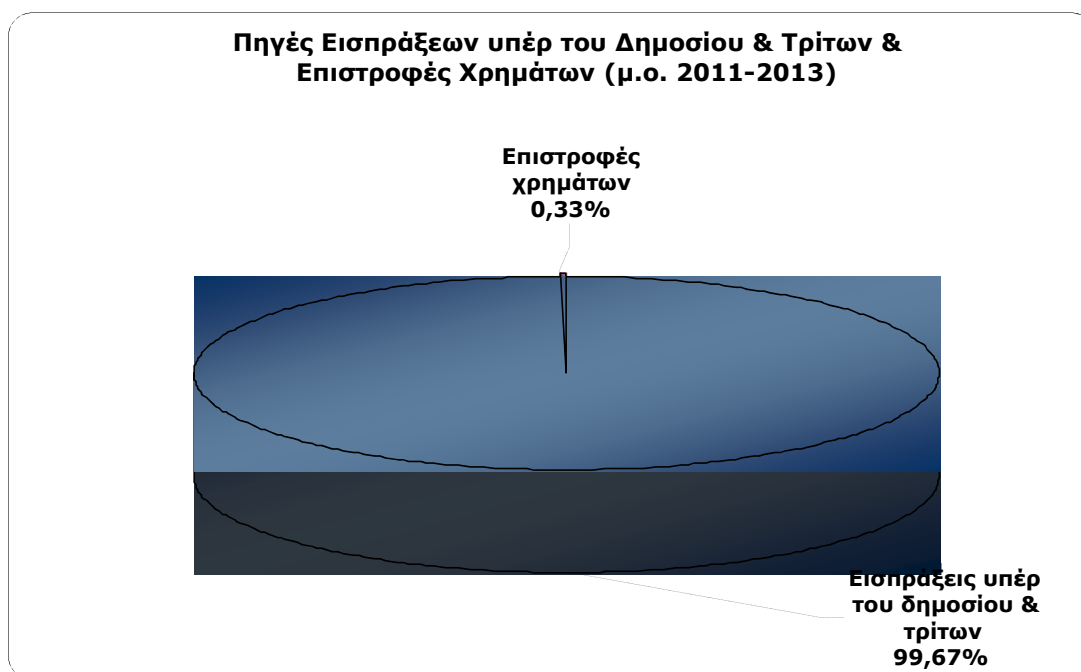
Εισπρακτέα
υπόλοιπα από
βεβαιωθέντα
έσοδα κατά τα
παρελθόντα έτη
100,00%

- **Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων**

Οι εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων ανήλθαν κατά μέσο όρο στο ποσό των 480.480,00 €, για την περίοδο 2011-2013, παρουσιάζοντας μία κορυφή το έτος 2013. Οι ασφαλιστικές εισφορές που εισπράχθηκαν από το Δήμο Βιάννου ήταν περίπου 280 χιλ. € το 2013, ενώ οι φόροι και οι λοιπές

επιβαρύνσεις ανήλθαν σε 312.318,99 €. Συνολικά, το ποσό που εισπράχθηκε υπέρ του δημοσίου και τρίτων για το 2013 ανήλθε σε 592.318,99 €.

▪ **Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης**

Το χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης προέρχεται από τακτικά έσοδα σε ποσοστό 48,50 % και από έκτακτα έσοδα σε ποσοστό 51,50 %. Πιο συγκεκριμένα, κατά μέσο όρο τα χρηματικά υπόλοιπα από τακτικά έσοδα ανήλθαν σε 91.959,71 € την περίοδο 2011-2013, ενώ τα έκτακτα έσοδα ανήλθαν σε 97.647,95 €.

2.1.8.2 Έξοδα

Η εξέλιξη των τιμολογηθέντων δαπανών στο Δήμο Βιάννου για την περίοδο 2011-2013 παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί, σύμφωνα με τα επίσημα απολογιστικά στοιχεία.

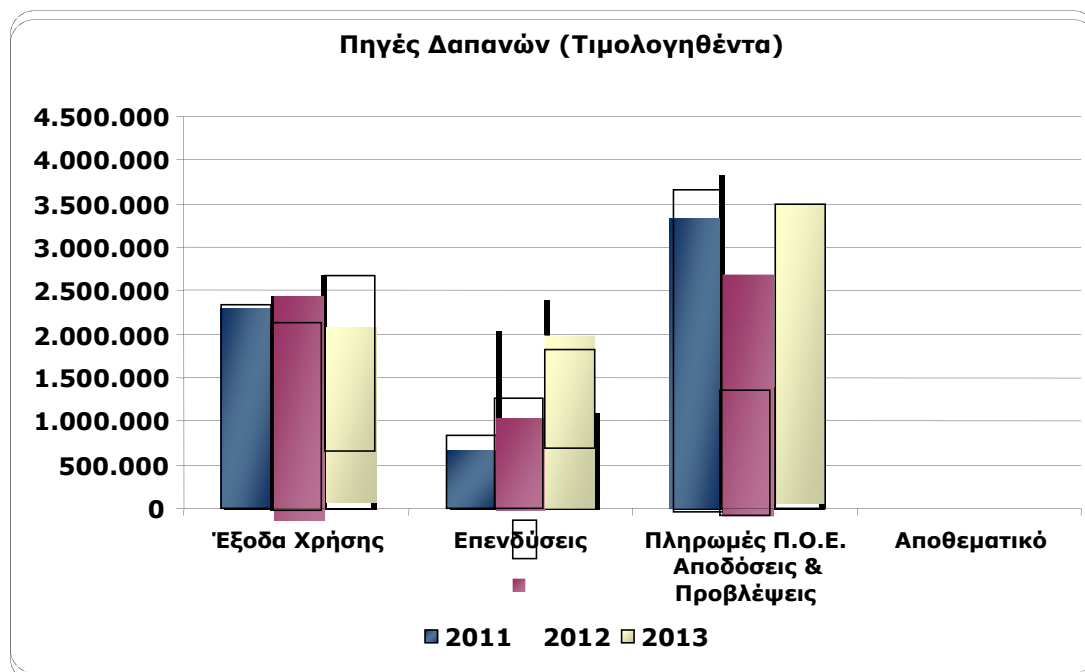
Τα έξοδα των ταμειακών απολογισμών διακρίνονται στις ακόλουθες ομάδες:

- Έξοδα χρήσης (λειτουργικές δαπάνες χρήσης)
- Επενδύσεις
- Πληρωμές Π.Ο.Ε. – Αποδόσεις & Προβλέψεις
- Αποθεματικό

Απολογιστικά Οικονομικά Στοιχεία Δήμου Βιάννου				
Δαπάνες - Τιμολογημένες (σε ευρώ)				
		2011	2012	2013
6. Έξοδα Χρήσης				
60	Αμοιβές & Έξοδα Προσωπικού	1.029.859,63	1.927.812,54	1.421.177,66
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	128.954,78	130.154,550	109.124,07
62	Παροχές Τρίτων	538.278,21	705.186,31	712382,42
63	Φόροι - τέλη	7.364,61	5.460,72	5.624,23
64	Λοιπά γενικά έξοδα	8.628,74	19.478,47	98.778,28
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης	296.679,51	274.800,67	119.424,23
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	210.196,34	54.161,58	129.812,12
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους: παραχωρήσεις, παροχές, επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις, δωρεές	66.000,00	54.161,58	129.812,12

Σύνολο Κ.Α. 6 Εξόδων Χρήσης		2.285.961,82	2.363.764,24	2.771.591,57
7. Επενδύσεις				
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων & προμηθειών παγίων	13.000,00	22.399,87	66.660,41
73	Έργα	586.733,20	537.987,65	1.849.420,29
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες & ειδικές δαπάνες	29.687,52	186.565,05	30.948,82
Σύνολο Κ.Α. 7 Επενδύσεις		629.420,72	804.952,57	1.947.029,52
8. Πληρωμές Π.Ο.Ε. Αποδόσεις & Προβλέψεις				
81	Πληρωμές Υποχρεώσεις (Π.Ο.Ε.)	2.825.168,29	2.263.203,14	816.426,30
82	Λοιπές αποδόσεις	522.035,71	424.220,56	1.008.977,46
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη	0,00	0,00	1.683.392,06
Σύνολο Κ.Α. 8 Πληρωμές Π.Ο.Ε. Αποδόσεις & Προβλέψεις		3.347.204,00	2.687.423,70	3.508.795,82
9 Αποθεματικό				
91	Αποθεματικό	0,00	0,00	0,00
Σύνολο Κ.Α. 9 Αποθεματικό		0,00	0,00	0,00
Ε2. Γενικό Σύνολο Δαπανών (6-7-8-9)		8.395.760,11	6.573.435,50	4.087.494,93

Οι δαπάνες που τιμολογήθηκαν την περίοδο 2011-2013 παρουσίασαν σημαντική μείωση καθώς σχεδόν υποδιπλασιάστηκαν ακολουθώντας την πορεία των εισπραχθέντων εσόδων. Οι πηγές των τιμολογηθέντων δαπανών, ανά έτος, παρουσιάζονται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Αναλυτικά, τα έξοδα που τιμολογήθηκαν ανά κατηγορία εμφάνισαν τις εξής μεταβολές:

- **Έξοδα χρήσης (λειτουργικές δαπάνες χρήσης)**

Οι λειτουργικές δαπάνες χρήσης δεν παρουσίασαν αξιόλογες μεταβολές από έτος σε έτος. Σημαντική ποσοστιαία μεταβολή καταγράφηκε στην αύξηση των δαπανών για την εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης και στη μείωση των πληρωμών για μεταβιβάσεις εισοδήματος σε τρίτους.

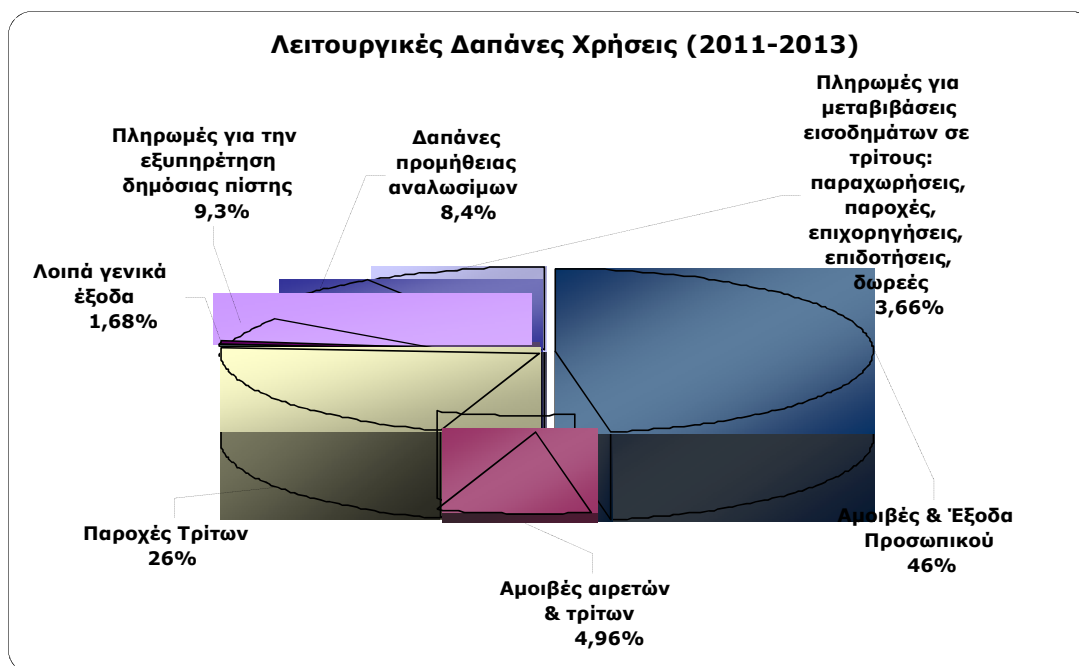
Το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων χρήσης αφορά τις αμοιβές και τα έξοδα του προσωπικού. Για το 2011, οι αμοιβές και τα έξοδα του προσωπικού του Δήμου Βιάννου ανήλθαν σε 1.029.859,63 €, ποσό που κυμάνθηκε στα ίδια επίπεδα με το 2010.

Μείωση παρουσίασαν και οι αμοιβές των αιρετών και τρίτων. Από 200.849,50 € που ήταν τα έσοδα της εν λόγω κατηγορίας το 2009, και το 2010 περιορίστηκαν στις 128,954,78 το 2011 σε 130.154,55 το 2012 και σε 109.124,07 €, το 2013 κυρίως λόγω της μείωσης των εξόδων παραστάσεως της δημοτικής αρχής.

Μία σημαντική δαπάνη ο ήταν αυτής της εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης, η οποία ήταν 296.679,51€ το 2011 274.800,67 € το 2012 ενώ λόγω της ρύθμιση και ανακεφαλαιοποίησης των δανειακών υποχρεώσεων μειώθηκε σε 119.424,23 ευρώ το 2013 €.

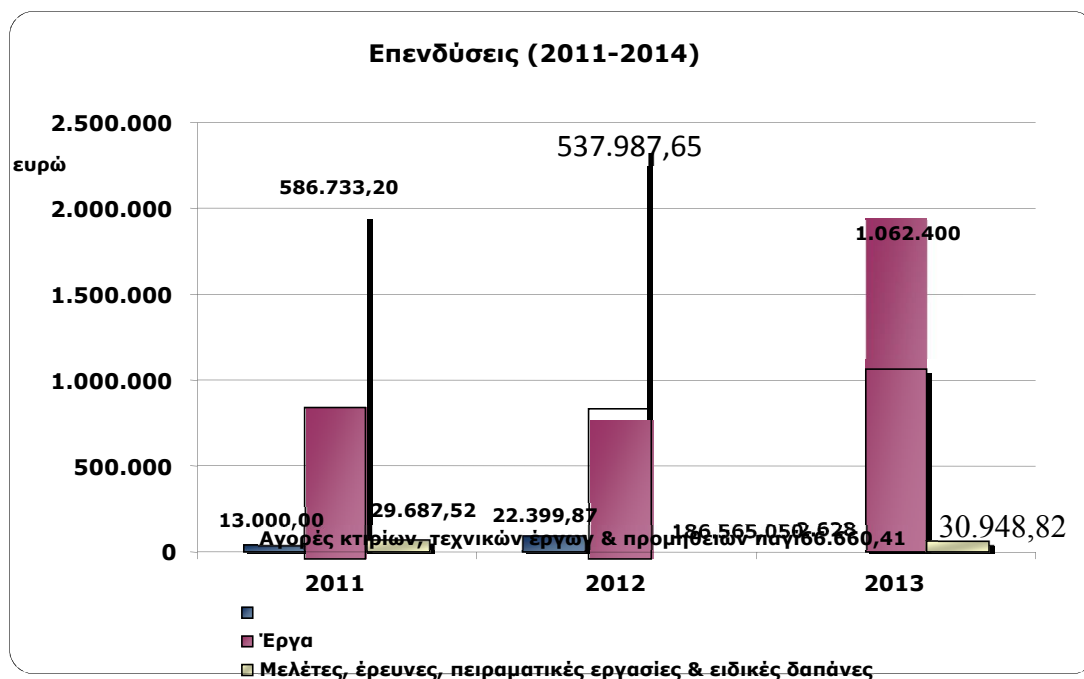
Αντίστροφη πορεία ακολούθησαν οι μεταβιβάσεις εισοδήματος σε τρίτους και κυρίως σε αποδόσεις σε σχολικές επιτροπές και οι επιχορηγήσεις προς πολιτιστικούς συλλόγους και σωματεία.

Η ποσοστιαία κατανομή των λειτουργικών δαπανών του Δήμου Βιάννου για την περίοδο 2008-2010 παρουσιάζεται στο γράφημα που ακολουθεί:

▪ Επενδύσεις

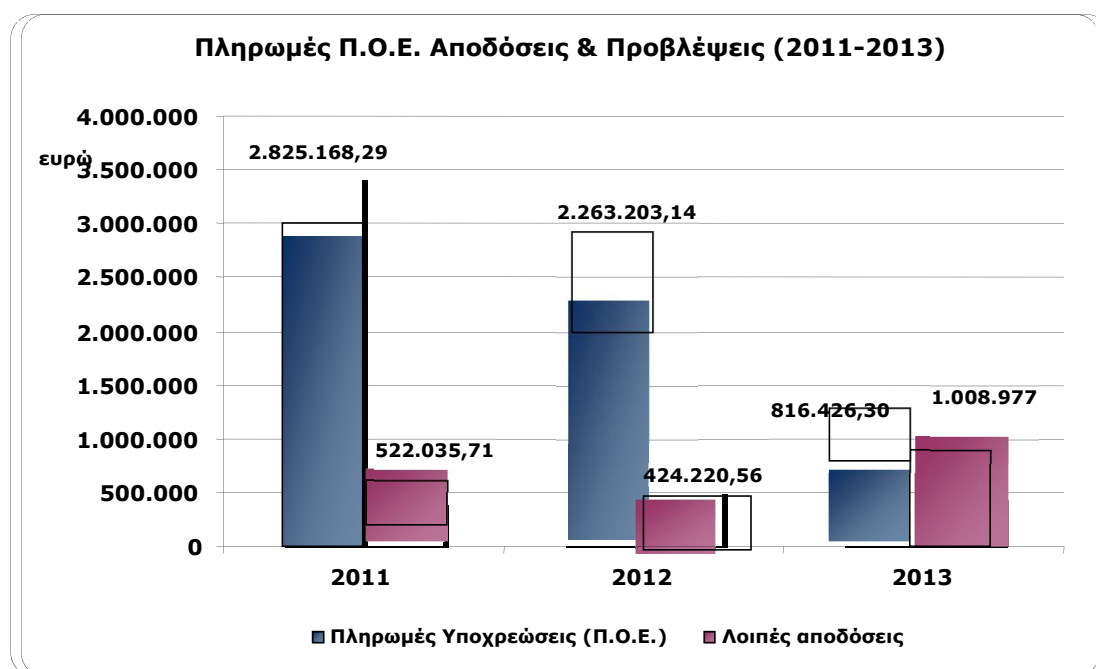
Οι δαπάνες για επενδύσεις παρουσίασαν σημαντική μείωση το 2011 λόγω και της μείωσης που παρατηρήθηκε στα έσοδα για το σκοπό αυτό. Η αξία των έργων που τιμολογήθηκαν το 2011 ανήλθε σε 629,420,725€. Το ποσό αυξήθηκε σε 1.849,420,29 το 2013 λόγω υλοποίησης του σχεδιασμού την ένταξη των μελετών στο ΕΣΠΑ και την απορρόφηση κονδυλίων κυρίως σε έργα ανόπλασης βιολογικών καθαρισμών αποκατάσταση ζημιών κλπ. Επιπλέον, το 2011 πραγματοποιήθηκαν δαπάνες ύψους 186.5650 € για μελέτες νέων έργων προϋποθέσεων ΕΣΠΑ..

- Πληρωμές Π.Ο.Ε. – Αποδόσεις & Προβλέψεις

Οι πληρωμές προηγούμενων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.), παρουσίασαν σημαντική αύξηση την περίοδο 2011-2013. Οι συνολικές πληρωμές Π.Ο.Ε. το 2013 ξεπέρασαν τα 3.5 εκατ. €, ενώ το 2010 δεν ξεπέρασαν τις 475 χιλ. €. Σημαντικότερη αιτία της αύξησης ήταν η μη απόδοση των οφειλομένων δαπανών για έργα. Οι πληρωμές για έργα και δαπάνες παρελθόντων οικονομικών ετών ανήλθαν το 2011 σε 2.825.168,29 €, το 2012 2.263.203,14€, και το 2013 816.426,30 €.

Οι λοιπές αποδόσεις παρουσιάζουν μικρές αυξομειώσεις από έτος σε έτος, με τις εισφορές σε ασφαλιστικούς οργανισμούς και ταμεία να αποτελούν την κυριότερη πηγή δαπανών της εν λόγω κατηγορίας. Το σύνολο των λοιπών αποδόσεων ανήλθε για το 2013 σε 1.008.977,46 €, εκ των οποίων το 58,36% αφορούσε ασφαλιστικές εισφορές, το 11,51% λοιπές αποδόσεις κρατήσεων υπέρ του Δημοσίου και το 11,40% αποδόσεις φόρου προμηθευτών, εργολάβων και ελεύθερων επαγγελματιών.

▪ Αποθεματικό

Το αποθεματικό του Δήμου Βιάννου ήταν μηδενικό κατά την περίοδο 2011-2013.

2.1.8.3 Ισολογισμός

Στην ενότητα που ακολουθεί αναλύεται ο ισολογισμός Δήμου Βιάννου, έτους 2012 όπως καταρτίσθηκε και ελέγχθηκε από τους ορκωτούς ελεγκτές – λογιστές του Δήμου.

Το ύψος του ενεργητικού του ενιαίου Δήμου ανέρχεται σε 15.853.784,87 €, και αναλύεται ως εξής:

- Τα λοιπά έξοδα εγκατάστασης είναι μηδενικά,
- 309.678,91 € αφορούν ασώματες ακινητοποιήσεις,
- 13.706.947,19 € αφορούν ενσώματες ακινητοποιήσεις,
- 3.600,00 € αφορούν τίτλους πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις,
- 1.097.520,81 € αφορούν κυκλοφορούν ενεργητικό, ενώ
- 736.037,96 € αφορούν μεταβατικούς λογαριασμούς ενεργητικού.

Το ύψος του παθητικού αναλύεται ως εξής:

- 1.540.113,40 € αφορούν το κεφάλαιο του Δήμου,
- 9.335.634,79 € αφορούν διαφορές αναπροσαρμογής και επιχορηγήσεις επενδύσεων
- Τα αποθεματικά κεφάλαια είναι μηδενικά
- 120.000,00 € αφορούν προβλέψεις

- 1.269.623,87 € αφορούν μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις
- 2.628.877,48 € αφορούν βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις
- 185.893,01 € αφορούν μεταβατικούς λογαριασμούς παθητικού.

Αναλυτικά, ο ισολογισμός χρήσης 2012 Δήμου Βιάννου παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

ΔΗΜΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ - ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	
Ισολογισμός της 31ης Δεκεμβρίου 2012	
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	2010
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	
4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	0,00
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	
I. Ασώματες Ακίνητοποιήσεις	
1. Έξοδα ερευνών & αναπτύξεως	309.678,90
4. Λοιπές ασώματες ακίνητοποιήσεις	0,01
	<i>309.678,91</i>
II. Ενσώματες ακίνητοποιήσεις	
1. Γήπεδα - οικόπεδα	2.541.074,77
1α. Πλατείες - Πάρκα - Παιδότοποι κοινής χρήσεως	793.583,04
1β. Οδοί - Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	2.391.203,80
2. Ορυχεία μεταλλεία αγροί φυτείες δάση	921.699,40
3. Κτίρια & τεχνικά έργα	2.872.066,55
3β. Εγκαταστάσεις ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	7.723,05
3γ. Λοιπές μόνιμες εγκ/σεις κοινής χρήσεως	2.2981.772,65
4. Μηχανήματα - τεχν. εγκαταστάσεις & λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός	11.862,44
5. Μεταφορικά μέσα	9.971,61
6. Έπιπλα & λοιπός εξοπλισμός	90.258,86
7, Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	1.085.731,02
	<i>13.706.947,19</i>
Σύνολο Ακίνητοποιήσεων (ΓI+ΓII)	14.016.626,10
III. Τίτλοι πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις	
1. Τίτλοι πάγια επένδυσης	104.350,00
<i>Μείον: Οφειλόμενες δόσεις τίτλων πάγιας επένδυσης</i>	40.000,00
	<i>60.750,00</i>
2. Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	0,00
	<i>3.600,00</i>
Σύνολο πάγιου ενεργητικού (ΓI+ΓII+ΓIII)	14.020.226,10
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	
II. Απαιτήσεις	
1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών & υπηρεσιών	1.260.749,82
<i>Μείον: προβλέψεις</i>	400.000,00
	<i>860.749,82</i>
2. Απαιτήσεις από κοινωνικούς πόρους - επιχορηγήσεις	0,00
3. Δεσμευμένοι λογαριασμοί καταθέσεων	102.228,59
4. Επισφαλείς - Επίδικες απαιτήσεις & χρεώστες	0,00

Μείον: Προβλέψεις	0,00
	0,00
5. Χρεώστες διάφοροι	45.255,60
6. Λογαριασμοί διαχείρισεως προκαταβολών & πιστωτών	0,00
	1.008.234,01
IV. Διαθέσιμα	
1. Ταμείο	97,00
3. Καταθέσεις όψεως & προθεσμίας	89.189,80
	89.286,80
Σύνολο Κυκλοφορούντος Ενεργητικού (ΔΙΙ+ΔΙΙΙ+ΔΙΥ)	1.097.520,81
E. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	
1. Έξοδα επόμενων χρήσεων	0,00
2. Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα	736.037,96
3. Λοιποί μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού	0,00
	736.037,96
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (B+Γ+Δ+E)	15.853.784,87
ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
I. Κεφάλαιο Μετοχικό	
1. Καταβεβλημένο	1.540.113,40
II. Διαφορές αναπροσαρμογής & επιχορηγήσεις επενδύσεων - δωρεές παγίων	
1. Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας τίτλων	0,00
1. Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας λοιπών περιουσιακών στοιχείων	0,00
3. Δωρεές παγίων	0,00
4. Επιχορηγήσεις επενδύσεων	9.355.023,03
	9.355.023,03
V. Αποτελέσματα εις νέον	
1. Πλεόνασμα εις νέον	0,00
2. Πλεόνασμα προηγούμενης χρήσης	1.168.377,57
3. Έλλειμμα εις νέον	-414.114,49
	754.263,08
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων (ΑΙ+ΑΙΙ+ΑΙΙΙ)	11.649.390,51
B. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ & ΕΞΟΔΑ	
2. Λοιπές προβλέψεις	120.000,00
	120.000,00
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	
1. Ομολογιακά δάνεια	0,00
2. Δάνεια τραπεζών	1.269.623,87
3. Δάνεια ταμειυτηρίων	0,00
4. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	0,00
	1.269.623,87
II. Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	
1. Προμηθευτές	2.115.194,28

2. Γραμμάτια πληρωτέα & υποσχετικές	0,00
3. Τράπεζες λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	0,00
4. Προκαταβολές για πώληση	0,00
5. Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	21.225,57
6. Ασφαλιστικοί οργανισμοί	6.564,84
7. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση	223.217,84
8. Πιστωτές διάφοροι	262.674,95
	<i>2.628.877,48</i>
Σύνολο υποχρεώσεων (ΓΙ+ΓΙΙ)	3.898.501,35
Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	
1. Έσοδα επόμενων χρήσεων	0,00
2. Έξοδα χρήσεως δουλεωμένα	185.893,01
3. Λοιποί μεταβατικοί λογαριασμοί	0,00
	<i>185.893,01</i>
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Β+Γ+Δ)	15.853.784.87

Παρατηρώντας τη δομή του ισολογισμού, διαπιστώνεται ότι σχεδόν το 95% των στοιχείων του ενεργητικού αφορά το πάγιο ενεργητικό. Ο Δήμος Βιάννου έχει στην κυριότητα του μεγάλο αριθμό ακινητοποιήσεων συνολικής αξίας 14.020.226,10 €. Στις ακινητοποιήσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται τόσο τα γήπεδα και τα οικόπεδα του Δήμου όσο και τα τεχνικά έργα και οι τεχνικές εγκαταστάσεις. Επίσης, σημαντικό μέρος αφορά ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές.

Τα άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία του Δήμου Βιάννου, ήτοι το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού, δεν ξεπερνάει τα 1.097.520,81 €, ποσό που αντιστοιχεί μόλις στο 5,0% του συνόλου του ενεργητικού του Δήμου.

Τα ίδια κεφάλαια του Δήμου Βιάννου προσεγγίζουν τα 11.649.390,51 €, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 72% του συνόλου του παθητικού. Από το ποσό αυτό το 85,84% αφορά επιχορηγήσεις έργων και το υπόλοιπο 14,16% αφορά το καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο του Δήμου.

Οι υποχρεώσεις του Δήμου Βιάννου ανέρχονται σε 3.898.501,35 € από τα οποία το 46,28% αφορά μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις (δάνεια τραπεζών) και το 53,71% αφορά τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του Δήμου και κυρίως υποχρεώσεις προς προμηθευτές.

2.2 Τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Βιάννου

Στην εγκύκλιο 11/2011 του ΥΠΕΔΑΗΔ (11/01/2011) δόθηκαν οι σχετικές οδηγίες για τη διαδικασία συγχώνευσης των ΝΠΔΔ και επιχειρήσεων των νέων Καλλικρατικών Δήμων. Σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του ν.3852/2010, τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα των Καποδιστριακών δήμων και κοινοτήτων

περιέχονται ως έχουν στο νέο Καλλικρατικό Δήμο, ενώ για τα δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου προβλέπεται διαδικασία συγχώνευσης.

Οι νέοι Δήμοι από την έναρξη της λειτουργίας τους γίνονται διάδοχοι των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των συνενούμενων Καποδιστριακών δήμων ή κοινοτήτων, ως προς τα ιδρύματα και τα δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Αναφορικά με το μόνιμο και με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου προσωπικό των δημοτικών και κοινοτικών ιδρυμάτων και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθίσταται αυτοδικαίως προσωπικό των ιδρυμάτων και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου των νέων δήμων με την ίδια εργασιακή σχέση.

Αναλυτικότερα, αναφορικά με τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, προβλέπεται ότι κάθε δήμος μπορεί να συνιστά ή να έχει, μεταξύ άλλων, έως δύο (2) νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ένα για τους τομείς αρμοδιοτήτων κοινωνικής προστασίας, αλληλεγγύης και παιδείας και έναν για τους τομείς πολιτισμού, αθλητισμού και περιβάλλοντος. Στην περίπτωση που σε κάποιον Καλλικρατικό δήμο υπάρχουν περισσότερα των προβλεπόμενων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ο δήμος οφείλει να προβεί σε συγχωνεύσεις.

Επισημαίνεται ότι κατά τη σύνταξη του ΟΕΥ του οικείου ΟΤΑ, οι νέες δημοτικές αρχές θα πρέπει να έχουν οριοθετήσει το ρόλο των εποπτευόμενων νομικών τους προσώπων, διότι όλες οι αρμοδιότητες των ΝΠΔΔ μπορούν να ασκηθούν από εσωτερικές υπηρεσίες του Δήμου, με την επιφύλαξη, ωστόσο, της ύπαρξης ρητής απαγόρευσης συμμετοχής του δήμου σε συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προγράμματα.

Στο ίδιο πλαίσιο, τα συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προγράμματα που υλοποιούνται από τα συγχωνευμένα νομικά πρόσωπα, συνεχίζουν να υλοποιούνται από το νέο νομικό πρόσωπο που προκύπτει από τη συγχώνευση, το οποίο θεωρείται καθολικός διάδοχος ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που απορρέουν από τα προγράμματα αυτά.

Ο Δήμος Βιάννου μετά τη διαδικασία των συγχωνεύσεων και καταργήσεων παρουσιάζει την παρακάτω εικόνα σε σχέση με τις επιχειρήσεις και τα ΝΠΔΔ του.

Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ) – Επιχειρήσεις ΟΤΑ

- Ανώνυμη Εταιρία ΟΤΑ Βιάννου

Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ)

- Δημοτικός Οργανισμός Δήμου Βιάννου
- Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Βιάννου
- Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Βιάννου
- Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Βιάννου (ΔΗ.Κ.Ε.Β.)

Παράλληλα, ο Δήμος Βιάννου συμμετέχει στο εταιρικό σχήμα της Αναπτυξιακής Ηρακλείου ΑΕ, της ΚΟΙΝΩΠΟΛΙΤΕΙΑΣ Κρήτης, του Συνδέσμου «Τα Όμορφα Χωριά της Κρήτης», του Συνδέσμου Ελαιοκομικών Δήμων Κρήτης, της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Κρήτης και του Δικτύου Μαρτυρικών Πόλεων και Χωριών της Ελλάδας Περιόδου 1940-1945.

Παρακάτω γίνεται αναφορά σε καθένα από τα νομικά πρόσωπα και τις επιχειρήσεις του Δήμου.

2.2.1 Ανώνυμη Εταιρία ΟΤΑ Βιάννου

Η Ανώνυμη Εταιρία ΟΤΑ Βιάννου προέρχεται από μετατροπή της Δημοτικής Επιχείρησης με την επωνυμία «Δημοτική Επιχείρηση Τεχνικών Έργων Πολιτισμού και Ανάπτυξης Δήμου Βιάννου (Δ.Ε.Τ.Ε.Π.Α.). Το καταστατικό της εγκρίθηκε με τη με αριθμό 14366/3.5.2011 Συμβολαιογραφική Πράξη και δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ, Τεύχος Α.Ε.-Ε.Π.Ε. υπ. αριθμ. 4194/20.06.2011.

Η εταιρεία έχει έδρα το Δήμο Βιάννου και στους καταστατικούς της σκοπούς περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων: 1. Οι μελέτες – κατασκευές τεχνικών έργων, 2. Η αξιοποίηση και διαχείριση ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, 3. Η ανάληψη διαφόρων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, 4. Η προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, 5. Η διαχείριση κατασκηνώσεων, παράλιων κ.λπ, 6. Η τυποποίηση, συσκευασία, προβολή και προώθηση τοπικών παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων, 7. Οι δραστηριότητες σχετικά με την ανακύκλωση συσκευασιών και την δημιουργία προϊόντων από απόβλητα όπως βιομάζα, compost κ.λπ.

Η διοίκηση της εταιρείας πραγματοποιείται από Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από πέντε (5) μέλη εκ των οποίων τρία (3) μέλη προέρχονται από αιρετούς εκπροσώπους του Δήμου και τα υπόλοιπα δύο (2) μέλη προέρχονται από τοπικούς φορείς, εκπροσώπους επιχειρήσεων και δημότες του Δήμου Βιάννου, με θητεία τεσσάρων ετών.

Η οργανωτική δομή της εταιρείας περιλαμβάνει εκτός από το Διοικητικό Συμβούλιο, το Γενικό Διευθυντή, το τμήμα Διοικητικού- Οικονομικού και τη Γραμματεία, το Λογιστήριο, την Τεχνική και Εμπορική Διεύθυνση.

Στην παρούσα χρονική στιγμή η εταιρεία δεν απασχολεί προσωπικό . Για την λειτουργία της εταιρείας απαιτείται η πρόσληψη προϊστάμενου της Τεχνικής Διεύθυνσης, ενός διοικητικού υπαλλήλου, ενός λογιστή (εξωτερικό συνεργάτη), ενός μηχανικού καθώς και εργατικού προσωπικού. Δυστυχώς η αναστολή προσλήψεων και οι περικοπές των πιστώσεων ουσιαστικά έχουν καταστήσει την εταιρεία του Δήμου ανενεργή, και πρέπει πλέον να εξετασθεί ο ρόλος υπάρξεώς της αφού με τις υπάρχουσες συνθήκες δεν μπορεί να προσφέρει καμία σημαντική βοήθεια στον Δήμο.

2.2.2 Δημοτικός Οργανισμός Δήμου Βιάννου

Ο Δημοτικός Οργανισμός Δήμου Βιάννου προέρχεται από τη συγχώνευση των εξής Νομικών Προσώπων του δήμου: του Παιδικού Σταθμού, του ΚΑΠΗ και του Πολιτιστικού Οργανισμού «Ιωάννης Κονδυλάκης», βάσει των αποφάσεων 57/2011 και 81/2011 του Δημοτικού Συμβουλίου που δημοσιεύτηκαν στο ΦΕΚ Τεύχος τ. Β' 1335/16.06.2011.

Σκοπός του Δημοτικού Οργανισμού είναι η οργάνωση και η λειτουργία υπηρεσιών με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων στους τομείς του Περιβάλλοντος, της Κοινωνικής Φροντίδας και Προστασίας, του Πολιτισμού και του Αθλητισμού.

Ο Δημοτικός Οργανισμός διοικείται από 9μελές Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο αποτελείται από δημοτικούς συμβούλους, εργαζομένους και δημότες. Η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ακολουθεί τη θητεία του Δημοτικού Συμβουλίου και λήγει με την εγκατάσταση του νέου Διοικητικού Συμβουλίου. Οι πόροι του προέρχονται από: α) την ετήσια τακτική επιχορήγηση του Δήμου ή τυχόν έκτακτη επιχορήγηση, β) κάθε είδους εισφορές, επιχορηγήσεις, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες, γ) εισπράξεις από το αντίτιμο των πραγμάτων ή των παρεχόμενων υπηρεσιών και δ) Πρόσοδοι από τη δική του περιουσία, καθώς και από τη συμμετοχή του σε προγράμματα χρηματοδότησης.

Το Οργανόγραμμα του Δημοτικού Οργανισμού περιλαμβάνει εκτός από το Διοικητικό Συμβούλιο, τις Επιτελικές Υπηρεσίες, τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Παιδείας, τις Υπηρεσίες Πολιτισμού, Αθλητισμού και Περιβάλλοντος και τις Υπηρεσίες Υποστήριξης.

Ο Οργανισμός απασχολεί πέντε (5) υπαλλήλους εκ των οποίων ένα μάγειρα, μια γραμματέα, μια βοηθό νηπιαγωγού που στελεχώνουν τον παιδικό σταθμό, και μια νοσοκόμα και μια καθαρίστρια που στελεχώνουν το ΚΑΠΗ του Δήμου Βιάννου.

2.2.3 Σχολικές Επιτροπές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

- **Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Βιάννου**

Η Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Βιάννου προέρχεται από τη συγχώνευση των Σχολικών Επιτροπών Δημοτικών Σχολείων και Νηπιαγωγείων Άνω Βιάννου, Αμιρών και Άρβης, Ψαρής Φοράδας και Καλαμίου, Χόνδρου και Καστρίου και Εμπάρου, βάσει της απόφασης 63/2011 του Δημοτικού Συμβουλίου που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Τεύχος τ. Β' 1335/16.06.2011.

Σκοπός της Επιτροπής είναι η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους και γενικά η λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων.

Η Επιτροπή διοικείται από ενδεκαμελές Διοικητικό Συμβούλιο που περιλαμβάνει: Δημοτικούς Συμβούλους, διευθυντές, εκπρόσωπους των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων, δημότες ή κάτοικους και εκπρόσωπους των εργαζομένων. Η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ακολουθεί τη θητεία του Δημοτικού Συμβουλίου και λήγει με την εγκατάσταση του νέου Διοικητικού Συμβουλίου. Οι πόροι του προέρχονται από: την ετήσια τακτική επιχορήγηση από τους ΚΑΠ, τυχόν έκτακτη επιχορήγηση του Δήμου και άλλες πηγές (π.χ. εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες).

- **Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Βιάννου**

Η Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Βιάννου προήλθε από την προσαρμογή της συστατικής πράξης της Σχολικής Επιτροπής του Ν.Π.Δ.Δ με την επωνυμία «Σχολική Επιτροπή Γυμνασίου – Λυκείου Άνω Βιάννου» στις διατάξεις του άρθρου 103 του Ν. 3852/2010, βάσει της απόφασης 58/2011 του Δημοτικού Συμβουλίου που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Τεύχος τ. Β' 1342/16.06.2011.

Σκοπός της Επιτροπής είναι η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους και γενικά η λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων.

Η Επιτροπή διοικείται από ενδεκαμελές Διοικητικό Συμβούλιο που περιλαμβάνει: Δημοτικούς Συμβούλους, διευθυντές, εκπρόσωπο των υφιστάμενων συλλόγων γονέων, εκπρόσωπο των μαθητικών κοινοτήτων, δημότες ή κάτοικους και εκπρόσωπο των εργαζομένων Η θητεία των μελών του Διοικητικού

Συμβουλίου ακολουθεί τη θητεία του Δημοτικού Συμβουλίου και λήγει με την εγκατάσταση του νέου Διοικητικού Συμβουλίου. Οι πόροι του προέρχονται από: την ετήσια τακτική επιχορήγηση από τους ΚΑΠ, τυχόν έκτακτη επιχορήγηση του Δήμου και άλλες πηγές (π.χ. εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες).

2.2.4 Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Βιάννου (ΔΗ.Κ.Ε.Β.)

Η Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου Βιάννου ιδρύθηκε με την υπ. αριθμ 22466/ 09.10.2009 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Κρήτης (ΦΕΚ τ. Β' 2286/27.10.2009), βάσει των διατάξεων του ν. 3463/2006.

Ο σκοπός της Επιχείρησης είναι μη κερδοσκοπικός και το αντικείμενο της είναι η οργάνωση λειτουργιών και δραστηριοτήτων και η παροχή υπηρεσιών που αναφέρονται στους τομείς της Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης (π.χ. προγράμματα «Βοήθεια στο Σπίτι» και «ΚΗΦΗ»), της Παιδείας, του Πολιτισμού, του Αθλητισμού και του Περιβάλλοντος, η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη της περιοχής και η οργάνωση δημοτικής συγκοινωνίας.

Η ΔΗ.Κ.Ε.Β έχει έδρα την Άνω Βιάννο και διοικείται από επταμελές (7) Διοικητικό Συμβούλιο, τα μέλη του οποίου ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από το Δημοτικό Συμβούλιο. Από τα μέλη αυτά τρία είναι αιρετοί εκπρόσωποι του Δήμου και ένας είναι εκπρόσωπος κοινωνικού φορέα της περιοχής. Τα υπόλοιπα μέλη είναι δημότες ή κάτοικοι του Δήμου.

Ο σκοπός της ΔΗ.Κ.Ε.Β. είναι μη κερδοσκοπικός. Τα έσοδα της προέρχονται κυρίως από την χρηματοδότηση του Δήμου Βιάννου (με βάση τις διατάξεις του άρθρου 259 του ν. 3463/2006), από την συμμετοχή της σε επιδοτούμενα εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα, από την παροχή υπηρεσιών σε τρίτους (συμπεριλαμβανομένου και του Δήμου) και από τη συμμετοχή της σε προγραμματικές συμβάσεις του άρθρου 225 του ν. 3463/2006.

Το οργανόγραμμα της εκτός από το Διοικητικό Συμβούλιο περιλαμβάνει θέση Γενικού Διευθυντή, Γραμματεία-Λογιστήριο, Διεύθυνση Προγραμματισμού, Διεύθυνση Κοινωνικών Υπηρεσιών και Πληροφόρησης και Διεύθυνση Πολιτιστικής Ανάπτυξης και Αθλητισμού.

Η Επιχείρηση στελεχώνεται με οκτώ (8) άτομα, εκ των οποίων τρία άτομα βοηθητικό προσωπικό, δύο κοινωνικούς λειτουργούς, δύο νοσηλεύτριες και ένα κοινωνικό φροντιστή, όλοι τους με σχέση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου. Για την καλύτερη λειτουργία της επιχείρησης απαιτείται επιπλέον η πρόσληψη ενός φυσιοθεραπευτή, ενός ιατρού και ενός οικονομολόγου-λογιστή.

Αυτή την περίοδο η Επιχείρηση υλοποιεί τις εξής δράσεις:

ΔΡΑΣΗ 1η «ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΜΕΣΩ, ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΕ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΑ ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΑ ΕΠΑΠΕΙΛΟΥΜΕΝΩΝ ΜΕ ΑΝΕΡΓΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΩΦΕΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ» (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»)

ΔΡΑΣΗ 2η «ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΣΟΥΝ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΜΜΕΣΩΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ». (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΗΦΗ»)

2.3 Αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων

2.3.1 Αξιολόγηση εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Βιάννου

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού ▪ Υποστελέχωση τμημάτων ▪ Αδυναμία άσκησης αρμοδιοτήτων λόγω κατάργησης των κενών οργανικών θέσεων ▪ Οικονομική αδυναμία του Δήμου να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις του ▪ Δαιδαλώδης νομοθεσία, η οποία σε πολλές των περιπτώσεων δρα ανασταλτικά στη λειτουργία των υπηρεσιών σε συνδυασμό με την έλλειψη νομικής υποστήριξης ▪ Μεγιστοποίηση γραφειοκρατίας ▪ Ελλιπής επικοινωνίας μεταξύ των τμημάτων, σύγκρουση αρμοδιοτήτων ▪ Ελλιπής νομική υποστήριξη και υποστήριξη σε θέματα μηχανοργάνωσης
ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Άριστη υλικοτεχνική υποδομή με αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών ▪ Άριστες κτιριακές εγκαταστάσεις ▪ Καλό επίπεδο αξιοποίησης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών από το προσωπικό της Διεύθυνσης ▪ Συγκέντρωση υπηρεσιών σε ενιαίο χώρο που βοηθά την καλύτερη οργάνωσή τους ▪ Έλλειψη ουσιαστικών παραπόνων από του πολίτες σχετικά με τις παρεχόμενες υπηρεσίες και την εξυπηρέτησή τους ▪ Εφαρμογή διαδικασίας υποβολής παραπόνων ▪ Δυνατότητα υποβολής παραπόνων μέσω διαδικτύου (προσεχώς) ▪ Συστηματική επιμόρφωση του προσωπικού ▪ Εφαρμογή Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας σύμφωνα με το πρότυπο ISO 9001:2008 στο αντικείμενο διαχείρισης συγχρηματοδοτούμενων έργων

- Επιβεβαίωση Διαχειριστικής Επάρκειας από την ΕΔΑ της Περιφέρειας Κρήτης για τη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων έργων του ΕΣΠΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ, ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Έλλειψη ειδικευμένου και μη προσωπικού
- Υποστελέχωση τμημάτων
- Προβλήματα στην παρακολούθηση των έργων λόγω της υποστελέχωσης της , αλλά και της ιδιαιτερότητας της εργασίας της Τεχνικής Υπηρεσίας (αυτοψίες, επιβλέψεις έργων κ.λ.π.) που δημιουργούν προβλήματα ωραρίου, μεταφορών και συνεννόησης και συνεργασίας με υπηρεσίες που εδρεύουν στην πρωτεύουσα του Ν. Ηρακλείου.
- Έλλειψη διαφόρων σχεδιαστικών προγραμμάτων

ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Καλό επίπεδο αξιοποίησης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών από το προσωπικό της Διεύθυνσης
- Άριστες κτιριακές εγκαταστάσεις
- Ικανοποιητικός Η/Μ εξοπλισμός
- Γρήγορη, κατά το δυνατόν, εξυπηρέτηση των πολιτών
- Συστηματική επιμόρφωση του προσωπικού
- Εφαρμογή Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας σύμφωνα με το πρότυπο ISO 9001:2008 στο αντικείμενο διαχείρισης συγχρηματοδοτούμενων έργων
- Επιβεβαίωση Διαχειριστικής Επάρκειας από την ΕΔΑ της Περιφέρειας Κρήτης για τη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων έργων του ΕΣΠΑ

2.3.2 Αξιολόγηση των Νομικών Προσώπων και των Επιχειρήσεων του Δήμου Βιάννου

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ ΒΙΑΝΝΟΥ

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Έλλειψη στελεχών για την επάνδρωση των τμημάτων και διευθύνσεων
- Ανάγκη επιμόρφωσης σε θέματα αξιολόγησης προσφορών, λογιστικής παρακολούθησης, μισθοδοσίας, κατασκευής έργων και κοστολόγησης

- Ελλιπής εξοπλισμός γραφείου
- Ελλιπής Η/Μ εξοπλισμός
- Ανάγκη υποστήριξης σε νομικά θέματα και σε θέματα μηχανοργάνωσης και χρηματοδοτήσεων
- Προβλήματα ρευστότητας και ανεξόφλητα χρέη προηγούμενων ετών.
- Δεν εφαρμόζεται σύστημα διαχείρισης ποιότητας

ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Καλό επίπεδο αξιοποίησης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- Ικανοποιητικές κτιριακές εγκαταστάσεις

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΒΙΑΝΝΟΥ (ΔΗ.Κ.Ε.Β.)

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Ανάγκη πρόσληψης προσωπικού
- Ανάγκη πρόσθετης επιμόρφωσης σε θέματα μισθοδοσίας προσωπικού, έκδοσης χρηματικών ενταλμάτων, νομοθεσίας κρατήσεων και δικαιολογητικών ανάλογα με τη δαπάνη
- Ανάγκη επιμόρφωσης του προσωπικού των κοινωνικών δομών
- Ελλιπές επίπεδο χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- Ανεπαρκείς κτιριακές εγκαταστάσεις
- Ελλιπής εξοπλισμός γραφείου
- Ανάγκη προμήθειας λεωφορείου
- Αδυναμία πρόσβασης ΑΜΕΑ στα γραφεία της δομής «Βοήθεια στο Σπίτι» και στο γραφείο δ/σης της επιχείρησης
- Διακοπή παροχής υπηρεσιών προς τους ηλικιωμένους της δομής «Βοήθεια στο Σπίτι», λόγω επίσχεσης εργασίας του προσωπικού
- Αδυναμία τακτικής εξυπηρέτησης όλων των ηλικιωμένων από το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» λόγω της μεγάλης έκτασης του Δήμου
- Αδυναμία εκτέλεσης δρομολογίων από όλες τις τοπικές κοινότητες προκειμένου να μεταφερθεί μεγαλύτερος αριθμός ηλικιωμένων στο Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων
- Δεν εφαρμόζεται σύστημα διαχείρισης ποιότητας
- Έλλειψη ρευστότητας που προκαλεί καθυστερήσεις στη μισθοδοσία και οφειλές ασφαλιστικών εισφορών

ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Παροχή υπηρεσιών από το υπάρχον προσωπικό όσο το δυνατόν καλύτερα

ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ**ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ**

- Σημαντική έλλειψη προσωπικού η οποία επηρεάζει την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών
- Ανεπαρκείς κτιριακές εγκαταστάσεις ΚΑΠΗ
- Αδυναμία πρόσβασης ΑΜΕΑ στις εγκαταστάσεις του ΚΑΠΗ
- Έλλειψη συγκοινωνίας με αποτέλεσμα να μην υπάρχει δυνατότητα χρήσης των υπηρεσιών του ΚΑΠΗ από τους δημότες όλων των τοπικών κοινοτήτων του Δήμου Βιάννου
- Δεν εφαρμόζεται σύστημα διαχείρισης ποιότητας
- Έλλειψη υπηρεσιών Νομικής Υποστήριξης
- Έλλειψη ρευστότητας εξαιτίας της καθυστέρησης των χρηματοδοτήσεων από το Δήμο και την .Ε.Ε.Τ.Α.Α Α.Ε

ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Σωστή λειτουργία του Παιδικού Σταθμού
- Πολύ καλές κτιριακές εγκαταστάσεις του Παιδικού Σταθμού
- Μεταφορά των παιδιών από όλες τις Τοπικές Κοινότητες του Δήμου με λεωφορείο που παρέχει δωρεάν ο Δήμος

ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ**ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ**

- Υποστελέχωση - Σημαντική έλλειψη προσωπικού η οποία επηρεάζει την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών
- Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού
- Πληθώρα θεμάτων προς διαχείριση αναφορικά με τη λειτουργία των σχολικών μονάδων (επισκευές, προμήθειες, προσωπικό κλπ)
- Αδυναμία είσπραξης ενοικίων
- Περιορισμένη κρατική χρηματοδότηση

ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Ύπαρξη οικονομικών πόρων πέραν των τακτικών χρηματοδοτήσεων (όπως δωρεές , ενοίκια καταστημάτων, ενοίκια σχολικών κυλικείων κλπ) .
- Ύπαρξη πληροφοριακού συστήματος οικονομικής διαχείρισης για τις Σχολικές Επιτροπές και τις Σχολικές Κοινότητες .
- Δυνατότητα περιορισμού των δαπανών και επίτευξη οικονομίας κλίμακας σε προμήθειες για όλες τις σχολικές μονάδες .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ****3.1 Το πλαίσιο στρατηγικής**

Διαμόρφωση στρατηγικής πρακτικά σημαίνει ότι ο Δήμος επιλέγει με πληρότητα, επάρκεια και σαφήνεια τους Γενικούς Στόχους Τοπικής και Εσωτερικής Ανάπτυξης.

Για την επιλογή των Γενικών Στόχων του Δήμου Βιάννου απαιτείται μια συνθετική προσέγγιση η οποία να λαμβάνει υπόψη μια σειρά από δεδομένα όπως:

- τις πολιτικές, τις κατευθύνσεις και τις προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής
- τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του Δήμου
- το ευρύτερο περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργεί ο Δήμος, τις εξελίξεις και τα νέα, οικονομικά κυρίως, δεδομένα που προκύπτουν από τη σύγχρονη ελληνική και ευρωπαϊκή πραγματικότητα
- το χρηματοδοτικό πλαίσιο της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου
- τις στρατηγικές και προγραμματικές κατευθύνσεις που προωθούν την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ειδικότερα:

Οι πολιτικές, οι κατευθύνσεις και οι προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής

Στο πρόγραμμα της Δημοτικής Αρχής περιέχει προτάσεις για έργα και δράσεις που εντάσσονται σε έξι (6) τομείς αλληλένδετους μεταξύ τους οι οποίοι είναι οι εξής:

1. Εξυπηρέτηση του πολίτη-Συμμετοχή-Διαφάνεια
2. Υποδομές (βιολογικοί, δίκτυα άρδευσης αποχέτευσης ύδρευσης κλπ)
3. Πρωτογενής Τομέας
4. Παιδεία, Εκπαίδευση, Νέα Γενιά, Αθλητισμός
5. Κοινωνική πολιτική (παιδιά, νέοι, ενήλικες, τρίτη ηλικία, Α.Μ.Ε.Α., μετανάστες, υγεία)
5. Πολιτισμός
6. Οικολογία, Περιβάλλον, Πράσινη Ανάπτυξη

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του Δήμου

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του Δήμου αναλύθηκαν εκτενώς παραπάνω και προκύπτουν κυρίως από τη γεωγραφική του θέση και το φυσικό του ανάγλυφο, την παραγωγική του βάση, την πολιτιστική και ιστορική του ταυτότητα και το φυσικό πλούτο που διαθέτει.

Το ευρύτερο περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργεί ο Δήμος

Το ευρύτερο περιβάλλον του Δήμου Βιάννου διαμορφώνεται κυρίως από την τρέχουσα οικονομική συγκυρία σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο σε συνδυασμό με τις πρωτοβουλίες της εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας που όλα μαζί επηρεάζουν καθοριστικά τη λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Το χρηματοδοτικό πλαίσιο της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου

Το χρηματοδοτικό πλαίσιο της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, με βάση τα σημερινά δεδομένα, καθορίζεται κυρίως από: α) το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (Σ.Ε.Σ.) 2014-2019 και τα τομεακά και περιφερειακά του προγράμματα β) το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο 2014-2019.γ) Οι ενισχύσεις από το πράσινο Ταμείο, δ) Το πρόγραμμα των Δημοσίων επενδύσεων, ε) Τα προγράμματα χρηματοδότησης του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, και ζ) Τα προγράμματα LEADER και ΟΠΑΑΧ.

Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης 2014-2019

Στόχος του ΣΕΣ είναι να καταστήσει τις Περιφέρειες αλλά και τις πόλεις της χώρας, τόπους έλξης και εγκατάστασης επιχειρήσεων, βελτιώνοντας ταυτόχρονα το βιοτικό επίπεδο των πολιτών και αμβλύνοντας τις διαπεριφερειακές και ενδοπεριφερειακές ανισότητες. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, η αναπτυξιακή προσπάθεια επικεντρώνεται στην **προώθηση της καινοτομίας, της έρευνας και της επιχειρηματικότητας, στις επενδύσεις σε βιώσιμες υποδομές, στο ανθρώπινο κεφάλαιο, στην αναβάθμιση του θεσμικού περιβάλλοντος και τον εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα.**

Παράλληλα με τις θεματικές, το ΣΕΣ καθορίζει και χωρικές προτεραιότητες που αφορούν: α) στη βιώσιμη αστική ανάπτυξη με την αναγνώριση πόλων ανάπτυξης (Ηράκλειο-Χανιά για την Κρήτη), β) **στην ανάπτυξη της υπαίθρου** (π.χ. ορεινές περιοχές όπου προωθείται η ήπια τουριστική ανάπτυξη, η γεωργία και η κτηνοτροφία, η βιοτεχνική δραστηριότητα και η προστασία των δασών, αγροτικές περιοχές και περιοχές που συνδέονται με την αλιεία), γ) στη διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία (Ελλάδα – Κύπρος).

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης και Νήσων Αιγαίου

Οι προτεραιότητες του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κρήτης και Νήσων Αιγαίου για την περίοδο 2014-2019 εστιάζονται στα εξής :

- Βελτίωση Αναβάθμιση υποδομών
- Δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος (βιολογικοί κλπ)
- Προώθηση αειφόρου ανάπτυξης
- Ανάδειξη φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
- Καταπολέμηση ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων
- Διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης του τουρισμού
- Προώθηση ψηφιακής σύγκλισης και επιχειρηματικότητας.
- Αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης - κοινωνικές δομές
- Κλιματική Αλλαγή
- Προγράμματα διά βίου μάθησης

Γεωργικό Ευρωπαϊκό Ταμείο 2014-2019 Πρόγραμμα «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ»

Οι γενικοί στρατηγικοί στόχοι του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης είναι οι εξής:

- Διατήρηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας, της δασοκομίας και του αγροτοδιατροφικού τομέα.
- Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων.
- Βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας (σημ. αφορά τις πρώην περιοχές Ο.Π.Α.Α.Χ.).
- Δημιουργία τοπικών ικανοτήτων για την απασχόληση και τη διαφοροποίηση στις αγροτικές περιοχές, μέσω της προσέγγισης LEADER και ΟΠΑΑΧ.

Εκτός από τα παραπάνω υπάρχουν και άλλα προγράμματα που συμπληρώνουν το χρηματοδοτικό πλαίσιο της τρέχουσας περιόδου, (όπως το πρόγραμμα ΕΛΛΑΔΑ και ΑΞΙΑ) η υλοποίησή τους όμως καθίσταται αμφίβολη λόγω της τρέχουσας αρνητικής δημοσιονομικής κατάστασης, και βασίζονται καθαρά σε εθνικούς πόρους.

Η ευρωπαϊκή πολιτική για τις Βιώσιμες Κοινότητες

Ως «**Βιώσιμες Κοινότητες**» (**Sustainable Communities**) χαρακτηρίζονται **οι περιοχές όπου οι πολίτες θέλουν να ζουν και να εργάζονται σήμερα και στο μέλλον**. Οι βιώσιμες κοινότητες ανταποκρίνονται στις ποικίλες ανάγκες των σημερινών και αυριανών κατοίκων τους, αντιμετωπίζουν με ευαισθησία το περιβάλλον και συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Είναι ασφαλείς,

έχουν καλή οργάνωση και διαχείριση και προσφέρουν ίσες ευκαιρίες και υψηλού επιπέδου υπηρεσίες σε όλους. Γενικότερα τα χαρακτηριστικά των βιώσιμων κοινοτήτων συνοψίζονται στα εξής:

- Ευημερία – ανθηρή και καινοτόμος τοπική οικονομία.
- Καλή οργάνωση – υψηλής ποιότητας φυσικό και δομημένο περιβάλλον.
- Καλή διασύνδεση – υψηλού επιπέδου μεταφορικά και επικοινωνιακά δίκτυα, εύκολη σύνδεση κατοικίας με εργασία.
- Καλή εξυπηρέτηση – υψηλού επιπέδου δημόσιες, δημοτικές, ιδιωτικές υπηρεσίες και εξυπηρετήσεις.
- Δικαιοσύνη και ίσες ευκαιρίες για τους σημερινούς κατοίκους και τις μελλοντικές γενιές.
- Περιβαλλοντική ευαισθησία – χώροι διαβίωσης με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον.
- Χρηστή διοίκηση – ευρεία συμμετοχή πολιτών και άξια τοπική ηγεσία.
- Ενεργοποιημένες, συμμετοχικές και ασφαλείς τοπικές κοινωνίες, συνεκτικές κοινωνίες με δυναμική τοπική ταυτότητα.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη των «βιώσιμων κοινοτήτων» είναι η **δημιουργία σε τοπικό επίπεδο εταιρικών σχέσεων** ανάμεσα σε δημόσιους, ιδιωτικούς και άλλους φορείς καθώς και τη συμμετοχή του πληθυσμού¹⁴.

Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης θέτει ως σκοπό τον προσδιορισμό στρατηγικών κατευθύνσεων για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και την αειφόρο οργάνωση του εθνικού χώρου με ορίζονται την δεκαπενταετία.

Η περιοχή της Βιάννου κατατάσσεται στον ορεινό, αγροτικό, παράκτιο και νησιωτικό χώρο, όπου ανήκουν και οι παραμεθόριες περιοχές. Για τις περιοχές αυτές αναφέρεται ότι «....., παρά τα χωροταξικά τους πλεονεκτήματα και την πληθώρα μοναδικών τουριστικών και άλλων παραγωγικών πόρων που διαθέτουν, παρουσιάζονται και ποικίλα προβλήματα, όπως η έλλειψη προσπελασιμότητας και άρα επικοινωνίας, λόγω των υποβαθμισμένων υποδομών και υπηρεσιών. Υπάρχει ανάγκη για αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτουν, ενώ θα πρέπει να αρθούν και οι φραγμοί που δημιουργούνται λόγω του ορεινού ανάγλυφου, των σχετικά μεγάλων αποστάσεων των νησιών από την ηπειρωτική χώρα και την εξάρτηση του νησιωτικού χώρου από την Αθήνα. Για τις ορεινές, ημιορεινές, αλλά και τις νησιωτικές περιοχές με αγροτικό χαρακτήρα προτείνεται η ενθάρρυνση των πολλαπλών πρωτογενών δραστηριοτήτων, με καλλιέργειες φιλικές προς το περιβάλλον και έμφαση στα προϊόντα ποιότητας, σε συνδυασμό με εναλλακτικές μορφές τουρισμού».

¹⁴ Βρυξέλλες, 13.7.2006, COM (2006) 385 τελικό

Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό

Το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό κατατάσσει τον Ορεινό χώρο Κεντρικής Κρήτης (Δίκτη) στις «περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού» (υποκατηγορία περιοχών με κωδ. Β2.15). Η βασική κατεύθυνση τουριστικής αξιοποίησης του ορεινού χώρου συνίσταται στη μέριμνα για την προστασία αναβάθμιση και ανάδειξη επιλεγμένων πόρων του, που ενδιαφέρουν τον τουρισμό, τη βελτίωση της προσβασιμότητας, τη συγκρότηση τοπικών πολυθεματικών δικτύων, την αξιοποίηση του οικιστικού πλεονάσματος των φθινόντων και εγκαταλελειμμένων οικισμών και την προβολή των προορισμών.

Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) Δήμου Βιάννου

Το εγκεκριμένο ΣΧΟΟΑΠ Δήμου Βιάννου καθορίζει τις βασικές αρχές ανάπτυξης της περιοχής ανάμεσα στις οποίες προβλέπονται:

- Η προστασία και ανάδειξη του φυσικού πλούτου του Δήμου και ιδιαίτερα των περιοχών που εμπίπτουν στη ζώνη Natura 2000,
- Η προστασία και αξιοποίηση των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων,
- Η δημιουργία οργανωμένων χώρων υποδοχής δραστηριοτήτων τουρισμού και αναψυχής,
- Ο προσανατολισμός της περιοχής στην ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού (οικολογικού, περιηγητικού κ.α), με στόχο την προστασία και ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού πλούτου της περιοχής (τοπία φυσικού κάλλους, φαράγγια, σπήλαια), αλλά και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος που αποτελείται από την πολιτιστική και αρχιτεκτονική κληρονομιά, αλλά και τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μνημεία,
- Η βελτίωση της ποιότητας ζωής στους οικισμούς του Δήμου (εξασφάλιση επαρκών κοινόχρηστων χώρων, ορθολογική οργάνωσή τους, κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, προστασία και ανάδειξη αξιόλογων και ενδιαφερόντων κτισμάτων ή περιοχών).

3.2 Το όραμα και οι στρατηγικοί στόχοι

Το ΟΡΑΜΑ είναι ένα σύνολο ιδανικών και πεποιθήσεων που αφορούν στο σκοπό και στις αξίες ενός φορέα (Δήμος) προσδιορίζοντας, με αυτόν τον τρόπο, τη μελλοντική κατεύθυνση στην οποία θα κινηθεί η λειτουργία και η οργάνωσή του. Αφορά δηλαδή στη μελλοντική επιθυμητή κατάσταση της περιοχής και του Δήμου, ως οργανισμού για την επόμενη μεσοπρόθεσμη περίοδο, την οποία θα επιδιώξει με την εφαρμογή της στρατηγικής που θα επιλέξει και με την ευρύτερη δυνατή κοινωνική συναίνεση. Η διατύπωση του οράματος οφείλει να συνδέει τη σημερινή πραγματικότητα με τις μελλοντικές επιδιώξεις λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις πραγματικές δυνατότητες του Δήμου, καθώς και τις κατευθύνσεις / τάσεις σε τοπικό και ευρύτερο επίπεδο.

Στην περίπτωση του Δήμου Βιάννου, συνεκτιμώντας τα παραπάνω και τα στοιχεία και τα δεδομένα του τοπικού αλλά και ευρύτερου περιβάλλοντος, το όραμα για την περίοδο 2014-2019 συνοψίζεται ως εξής:

Δήμος Βιάννου: Ένα σύνολο Βιώσιμων Κοινοτήτων που αξιοποιεί τις ευκαιρίες και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για τους δημότες, τους παραγωγούς, τις επιχειρήσεις και τους επισκέπτες.

Βιώσιμες είναι οι Κοινότητες όπου οι πολίτες **θέλουν να ζουν και να εργάζονται σήμερα και στο μέλλον** γιατί εκεί απολαμβάνουν ποιότητα ζωής, υψηλής αξίας φυσικό και δομημένο περιβάλλον, ασφάλεια, ίσες ευκαιρίες και υψηλού επιπέδου υπηρεσίες.

Η αποστολή του Δήμου Βιάννου καθορίζεται από τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και αφορά στη *«διευθέτηση και ρύθμιση όλων των Τοπικών Υποθέσεων, και την παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών για την ικανοποίηση αναγκών των κατοίκων και των τοπικών φορέων, με απώτερο σκοπό τη βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, σύμφωνα με τις αρχές της Επικουρικότητας και της Εγγύτητας, με στόχο την προστασία του Περιβάλλοντος, την Ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της Ποιότητας Ζωής της Τοπικής Κοινωνίας»* (Ν. 3463/06, άρθρο 75, παρ.1).

Για την εκπλήρωση της αποστολής και την επίτευξη του οράματος του Δήμου Βιάννου απαιτείται η διαμόρφωση ενός συνεκτικού συνόλου στόχων και πολιτικών που αποτελούν τον Στρατηγικό Σχεδιασμό του Δήμου. Η στρατηγική που θα διαμορφωθεί και τελικά θα υιοθετεί προς υλοποίηση από τον Δήμο Βιάννου θα αποτελέσει τον βασικό μηχανισμό προσανατολισμού και επίλυσης καιρίων ζητημάτων που συνδέονται με την ανάπτυξη του Δήμου.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός για την Βιάννο είναι δεδομένο ότι πρέπει να διέπεται από τις **αρχές της βιώσιμης, ισόρροπης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης**, δηλαδή *«η ανάπτυξη να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να περιορίζεται η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες»*. Συνεπώς όλες οι δράσεις και τα έργα που θα υλοποιηθούν στην περιοχή (σε οποιοδήποτε τομέα) θα πρέπει να είναι μικρής κλίμακας και ήπιας έντασης, φιλικά / συμβατά προς το περιβάλλον ώστε να μην προκαλούνται αρνητικές επιδράσεις σ' αυτό και παράλληλα να ικανοποιείται η οικονομική, η κοινωνική και η χωρική διάσταση της ανάπτυξης. Γενικότερα, για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης, απαιτείται ο ισόρροπος συνδυασμός των εξής επιδιώξεων: α) αποτελεσματικότητα της οικονομίας, β) κοινωνική συνοχή και γ) προστασία της φύσης.

Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός του Δήμου Βιάννου για την περίοδο 2014-2019 περιλαμβάνει πέντε (5) Γενικούς - Στρατηγικούς Στόχους που αναλύονται ως εξής:

Στρατηγικός Στόχος 1: Χωρική και οικονομική ενοποίηση ενδοχώρας και παραλιακού μετώπου του Δήμου.

Η χωροταξική διάσταση κάθε αναπτυξιακής στρατηγικής θεωρείται απαραίτητη διότι παραπέμπει στη σύζευξη των αναπτυξιακών διαδικασιών με την οργάνωση του χώρου. Είναι γνωστό άλλωστε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δίνει μεγάλη έμφαση στην ενσωμάτωση της χωρικής διάστασης στο σχεδιασμό της περιφερειακής ανάπτυξης.

Στην περίπτωση της Βιάννου η άρση των ενδοδημοτικών ανισοτήτων και η προώθηση της χωρικής ανάπτυξης αξιολογείται ως βασικό ζητούμενο για την πρόοδο και την εξέλιξη της περιοχής και τη συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού. Συγκεκριμένα, το έντονο ανάγλυφο της περιοχής έχει ως συνέπεια την απομόνωση περιοχών εντός του δήμου και πιο συγκεκριμένα του παραλιακού μετώπου που εκτείνεται κατά μήκος της οδού Άνω Βιάννος - Ιεράπετρα και της ενταγμένης στο Δίκτυο «Natura 2000» περιοχής στο βορειοδυτικό τμήμα του Δήμου κοντά στην κοιλάδα της Εμπάρου, με αποτέλεσμα να έχουν δημιουργηθεί δύο βασικοί πόλοι στο δήμο που ακολουθούν όμως διαφορετική τροχιά ανάπτυξης, οι ορεινοί και οι παραλιακοί οικισμοί. Το χάσμα ανάμεσα στους δύο πόλους διαρκώς αυξάνεται την τελευταία δεκαετία εξαιτίας της οικονομικής άνθησης των παραλιακών περιοχών, λόγω της παραγωγής πρωίμων οπωροκηπευτικών, σε αντίθεση με την παρακμάζουσα οικονομικά (και πληθυσμιακά) ενδοχώρα. Στην κατάσταση αυτή έχει συμβάλει σημαντικά και η ασκούμενη αγροτική πολιτική σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο μέσα από την πρακτική των επιδοτήσεων και τη διαμόρφωση των τιμών των προϊόντων. Έτσι, οικισμοί όπως η Άρβη, η Νέα Άρβη, ο Κερατόκαμπος, το Καστρί και η Συνδωνία, που τα προηγούμενα χρόνια σημείωναν χαμηλή αναπτυξιακή δυναμική, παρουσιάζονται σήμερα ως οι πλέον ενισχυμένοι, δεχόμενοι ταυτόχρονα συγκεκριμένες πιέσεις (κοινωνικές υποδομές, τουριστικές υποδομές, δόμηση κ.λπ.), σε αντίθεση με ορεινούς οικισμούς όπως είναι το Καλάμι, ο Βαχός, το Κεφαλοβρύσι κ.α. που παρουσιάζουν φθίνουσα πορεία. Στα πλαίσια αυτά, είναι απαραίτητο να επαναπροσδιοριστεί ο ρόλος των ορεινών οικισμών και παράλληλα να δημιουργηθούν νέες προοπτικές ανάπτυξης, μέσα από τον εναλλακτικό τουρισμό, τη μεταποίηση προϊόντων που παράγονται στο παραλιακό μέτωπο (οπωροκηπευτικά), την οριοθέτηση κρίσιμων χρήσεων γης (π.χ. κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και βιοτεχνίες μέσης ή χαμηλής όχλησης), τις βιολογικές καλλιέργειες και τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Παράλληλα, στους παραλιακούς οικισμούς προτείνεται να δημιουργηθεί εναλλακτικό μοντέλο ανάπτυξης που θα στοχεύει στην αναδιάρθρωση του πρωτογενούς τομέα, στην ανάπτυξη του τουρισμού με ταυτόχρονη προστασία του περιβάλλοντος, στην κλιμακωτή μείωση των συγκρούσεων χρήσεων γης,

καθώς και στη δημιουργία περιβαλλοντικών υποδομών.

Στρατηγικός Στόχος 2: Αναδιάρθρωση του πρωτογενή τομέα με σκοπό την παραγωγή ποιοτικού προϊόντος με ταυτότητα και σεβασμό στο περιβάλλον.

Η σημερινή οικονομική κρίση επιβάλλει την αναδιάταξη δυνάμεων, στόχων και πρακτικών σε όλα τα επίπεδα. Με αυτό το δεδομένο, η επανεκκίνηση του αγροτικού τομέα, σε συνδυασμό με τις τάσεις επανεγκατάστασης στην ύπαιθρο, αποτελεί ουσιαστικά μονόδρομο για τις περιοχές της ενδοχώρας, όχι μόνο για οικονομικούς λόγους αλλά και για λόγους επιβίωσης.

Η Βιάννος, ως κατεξοχήν αγροτικός δήμος, επιβάλλεται να διατηρήσει το δυναμισμό της πρωτογενούς παραγωγής με προσανατολισμό στη βελτίωση των τεχνικών καλλιέργειας και εκτροφής, στο σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον, στη στροφή σε νέα και φθηνά προϊόντα, τα οποία μπορούν να υποκαταστήσουν τα εισαγόμενα και να καλύψουν τις τοπικές ανάγκες, και στην αύξηση της μεταπαραγωγικής προστιθέμενης αξίας.

Σήμερα, η άναρχη εξάπλωση και επέκταση των θερμοκηπίων, κυρίως στο νότιο και νοτιοανατολικό τμήμα του Δήμου στηρίζει την οικονομία της περιοχής, ταυτόχρονα όμως προκαλεί σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο αλλά και στο φυσικό περιβάλλον όταν οι καλλιέργειες συνοδεύονται από αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων, τα οποία καταλήγουν στον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα. Επίσης, η μονομερής ανάπτυξη των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων εμποδίζει άλλες οικονομικές δραστηριότητες όπως είναι ο τουρισμός. Τα παραπάνω φαινόμενα καθιστούν αναγκαία τη λήψη και θεσμοθέτηση συγκεκριμένων μέτρων, ώστε να αποφευχθούν μελλοντικά φαινόμενα κορεσμού και μη αναστρέψιμης επιβάρυνσης του περιβάλλοντος. Επίσης, αξιωματικό ότι η άμεση εξάρτηση των προϊόντων από υπερκείμενες πολιτικές, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, δημιουργεί συγκεκριμένες εξωτερικές οικονομικές συνθήκες, επιβάλλοντας την ανάπτυξη ανταγωνιστικών προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, οικολογικών καλλιεργειών, καθώς και την ενδυνάμωση των δομών μεταποίησης και συσκευασίας των εξαιρετικών προϊόντων της περιοχής όπως το ελαιόλαδο, το οποίο ενώ αποτελεί Προϊόν Ονομασίας Προέλευσης, εξάγεται και πωλείται χύμα, χωρίς να διεκδικεί και να διευρύνει το όνομα και την φήμη του.

Στρατηγικός Στόχος 3: Ανάπτυξη του τριτογενή τομέα, με έμφαση στην ήπια τουριστική ανάπτυξη και στον εναλλακτικό τουρισμό.

Στόχος της στρατηγικής για μια ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη είναι η προώθηση ενός τουρισμού ποιότητας που λειτουργεί συμπληρωματικά με τον πρωτογενή τομέα, δημιουργεί θέσεις απασχόλησης και νέες δραστηριότητες για τον τοπικό πληθυσμό και παράλληλα σέβεται και διατηρεί το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον.

Σύμφωνα με το Ολοκληρωμένο Σχέδιο Ανάπτυξης Περιοχών της Υπαίθρου (ΟΣΑΠΥ) του Δήμου το οποίο σε μεγάλο βαθμό υλοποιείται, η Βιάννος έχει τη δυνατότητα να αναδείξει τον τουρισμό, και ιδιαίτερα τον τουρισμό ήπιας μορφής, με κύρια κατεύθυνση τον εναλλακτικό-θεματικό τουρισμό (κυρίως το φυσιολατρικό, τον πολιτισμικό και τον τουρισμό της υπαίθρου), ως νέο πόλο ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας, ο οποίος θα στηριχτεί στο εξαιρετικό κλίμα της περιοχής, στην άμεση γειτνίαση των ορεινών περιοχών με το παραθαλάσσιο μέτωπο και στο πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον (περιοχές Δικτύου «Natura 2000», φαράγγια, σπήλαια, μονοπάτια, αρχαιολογικοί χώροι, βυζαντινοί ναοί κ.α.). Η εν λόγω δυνατότητα και πρόταση βρίσκεται σε συνάφεια με το Ειδικό Χωροταξικό Σχέδιο για τον Τουρισμό, το οποίο αναγνωρίζει την περιοχή ως κατάλληλη για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (ορεινός, φυσιολατρικός, πολιτιστικός, αθλητικός, αγροτουρισμός κ.λπ).

Η προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην Βιάννο θα πρέπει να λάβει υπόψη της την χωρητικότητα, την αντοχή και την ευαισθησία κάθε υποπεριοχής/ενότητας, η οποία μπορεί και πρέπει να αναπτύξει τουρισμό ώστε σε τελικό στάδιο αφενός να αποτελεί μια ολότητα ενταγμένη στο σύνολο της περιοχής και αφετέρου να μπορεί να δημιουργήσει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα όπως συμπληρωματική απασχόληση, πρόσθετο εισόδημα και συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού. Επίσης, θα πρέπει να λάβει υπόψη της την δημιουργία συνεργειών με τους άλλους παραγωγικούς κλάδους (π.χ. τη μεταποίηση) και συμπληρωματικότητας με την δυναμικά αναπτυσσόμενη παραλιακή ζώνη του δήμου.

Στρατηγικός Στόχος 4: Επέκταση και βελτίωση των βασικών υποδομών, άρση της απομόνωσης και αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στην περιοχή.

Η υψηλή ποιότητα ζωής αποτελεί βασικό προαπαιτούμενο και βρίσκεται στο επίκεντρο της προσπάθειας για την ανάπτυξη βιώσιμων κοινοτήτων. Η εξασφάλιση υψηλής ποιότητας ζωής, σε τέτοιο βαθμό που να αποκλίνει ελάχιστα από το αστικό επίπεδο διαβίωσης μπορεί να συμβάλλει αποφασιστικά στην αναστροφή των τάσεων εγκατάλειψης και στην αύξηση της ελκυστικότητας - επισκεψιμότητας τόσο του ορεινού χώρου όσο και των παραλιακών περιοχών της Βιάννου.

Ειδικότερα, ο εν λόγω στόχος αφορά στην αντιμετώπιση του αναπτυξιακού ελλείμματος στον τομέα των τεχνικών υποδομών που επηρεάζουν όχι μόνο το επίπεδο διαβίωσης αλλά και την ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων και γενικότερα επηρεάζουν την αναπτυξιακή τροχιά της Βιάννου. Άλλωστε, η άμεση πρόσβαση στην εργασία, την εκπαίδευση, την υγεία, τα αγαθά, τις υπηρεσίες και την αναψυχή αποτελεί αναπόσπαστο δικαίωμα κάθε κατοίκου. Η υλοποίηση δράσεων στον τομέα των υποδομών – υπηρεσιών αποσκοπεί:

- στην άρση της απομόνωσης και της περιθωριοποίησης των οικισμών,

- στην επίτευξη ικανοποιητικών δεικτών διαβίωσης και κατά συνέπεια στη διαμόρφωση αστικού επιπέδου ζωής,
- στην ενίσχυση της προσέλκυσης επισκεπτών,
- στην κάλυψη των αναγκών στο σύνολο των οικισμών όσο αφορά στη διαχείριση των υδάτινων πόρων και των στερεών και υγρών αποβλήτων,
- στη διευκόλυνση της διακίνησης της τοπικής παραγωγής,
- στη δυνατότητα ικανοποίησης βασικών αναγκών υγείας και πρόνοιας και
- στη συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού.

Επίσης, η μελλοντική εξέλιξη του Δήμου είναι άμεσα συνυφασμένη με τα δίκτυα υποδομών που πρόκειται να υλοποιηθούν στο μέλλον σε επίπεδο Περιφέρειας και σχετίζονται με τα μεγάλα οδικά δίκτυα (ιδιαίτερα το νότιο οδικό άξονα Κρήτης), την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία του πρωτογενούς τομέα, τη διαχείριση των υδάτινων πόρων καθώς και την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην ορεινή Κρήτη.

Στρατηγικός Στόχος 5: Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση των περιβαλλοντικών και πολιτιστικών στοιχείων και διατήρηση της ιδιαίτερης ταυτότητας της περιοχής.

Η διατήρηση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος τίθεται ως στρατηγικός στόχος για τη Βιάννο καθώς αποτελούν κυρίαρχο συγκριτικό πλεονέκτημα και βασικό στοιχείο ανταγωνιστικότητας της περιοχής και ως εκ τούτου αναδεικνύονται σε κινητήρια δύναμη της τοπικής ανάπτυξης, είτε με την απευθείας αξιοποίηση των πόρων, είτε με τη δημιουργία ευνοϊκών προϋποθέσεων για νέες οικονομικές δραστηριότητες.

Επίσης, δεδομένης της έντονης ζήτησης για περιβαλλοντικές υπηρεσίες (rural amenities) καταγράφεται η ανάγκη για διατήρηση του φυσικού κάλλους και του αγροτικού τοπίου, προστασία της βιοποικιλότητας και των ευαίσθητων περιβαλλοντικά περιοχών (περιοχή NATURA) και αντιμετώπιση της υποβάθμισης των φυσικών πόρων.

Όσον αφορά στον τομέα του πολιτισμικού περιβάλλοντος, κύριος στόχος είναι η διαφύλαξη και ανάδειξη της ιδιαίτερης τοπικής ταυτότητας της Βιάννου, η αντιμετώπιση της εγκατάλειψης του οικιστικού περιβάλλοντος ειδικά στους ορεινούς οικισμούς, η αναβίωση και διάσωση της αγροτικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, ώστε να αναδειχθεί η πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής και να συνδεθεί με τον εναλλακτικό τουρισμό, προωθώντας έτσι την διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας, τη συμπληρωματικότητα και πολυδραστηριότητα, την ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος και την αύξηση της επισκεψιμότητας.

Στρατηγικός Στόχος 6: Ικανοποίηση των αναγκών των αποδεκτών των υπηρεσιών του Δήμου Βιάννου.

Αποδέκτες των υπηρεσιών του Δήμου Βιάννου είναι όλοι όσοι κατοικούν, εργάζονται και δραστηριοποιούνται εντός της περιοχής του, δηλαδή, πολίτες, εργαζόμενοι, επιχειρήσεις, οργανώσεις κ.α., αλλά και οι μη μόνιμοι κάτοικοι, τουρίστες, επισκέπτες που χρησιμοποιούν περιστασιακά τις υπηρεσίες του και συναλλάσσονται με αυτόν.

Απέναντι σε αυτούς, ο «Καλλικρατικός» Δήμος Βιάννου θα πρέπει να είναι σε θέση να παρέχει, γρήγορα και με χαμηλό οικονομικό κόστος, εκτός από τις βασικές δημόσιες υπηρεσίες (π.χ. ύδρευση, αποχέτευση, καθαριότητα κ.α) και άλλες υπηρεσίες που συνδέονται με την ανάπτυξη κοινωνικών και οικονομικών δραστηριοτήτων (απασχόληση, επιχειρηματικότητα, επενδύσεις, μεταφορές κ.α), που βελτιώνουν την ποιότητα ζωής και στηρίζουν την οικονομική ανάπτυξη του τόπου.

Η παραπάνω αναγκαιότητα βρίσκεται σε πλήρη αντιστοιχία με την *Αρχή της Επικουρικότητας* που αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η οποία πρεσβεύει ότι οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται στο πλησιέστερο προς τον πολίτη επίπεδο, και αυτό είναι κυρίως το επίπεδο της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης. Οι τοπικές αρχές είναι εκείνες που βρίσκονται εγγύτερα στον πολίτη, γνωρίζουν τα προβλήματα και μπορούν να ανταποκριθούν πιο αποτελεσματικά και άμεσα στις καθημερινές ανάγκες των πολιτών, προσφέροντας υπηρεσίες υψηλής ποιότητας.

Παράλληλα, με την εφαρμογή της Αρχής της Επικουρικότητας, το σύγχρονο μοντέλο αυτοδιοίκησης καλείται να αποκτήσει ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα. Αυτό σημαίνει από τη μια μεριά την απώθηση της τεχνοκρατικής και γραφειοκρατικής αντίληψης και από την άλλη, τη χάραξη πολιτικών που στοχεύουν στην ικανοποίηση των πολιτών, με τη συμμετοχή του ίδιου του πολίτη, μέσα από μια διαδικασία συμμετοχικού σχεδιασμού για τις τοπικές υποθέσεις.

Η βελτίωση της ποιότητας και του επιπέδου της εξυπηρέτησης των πολιτών και των λοιπών αποδεκτών θα πρέπει να βρεθεί στο επίκεντρο του Στρατηγικού Σχεδιασμού του Δήμου Βιάννου και να διαπνέει την οργάνωση και τη λειτουργία του. Άρα είναι εμφανές ότι η υλοποίηση του στρατηγικού στόχου για την ικανοποίηση των αναγκών των αποδεκτών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον διοικητικό εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου.

3.3 Οι άξονες προτεραιότητας, τα μέτρα και οι ειδικοί στόχοι του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Ζητούμενο της στρατηγικής του Δήμου, όπως αναλύθηκε παραπάνω, θα πρέπει να είναι η προώθηση μιας ισόρροπης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης της περιοχής, η ικανοποίηση των αναγκών των αποδεκτών των υπηρεσιών του, η αναβάθμιση της διοικητικής του ικανότητας, καθώς και η βελτίωση της οικονομικής του κατάστασης.

Για το σκοπό αυτό ο Στρατηγικός Σχεδιασμός του Δήμου Βιάννου εξειδικεύεται σε τέσσερις (4) άξονες προτεραιότητας, ο κάθε ένας από τους οποίους με τη σειρά του εξειδικεύεται σε Μέτρα και Ειδικούς Στόχους σύμφωνα με τα παρακάτω:

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΕΤΡΑ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	
ΑΞΟΝΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	Μέτρο 1.1 ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	1.1.1	Αναπλάσεις και εξωραϊσμοί οδών, οικιστικών συνόλων και κοινοχρήστων χώρων
		1.1.2	Εκπόνηση μελετών ανάπλασης
	Μέτρο 1.2 ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ- ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ	1.2.1	Ολοκλήρωση πολεοδομικών μελετών που είναι σε εξέλιξη
		1.2.2	Εκπόνηση νέων πολεοδομικών μελετών που προβλέπονται στο ΣΧΟΟΑΠ
	Μέτρο 1.3 ΔΙΚΤΥΑ / ΥΠΟΔΟΜΕΣ	1.3.1	Συντήρηση / βελτίωση αγροτικών και δημοτικών οδών
		1.3.2	Ολοκλήρωση περιφερειακών οδών και οδικών αξόνων
		1.3.3	Βελτίωση οδικής ασφάλειας στο οδικό δίκτυο του Δήμου
		1.3.4	Βελτίωση υποδομών ύδρευσης / άρδευσης και ορθολογική αξιοποίηση των υδατικών πόρων της περιοχής
		1.3.5	Βελτίωση υποδομών διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων
		1.3.6	Ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών πρόσβασης στο διαδίκτυο
	Μέτρο 1.4 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	1.4.1	Προστασία, ανάδειξη και ήπια αξιοποίηση του αγροτικού τοπίου και του φυσικού περιβάλλοντος
		1.4.2	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση πολιτών για την προστασία του περιβάλλοντος
		1.4.3	Διαχείριση και προστασία από την διάβρωση των ακτών του Δήμου
		1.4.5	Πρόληψη και διαχείριση φυσικών καταστροφών και άλλων κινδύνων
1.4.6		Ενεργειακή απόδοση και εξοικονόμηση ενέργειας	

ΑΞΙΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΕΤΡΑ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	
ΑΞΙΟΝΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΥΓΕΙΑ- ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ- ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	Μέτρο 2.1 ΥΓΕΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ	2.1.1	Βελτίωση της λειτουργίας των υποδομών προσχολικής αγωγής
		2.1.2	Αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας
		2.1.3	Στήριξη των κοινωνικών δομών και προγραμμάτων
		2.1.4	Στήριξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων και καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού
	Μέτρο 2.2 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	2.2.1	Ενίσχυση κτιριακών υποδομών και εξοπλισμού των σχολικών μονάδων του Δήμου
	Μέτρο 2.3 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	2.3.1	Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση του πολιτισμικού αποθέματος της περιοχής
	Μέτρο 2.4 ΝΕΑ ΓΕΝΙΑ / ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	2.4.1	Δημιουργία νέων και ολοκλήρωση υφιστάμενων αθλητικών εγκαταστάσεων
		2.4.2	Στήριξη αθλητικών προγραμμάτων και εκδηλώσεων
ΑΞΙΟΝΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	Μέτρο 3.1 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ & ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ	3.1.1	Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση
		3.1.2	Ενίσχυση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού
	Μέτρο 3.2 ΤΟΠΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗ ΤΑ	3.2.1	Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και ανάπτυξη δραστηριοτήτων συμπληρωματικών του γεωργικού τομέα
		3.2.2	Δημιουργία κατάλληλων υποδομών για την προώθηση του εναλλακτικού τουρισμού και του μαζικού τουρισμού μικρής κλίμακας
ΑΞΙΟΝΑΣ 4: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	Μέτρο 4.1 ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	4.1.1	Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των υπηρεσιών του Δήμου και των νομικών του προσώπων
		4.1.2	Βελτίωση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
	Μέτρο 4.2 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΙ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ	4.2.1	Βελτίωση δεξιοτήτων του στελεχιακού δυναμικού του Δήμου και των νομικών του προσώπων
		4.2.2	Αναβάθμιση - συμπλήρωση υλικοτεχνικών υποδομών και εξοπλισμού
	Μέτρο 4.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	4.3.1	Βελτίωση των οικονομικών του Δήμου
		4.3.2	Αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας
	Μέτρο 4.4 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	4.4.1	Ανάπτυξη διαδημοτικών, διαβαθμικών και άλλων συνεργασιών

Για την υλοποίηση του Στρατηγικού Σχεδιασμού του Δήμου Βιάννου θα καταρτιστούν, στην Ενότητα 2 του Επιχειρησιακού Προγράμματος, ξεχωριστά σχέδια δράσης από την κάθε αρμόδια υπηρεσία, η οποία θα είναι υπεύθυνη για την υλοποίησή τους.